

Dr. H. W. ...
Gießen 1864.

A 1486

12

Martin-Luther-Universität
Institut für Alten- und
Mittelalterwissenschaft

267

NICODEMI FRISCHLINI
BALINGENSIS,
COMITIS PALATINICÆ SA-
rei, Poeta Laureati,

&

M. GEORGII PFLUEGERI
Ulmani, Virorum Clarissimo-
rum,

METHODUS
LEGENDI HISTO-
RIAS EXPEDITA, NOVA,
omnibus in Historia versanti-
bus opidò quàm neces-
saria.

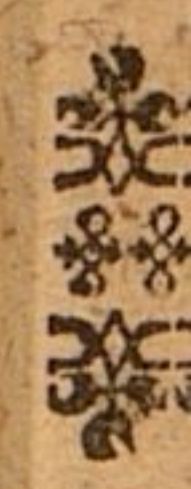
OPERA ET STUDIO
JEREMIE ZÆMANNI
Neuburgensis PALATINI.

Accessit

*Epistola BARTHOLOMÆI KECKER-
MANNI de Locis Communibus historicis
ex sententiâ Ioannis Bodini ador-
nandis.*

Lipsiæ, Impensis GOTOFREDI GROSII
Bibliopola, 1630.

INCOGNITUM
COMPOSITUM
METHODUS
LEGENDI
GROSSI

Re
ria

Dr
SA
ST

tar
& n
tiam

MAGNIFICO,

*Rerum usu, dote summa-
ria, pietate, fide ac humani-
tate Excellentissimo,*

Dn. PHILIPPO
SADLERO, SERENIS-
SIMO SVECORUM RE-
GI à Secretis,

*Dn. ac Mecanati Benignissimo
suspiciendo S. & servitia.*

Sapienter à Sophocle
*in Ajace dictum est,
Magnifice Dn. Secre-
tarie, Mecenas Benignissime,
& multum suspiciende; Gra-
tiam semper gratiam parere:*

A 2 cui

cui verò acceptorum benefici-
orum memoria effluxerit, eū
in bonis viris non esse haben-
dum. Memor hujus insignis &
gravissimæ sententiæ, quum
nuper in Borussia tam calido
amplexu sim peregrinus ego,
verè dico, insinuatus, gratum
& devotum animum erga
Magnificentiam Vestram de-
misse declarare me par esse
duxi: non quidem pro Magnif.
vestra fortuna: sed, ut Ulysses
apud Alcinoū, nihil habens
quod rependeret, pro ingenti-
bus meritis vota & grates ob-
tulit; ita ego, quem cætera de-
stituunt, præter munera, mo-
dulamina hæc FRISCHLINI
ac PFLÜGERI historica Ma-
gnif.

gnif. Vestra humilimè conse-
crare, & volui & debui.

Accipiat itaq; hoc charta-
ceum munusculum M. V. be-
nignioreq; suscipiat fronte, ut
Artaxerxes Persarum Rex,
qui non tam donum, quam
donantis animam exosculatus
est; nec eos Dii aspernantur,
qui quam thura non habeant,
salsâ tantum molâ litant. De
reliquo Magnif. Vestra ad Ne-
storeos usq; annos valeat, su-
umq; sibi Jeremiam Clientem
& Ministrum promptissimum
commendatum habeat. Da-
bam Lipsia, d. Octob. 15. Anno
1629.

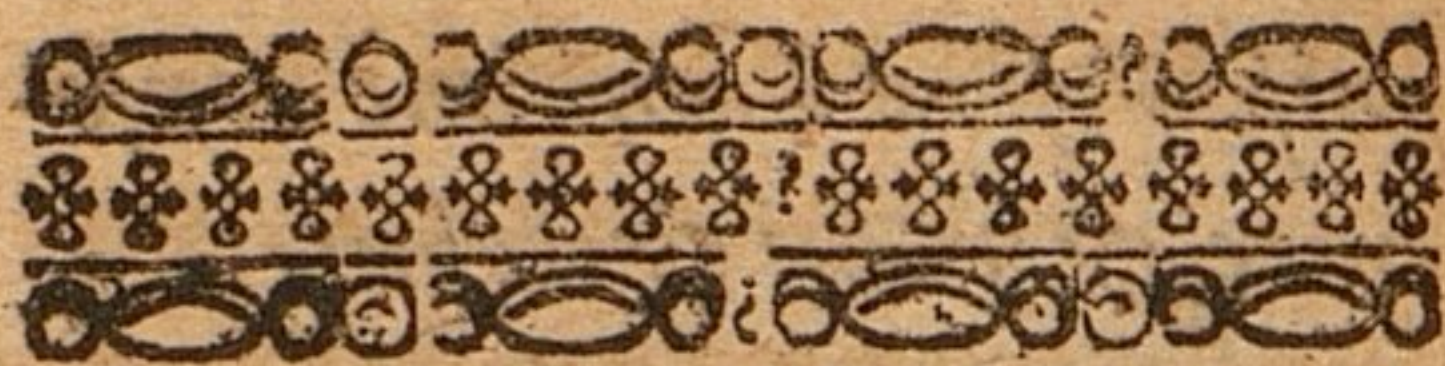
Magnificentiae Vrae.

Omni fide & obsequio obstrictissimus

Jeremias Zezman Neuburg. Pal.

A 3

Coro-

*Coronidis loco addere
placuit Epistolam à Philologo
excellentissimo, Dn. JOHANNÉ-
BAPTISTA HEBENSTREIT-
TO, &c. (cujus insignem in opuscu-
lo hoc concinnando œdificatav publicè
gratus prædico) de hoc argumen-
to ad Zeemannum ex-
aratam.*

*Clarissimo & Prestantissimo
Viro - Inveni,*

Dn. JEREMIAE ZEÆ-
MANNŌ, virtutis, lectiorisq;
Callilogiæ autoramentis spectatissi-
mo, amicorum inter Conjun-
ctissimos apici.

H Ave, mi Doctissi-
me Dn. Jeremia.
Ecce ! domuitio-
nem ad te parat fetus ille
FRISCH-

FRISCHLINO-PFLUGERIANUS. Eum p̄se non per-
functoriè percip̄si; idque
eo studio, eaq; voluptate,
ut affectus mei vestigia in
oris chartarum, qualiacun-
que illa, imprimere non
dubitaverim. Quæris, quid
de illo sentiam? Habe re-
sponsum paucis. De eo, qui
primas duxit lineas, quid
dicam aliud ego literato-
rum optio, quàm quod ma-
gni in studiis nostris Princi-
pes? qui tamen eheu! exi-
guum ad numerum reda-
cti. Pflügeri quoque excita-
tum ingenium, & singulare
acumen, & sanctam ad reli-
quias Frischlini colligen-

A 4 das

das voluntatem, choro etiam Musico multò ante notissimam scio. Quare pietatem tuam in defunctos, quorum posterior in super artâ te propinquitate attigit, magnifacio : sed & pluris ; quòd de tenerarum Musarum qualo , ubi elegantiorum literarum & Historices pulli pascuntur, tam benè mereri studeas. Ad pietatem tuam pulchrè quadrat illud Aurei-Oris scitum : *Ἀνίστησιν ὡς τὰ πολλὰ τὴν ψυχὴν ἑμὸν ἢ μνήμη τῶν Φιλολόγων ; ἀλλὰ τί ἰμάριον αὐτῶν ὄραθ' ἐν, τί γράμμα τῆς ποσειδωνίας χερσὸς, ἢ ἀλλότι ὅπερ ἄκτινοι ἐχθῶντο, ἐπὶ χεῖρας ἔλθον.*

θὸν. Animi verò propo-
situm, juniorum sudorem,
compēdiariò promovē-
di, verè φιλοδιδασκῆς est.
Nec enim aberit, quin ubi
ista ἐπὶ μίαν σύνοψιν ἠγμύα
dextrè animis impresse-
rint, postea Penu Histori-
cum, Franckenbergeri, Ti-
lemanni, Vossii, & talismo-
di genii aliorum opera ma-
gno suo commodo, instar
elegantissimæ, maximeque
frugi accessionis ad labo-
rum suorum οἰκοδόμησιν ad-
juncturi sint. Tu interim,
Conjunctissime mihi, mi
Dn. Jeremia, editione tam
eximiorum ληψάνων, unà
cum Autorum diducta in

A 5 secu-

secula fama, nomen quoq;
tuum extends: &, si à præ-
senti minùs ætate, à serâ ta-
men posteritate (quæ lite-
rarum decus anxie optabit
postliminio reverti:) grati-
am inibis solidam. Id quod
animus præfagit, vel hoc
dictamine Apollineo ere-
ctus:

Invida fatorum series raptu-
ra videtur

Musarum heu! nobis ac
Heliconis opes.

Quantum in te, prohibe Zæ-
manne; ac nobile textû
Magnorum, hoc ævo pro-
vidus, e de virûm!

Eloquar: ut non grata ruens
hæc munera seclum
Approbet, arripiet Lite
abente Novum.

Pro

Pro Clausula (avocant enim à longiori scriptione quaedam nec-opinatò ob-repentia:) te quam optimè valere; & floridos annos, ut jam cœpisti, laudabiliter, DEO & dulcissimis Musis consecrare; meique, ubi ubi fueris, memorem esse cupio. Dabam Ulmæ raptim Kal. Decembr. Anno ultimæ Ἐρησότης XXIX.

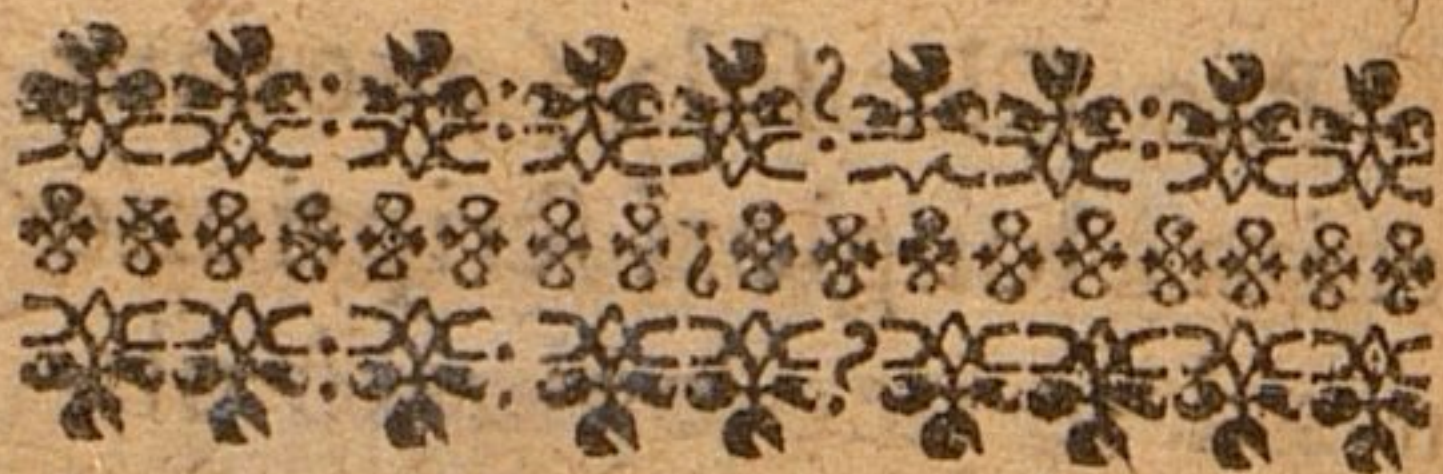
I. omni officio ac studio;

Hebenstreittus.

A 6 Ad

ONTEM

Ad

*Eximium & Præstantis-
simum*

**Dn. JEREMIAM
ZEÆMANNUM**
Methodum Histor. pu-
blicantem.

M *Uta probare probo, reprobat
quod nemo proberum,
Velle, nec ipse probo, sed reor esse pro-
bro.*

*Me rogitas, istumne probem, ZEÆ-
MANNUM, libellum?*

*Non probo, non reprobo, se probat ipse
probis.*

M. Jeremias Weber
Lips. S. Theol. Bac.

METHO

METHODUS
LEGENDI Historias
Expedita, Nova.

Historiarum & Anti-
quitatis studium, hu-
manissime Lector, ut o-
mnium maximè est ne-

cessarium; ita cunctorum sano-
rum iudicio longè utilissimum &
jucundissimum, adeò ut miraculi
instar sit habendum non solum
superioribus seculis, verùm etiam
nostra etate quosdam à vobis re-
periri, qui majore dicam temeri-
tate an inscitia, non solum ipsi Hi-
storias non legunt; verùm etiam
alios nugacissimis & vanissimis
ratiunculis ab earundem lectione

In Histori-
arum con-
temtores.

A 7. deter-

deterrere conantur. Equidem fere idum illud utcumq; fuisset in superioris aetatis hominibus, ubi omnia scholasticis tenebris miserè involuta erant. At verò nostro hoc tempore inveniri homines ab humanitate tam alienos, id vel unum est, quod corruptissimos hujus mundi mores satis superq; demonstrat. Quid enim per Deum immortalem inhumanius? quàm id, cujus fructus cum insigni & mirabili jucunditate conjunctos in omni vite genere deprehendimus, in hominum odium atq; contemtionem adducere. Quid turpius? quàm cujus utilitas etiam barbaros in sui amore pertraxit, fastidiosè despucere & pro nihilo putare? Quid impudentius? quàm Imperatorum etiam diligentia nobilitatum studium procaci ore calumniari. Vides, equissimè Lector,

Stor,

LEGENDI HISTOR. 3

stor, quam latus hic sese ad dicen-
dum aperiat campus, quam am-
pla ad dignitatem studii Histori-
ci asserendam area. Verum non
tam propositum est nobis in lau- **Propositū**
des Historici studii excurrere, **operis.**
quod ab aliis & factum eruditè
& factum est copiosè, quam bre- **cc**
viter indicare, qua ratione in le- **cc**
ctione Historiarum versandus,
& versandum cum fructu & uti-
litate sit. Videas enim multos
aquo labore, sed non equa utilita-
te ut in reliquis disciplinis omni-
bus; ita cum primis in Historia
desudare. At quæ causa? An in- **Causa sus-**
geniorum diversitas? Equidem **ceptæ scri-**
non diffitemur, quin multum ad **ptionis.**
perceptionem liberalium artium
faciat ingenii bonitas. Verum nec
omne punctum ei deferimus: nec
solum ingenium diversitatis istius
causam esse posse affirmamus. Alii
sunt

4 M E T H O D U S

Heterodi-
dacticae
scopuli
duo.

sunt scopuli, ad quos discentium labores & conatus impingunt, qui nisi cautè evitentur, vel excellentissima quæq; ingenia naufragium pati & intercipi necesse est: Scopuli autem illi sunt, ut est apud Aeneam Gazæum in principio Theophrasti: Falsus amor literarum, & confusa docendi discendiq; methodus, uterq; nostro hoc seculo nimis communis. Inveniuntur enim hodiè juvenes, qui non casto & legitimo, sed meretricio amore illecti, primo impetu quasi cum furore quodam in literarum mysteria irrumpunt; sed vix superato limine, turpiter resiliunt, sive naturali quadam levitate retracti, sive difficultate bonarum artium deterriti. Sed & qui constantiores videri volunt, & in atrium etiam progrediuntur, interioraque domus sollicitè per-

pe
gia
ciu
nul
aut
ad
unt
Qu
iam
ma
can
jud
ver
iam
cuj
& f
aut
præ
obse
erud
viro
agen
ber

LEGENDI HISTOR. 5

perscrutantur; quae, quae, vestigia legunt, aut quo ordine id faciunt? Dicam, quod sentio, multi nullo plerique confuso. Unde etiam aut nunquam, aut certe rarissime ad solidam eruditionem perveniunt, & oleam operamque perdunt. Quod ipsum ne Historiarum etiam studiosis contingat, aliorum malo prudentiores redditi, discant vel tandem nata ratio & cum iudicio in lectione Antiquitatum versari, & se assuefaciant ad certam compendiosamque methodum, cuius adminiculo Historia fructus & fines assequi possint. Quoniam

Autoris
præmuni-
tio adver-
sus calu-
mnia.

autem extant commentaria & præceptiones in studio Historico observanda longè utilissima & eruditissima multorum doctorum virorum; idcirco ne nos actum agere, post Homerum Iliada scribere; vel manent in repetendis
iam

6 M E T H O D U S

jam ante dictis & inculcatis labo-
 rem suscipere videri queamus:
 aut ulla alia suspicio de nostra
 opella oboriatur, in vestibulo hu-
 jus nostrae commentatiunculae san-
 ctè protestamur, nos adeò non
 aspernari doctissimos illorum la-
 bores & consilia, ut potius Duces
 eos constituerimus, quos in hac
 nostra scriptione sequamur, cujus
 rei manifesta vestigia diligens le-
 ctor facile deprehendet. Sed neq;
 propterea quidquam in hoc scri-
 bendi genere tentamus, ut libellos
 aliorum ejusdem argumenti è
 manibus juventutis excutiamus,
 sed potius ut viam junioribus in-
 dicemus ad terendā majori cum
 utilitate illorum semitam. Cum
 enim plerique (quos quidem nos
 vidimus) non ita scripti sint, ut à
 quovis propter prolixitatem legi,
 vel diversitatem & gravitatem
 rerum

LEGENDI HISTOR. 7

rerum intelligi, vel deniq; imperi-
 tioribus propter brevitatem sa-
 tisfacere possint: certè nemo nobis
 vitio vertet, quod necessaria tan-
 tum, & quæ maximè ad intelli-
 gentiam Historiarum facere pos-
 se videbantur ex probatissimis
 quibusq; authoribus (Bodino pu-
 ta, Chytraeo, J. Thoma Freigio,
 Reinerio, Reineccio, Johanne
 Bernhartio, Joanne Jacobo Beu-
 xero, & quem primum nominasse
 debebam J. Lipsio, cujus de Histo-
 ricis Politico legendis inter Notas
 politicas judicium extat verè po-
 liticum & eruditum, Friderico
 Tilemanno, & aliis si qui sunt) ex-
 cerpsimus, & in istam Epitomen
 vulgarem congeessimus.

Quamvis però mediocris inge-
 nii est, rivulos nostros consectari,
 non ipsos adire fontes; tamen sua
 quadam etiam utilitate, iterum

Atq;

atq; iterum del. b. ti Tyrones
 Historiarum (neq; enim aliis ob-
 trudimus) perfundent. Quae in re
 ne nos ipsos laudare videamur,
 candidis & aequis rerum estima-
 toribus de labore nostro iudicium
 committimus.

Partitio
 Commen-
 tarioli.

Ut autem nostra isthaec disser-
 tatiuncula suis quasi limitibus
 circumclusa extra cancellos non
 profiliat, vel latius excurrat, dua-
 bus illam partibus definiemus:

Quarum prima erit: Quinam
 Historici legendi: altera però:
 Quomodo legendi.

I. Pars:
 Quinam
 legendi.
 Non pro-
 miscuè
 quilibet.

Prionem partem quod attinet,
 non existimandum est ex quolibet
 scriptorculo, Historici titulum si-
 bi temerè & impudenter arrogan-
 ti, Historiarum cognitionem soli-
 dam & fructuosam hauriri posse.
 Errant, qui ita iudicant; miserè
 decipiuntur, qui non habito dele-

Etuma-

LEGENDI HISTOR. 9

Etum maturo & accurato, quosvis
authores arripiunt. Hodie n. ferè
quò quisquis est indoctior, eò ad
scriptitādum impudentior. Certè
in Historicis hoc scribendi Cacoë-
thes altissimas radices egit. Quo-
tus quisq; hodie, qui non Histori-
cus audire? Quotus quisq; qui non
Antiquitatum indagator, quid
indagator? imò doctor, salutari
velit? At quotus quisq; qui verè?
quotus quisque qui dignitatem
nominis tam amabilis, tam hono-
rifici cum laude solida sustineat &
adfectet? si dicendum est, quod est
res ipsa: Pauci. Pleriq; enim ni-
hil minus sunt quàm Historici, &
si quoquam, certè hoc titulo indi-
gnissimi. In fronte librorum lar-
gas videas & magnificas promif-
siones; in recessu tandem nil nisi
fumos & nugas, ita ut nisi fronti-
spiciunt libri titulo Historico com-
muni-

Multi enim
ματαιοι.

munivissent Historias ab eis tra-
ctari ab omnibus ignoraretur,
adeò ἀνίπτοις χροῖν in studia Histo-
rica involant Harpyie nonnullae.
Pauci Historica principia consi-
derant: multi iudicio sat exacto
destituti, qualibet sub specie Hi-
storiarum incautis lectoribus ob-

Incerta,
levia de-
scribunt.

trudunt; ex incertissimis cuiusq;
rumusculis libros consarcinant,
minutissima quaeq;, comestiones
scilicet & hinc exorta iurgia, &
caedes rusticorū, venationes Prin-
cipum studiosè annotant; quin et-
iam eò insanie nonnulli deveni-
unt, ut domestica & privata et-
iam illaq; planè anilia & ridicula
cum publicis confundant. Quod
ipsum tamen utcunq; tolerari pos-
set, si, quo affectu & superstitione
minutula & privata in chartas
conjicerent, eodem etiam studio &
diligentia publica ac magnifica,

ἄλλοις

LEGENDI HISTOR. II

negotia, puta, & ut Tacitus appel-
lat arcana Imperii literis consi-
gnarent. Verum altum hic silen-
tium. Nec mirum id videri debet
in nonnullis, quos, quia publica
authoritate stipati non sunt; nec
accuratam Rerum publicarum, de
quibus scribunt, notitiam habent,
foedissimè hallucinari necesse est.
In tales itaq; authores qui inci-
dunt, ne illi miseri sunt & parum
fausto fidere nati! Miserrimi cer-
tè qui in iisdem consenescent, &
historicam scientiam, aquam sci-
licet in silice in illorum tibris
querunt.

Sed & alia occurrit difficultas, Non sup-
altera illa nequaquam minor, posititii.
que non ipsos authores, sed eorun-
dem opera & libros concernit.
Quàm multa hodiè, alieno assum-
pto nomine, & illo nobili quidem,
in lucem produci videmus! Quàm
multi

Ita Berosus
ab Annio
Viterb.

multi spurii à monachis & aliis otiosis hominibus clanculum in occulto nati, pro genuinis bonorum authorum foetibus agnosci volunt! Cecus est, qui hoc non videt, amens qui negat. Percurramus oranium disciplinarum latifundia, in singulis cordatos artifices de superiorum seculorum audacia conqueri deprehendemus. In Theologia cum primis, quāto hodiè cum aestu inter Evangelicos & Pontificios disceptetur *Questio*, de genuinis Patrum primitivæ Ecclesiæ & sequentium temporum monumentis, testantur ab utraq; parte utriò citroq; commutata scripta. Pari contentionis vehementia, dimicant inter se Philosophi de vinctis Aristotelis monumentis, de quibus concitata oratione differit Francisc. Patricius in *Discuss. suis Peripateticis*,
ubi

In Theologia.

In Philosophia.

LEGENDI HISTOR. 13

ubi ferè omnia, quæ superior ætas
 pro germanis agnovit, tanquam
 notha & supposititia audacter re-
 pudiat. Nec obscurum est, quid
 Petrus Ramus Regius Eloquen-
 tiæ apud Parisienses Professor,
 quid alii ante paucos annos ten-
 tarint. Utcunq; sit, illud certè in-
 dubiis Strabonis & Plutarchi te-
 stimoniis probari potest. Aristoteli
 scripta neque omnia, neq; in-
 corrupta ad nos pervenisse. At
 enim, ne plura exempla in re ma-
 nifesta accumulens, satis patere
 arbitror, quam necessaria & utilis
 hæc sit disquisitio de genuinorum
 librorum à supposititiis discretio-
 ne. Laborem hæc palaestra verè
 laboriosum; iudicium desiderat
 acre; doctrinam & eruditionem
 non vulgarem, sed solidam & ex-
 quisitam diligentiam requirit nõ
 temporariam, sed constantem, in-

Vide tamè
 duas Ora-
 tiones Joa-
 chimi Pe-
 rionii, de
 hoc argu-
 mento.

B geni-

aliis
 in
 ono-
 nosci
 non
 cur-
 um
 atos
 rum
 nde-
 imis,
 van-
 etur
 pri-
 um
 ntur
 com-
 ionis
 er se
 telis
 itata
 atri-
 ticis,
 ubi

genium non mediocre, sed excellens. Quae omnia, quò minus in me juvenem adhuc & in Historicis studiis non satis exercitatum cadunt, eò magis annitendum erit, ut quod propter tenuitatem & inopiam meam pro dignitate rei minus sufficienter explicari potest, id aliorum copia & dexteritate elaboratius expediat & discutatur.

De Notis
germani
Auctoris.

Uti autem ὅτι ἐστὶν ἀπὸ τῆς οὐνεκῆς ἀγαμύς : primò de notis & indicis quibusdam differemus, è quibus γινώσκῃ author cuiusq; operis pateat. Quibus explicatis de delictu authorum agemus.

Elenchus

Quibus indicis & signis libri τὰς βολιμῶνας à genuinis discerni possint, multi anxie quaesiverunt; multi etiam multa eruditè hac de re disputarunt, ut postea intelligemus. Inveni tamen etiam sunt
super-

superciliosi quidam, qui omnia, que hanc in partem excogitata fuerunt, vel planè rejecerunt, vel quod illorum limatulo iudicio non satisfaciebant, parvifecerunt. Nos ut quemq; suo sensu abundare sinimus: ita hac in parte illorum sententiæ subscribere non possumus. Quid enim tandem adferunt illi ad elevandam hujus disquisitionis doctrinam? Ajunt, conjecturas meras adferri, nihil certi constitui, cui firmiter inniti possimus. Sed quid tum? Concedamus conjecturas esse. Nunc verò propterea planè rejicienda? Non eadem in omnibus disciplinis à nece-
 φδα requiritur. Non adque inquit Philosophus *iv. 1. 1.* in omni disputationis genere subtilitas requirenda. Probabilia etiam, ubi Apodictica haberi non possunt, cordatis satisfaciunt. Et,

hoc studiū
 elevantiū.

cc

cc

cc

Et cap. 7.

Τὸ ἀνεξι-

μωτὸς ἐν ἀ-

πιστοῖς ἐπι-

σημαίν.

B 2 que

que non possunt singula, multa iuvant. Possent plura ad redarguendam nasutulorum istorum opinionem proferri, sed facile videntur equi rerum aestimatores, quam iniqui sint censores isti. Itaque institutum nostrum urgentes, regulas ab artificibus longo temporis usu observatas, breviter verbis Augustini gravissimi authoris referemus, singulas deinde latius explicaturi.

Canon dicitur
 de his
 quibus scrip-
 toris.

In secularibus literis ait Augustinus tom. op. 6. lib. 32. contra Faust. Manich. cap. 6. Certissimi fuerunt Autores, sub quorum nominibus postea multa prolata sunt. & idem prolata, quia vel his, quæ ipsorum esse constaret, minimè congruerunt, vel eo tempore, quo illi scripserunt, nequaquam innotescere, &

re, & per ipsos, vel familiarif-
 simos eorum in posteris pro-
 di, commendarique merue-
 runt. *Pauca haec sunt verba &*
adstricta, sed institutum nostrum
mirificè adjuvantia. Latent in iis,
que querimus signa & nota, la-
tent utilissima regula in discer-
nendis scriptis observanda; qua-
rum tres potissimum constitui
possunt; videlicet ut omnia scri-
pta dubia, tanquam nota & sup-
posititia repudientur, que primò
 non conveniunt, & amicè
 quasi conspirant, cum opere
 & libro ejusdem auctoris cer-
 to & indubitato. Secundò,
 quæ non ipso authore adhuc
 vivente, volitârunt per ora
 Doctorum virorum: Et ter-
 tiò, quorum non vel ipse au-
 tor, vel coætanei Scriptores
 & familiares: vel certè anti-
 quissi.

cc

cc

cc

cc

Trime
bris.

I.

II.

III.

B 3

quissi.

ju-
gu-
opi-
dent
am
nsti-
ulas
susu
Au-
refe-
s ex-
ait
p. 32.
p. 6.
res,
po-
& id-
his,
aret,
el eo
pfe-
sce-
e, &

quissimi quiq; meminerunt.
 Has tres regulas, qui in cōtrover-
 sia de bonorum authorū γνωσις &
 υποβολιμαίως scriptis observat, &
 observat conjunctim, ille facile de
 plurimis gravissimis controver-
 sis judicare poterit. Neque enim
 una, quod quaerimus, expedire de-
 xtrè & sufficienter poterit: Con-
 jungenda sunt, & qui liber in tres
 has notas impinget, sine ulla du-
 bitatione spuris accensendus. Ut
 autem conjunctarum vis eo magis
 appareat, de singulis sigillatim
 agemus, & ita agemus, ut usum
 earum se in omnes disciplinas ex-
 tendere eluceat.

exhibens
 Regula.

Duae Notae
 congruen-
 tię scripto-
 rum.

Primam itaque regulam quod
 attinet, meritò illa primo loco sta-
 tuitur, utpotè usu & prestantia
 nobilissima. Consistit autem Har-
 monia & congruentia scriptorum
 in duobus: In styli sermonisq;
 æqua-

æquabilitate, & rerum amica
 consensione. Quamquam enim
 in utroq; magna difficultas occur-
 rit, cum propter stylum filumque
 dicendi, quod ferè pro affectuum
 ratione, ætatisq; discrimine & cir-
 cumstantiarum diversitate mu-
 tari solet; tum verò, quòd nemo
 ferè authorum est, qui perpetuam
 dictorum suorum constantiam
 tueatur, & alioqui posteriores co-
 gitationes sapientiores esse dicantur;
 tamen quia non adeò rigide
 isthæc urgemus, parum instituto
 nostro, quæ in contrariam senten-
 tiam adferuntur, obstant. Sit sa-
 nè, quod juvenes, qui in prima
 ætate luxuriare solent, in senectute
 torpeant, & stylum plerunque
 contrahant; sit, quod pro adfe-
 ctuum ratione quidam nunc leni-
 mox vehementi orationis genere
 scribant: Concedamus paucos es-

I.
 Stili æqua-
 bilitas.

Qui licet
 variet pro-
 gressu æta-
 tis,

B 4 se, qui

Genii nati-
vi constan-
tiam tamē
servat.

”
”
”

se, qui propter rerum obscuritatem & iudicii imbecillitatem non sepius mutant, interdumq; à seipsis dissentiant: Tamen semper habebit aliquid, ex quo authorem tanquam ex ungue leonem, deprehendas. Non requirimus, ut phrasim phrasi respondeat, aut omnia fluentibus, sublimibus, teneris enodibus verbis scribantur, (impossibile enim, hoc est, cum aliquando etiam bonus dormitet Homerus:) modò similitudo oris non prorsus evanescat, & univsum dicendi genus, toto, quod ajunt, cœlo dissideat in scripto dubio, à certo & recepto. Sic licet fieri possit, ut sententia, quæ primo aspectu placuit, re melius examinata & discussa, paulò post displiceat, & arrideat contraria: Tamen de hoc ipso author circumspectus lectorem admonebit, fatebitur

bitur se imbecillitate iudicii lapsus; rectius edoctus errorem revocabit, veniam precabitur, atque eo ipso priorem sententiam abolebit, & tanquam alienam rejiciet, & sic à seipso nequaquam dissentiet.

Incorruptè itaque judicaturus de scripto dubio, constituat istius authoris, cujus putatur esse liber suspectæ fidei, opus certum, & quod omnium approbatione receptum est, collationemque instituat, & sollicitè dispiciat, num filo orationis opus dubium discrepet à certo & genuino: Item, anne alienum sit prorsus orationis genus à persona & scriptore, de quo controversitur. Et si diversitatem quandam in nonnullis deprehendit, non statim rejiciat: totum opus diligenter evolvat, & tùm demùm, cum planè nihil in-

B 5 venit,

venit, ex quo authorem divinare
 liceat, subdubitare incipiat, neque
 eandem auctoritatem tribuat u-
 trique: sed assensum tantisper cobi-
 beat, donec major ex reliquis in-
 diciis lux & perspicuitas affulge-
 at. Vel, si omnino cetera regula
 deficient, quod tamen fieri vix po-
 test, eatenus recipiat, quatenus
 cum aliis probatis scriptorum te-
 stimoniis conspirat; quatenus
 vero ab iisdem recedit, repudiat
 audacter & constanter; quemad-
 modum sagacissimi quique libro-
 rum censores fecerunt. Ut autem
 usus hujus regule eò magis appa-
 reat uno atque altero exemplo rem
 breviter declarabimus.

Exempla

1. Regulæ.

Cum in primitiva Ecclesia ad-
 modum foecunda lues esset, Apo-
 stolorum titulo & auctoritate ab-
 uti, & que obscuri privatiq; ho-
 mines consarcinarent, sub Apo-
 stolo-

stolorum nomine incautis & minus circumspēctis Christianis obtrudere, inter cetera etiam prodit Epistola ad Hebraeos D. Pauli nomen præ se ferens. Quam cum plerique ferè illo tempore reciperent, factum est, ut etiam sequentibus temporibus, de eius auctoritate vehementer sit dubitatum, aliis genuinam, aliis vero supposititiam esse contendentibus. Sed

D. Hieronymus in Catalogo Hæreticorum, ubi de authore hujus Epistolæ disputat, liberè profiteatur, authorem ejus non esse Apostolum Paulum; cum stylus & sermo Paulinus in ea neutiquam appareant. Ita circumferuntur magno cum plausu & ostentatione, Senecæ & Divi Pauli alternantes Epistolæ satis vetustæ; Nam earum etiam præter ceteros meminit Augustinus Epist. 54.

De Epistola ad Hebraeos: quæ Pauli negatur esse, ex cap. 2. v. 3. & 2. Thess. 3. v. 17.

Aliud aliis visum.

Senecæ & Pauli Epist. amabæ.

B 6 ad Ma-

ad Macedonium. Verum quanta cum vanitate & impostura, facile deprehendet is, qui paulò accuratius in styli considerationem descendet. Nam ut omitamus, quod Seneca, ne initia quidem religionis Christianae habuit, quis non videt, quam alienum D. Paulo dicendi genus in istis Epistolis assignetur. Certè ne mica quidem Apostolici splendoris in eis apparet. Idem iudicandum esse videtur de veterum Pontificum Epistolis, quas hodiè Pontificiè tantoperè urgent. Nam quia pleriq; illorum in media Italia nati sunt, Latine lingvæ peritissimos fuisse necesse est. At quam horrida & illatine sunt istæ Epistolæ, quam aliene ab eiusmodi personis? Equidem si barbari fuissent, fortassis proficerent aliquid Pontificiè: Verum quia Itali fuerunt,

nihil

Pontificum veterum Epistolæ.

nihil aliud agunt ejusmodi nothis scriptis, quam quod causam suam magis magisque suspectam reddunt. Quis quaso, cum foedissimos solecismos & barbarismos Anastasii in Epistola ad Episcopos Germania & Innocentii 15. & 18. & reliquis passim obvios vel leviter tantum attendit, non animadvertat ab otiosis monachis & imperitiis Pontificum Adulatoribus esse confictas & excogitatas.

Sed ne in Theologia tantum hanc regulam valere existimemus, agere etiam in media Philosophia exemplum recens adhuc, & illud quidem satis illustre profereamus. Prodit viginti ferè ante annos M. Tullii Ciceronis consolatio, liber quo seipsum Cicero de filiae morte consolatus esse dicitur. Isq; magno cum applausu à plerisque acceptus est, non vulgi tantum

Ciceronis
consolati-
one, quam
ipfi Car. Si-
gonius, &
Fr. Patri-
cius adscri-
psere, non
item Ant.
Riecobon-
us, &c.

tum de grege, sed magnis etiam
 & eruditis viris, non tam quod
 constabat, tale quid scripsisse Ci-
 ceronem, quam quod dicendi
 genus & stylus, non adeo alie-
 nus esse videbatur à Ciceroniana
 elegantia & facilitate. Sed quid
 factum? Cum cordatiores paulò
 accuratius in orationis & phra-
 sum elegantiam inquirerent; de-
 prehensum est libellum esse suppo-
 sititium, & in Italia recens natum
 planeq; indignum tanti authoris
 nomine; id, quod publicè evicit
 J. Lipsius in judicio suo de hoc li-
 bro, & Janus Gvilielmus. Et ad-
 eò latè se extendit hæc Regula, ut
 cum nostro tempore Ludovicus
 Carrio, in Cæsaris Commentariis
 de bello Gallico apud Lipsium lib.
 2. Epist. Quest. Ep. 2. inter cetera
 animadverteret, multa soluta,
 hiantia, superflua, reperiri à Cæ-
 saris

Lips. cent.
 1. Epist. 35.
 & 66. Item
 75. & 99.

Cæsaris
 comment.
 in dubium
 vocati.

faris illo terso & Attico stylo,
 quem Cicero tantoperè laudavit,
 diversa, existimarit falsò illos Cæ-
 sari attribui. Sed rectè responsum
 est à Lipsio, discrepare quidem
 aliquantum Commentarios de
 bello Gallico ab illis, qui sunt de
 civili, filo orationis; sed ita ta-
 men, ut non omnis prorsus Oris
 similitudo evanuerit; imò quã-
 vis gemini non sint, fratres tamen
 esse, ex ipsa ratione scribendi
 agnosci posse. Nec desunt exem-
 pla alia: verùm quoniam ex al-
 latis satis apparet, quàm amplius
 & necessarius sit usus hujus regu-
 læ, & nos ferè isthac Tyronibus
 scribimus; rectissimè nunc ad al-
 terum primæ regulæ indicium
 progredimur, quod consistit non
 in verborum, sed rerum ipsarũ
 amica consensione & conspi-
 ratione. Cum enim sæpius con-
 tinz

cc

cc

cc

2.
Rerum
consensio.

tingat, ut styli conveniente emu-
 latione, plurimi bonorum autho-
 rum scriptis insidias struant, atq;
 hodiè ferè aliud loquantur homi-
 nes, aliud clausum pectore tene-
 ant, neque externa forma animo
 semper respondeat; idcirco non
 acquiescendum in styli externa
 consideratione, sed secundo i-
 psarum etiam rerum colla-
 tio instituenda, & accuratè di-
 spiciendum, an in ipsarum rerum
 etiam ponderibus & argumentis
 conspiret cum opere certo & in-
 dubio suspectæ fidei opus, & quod-
 cunq; authorem à seipso dissentire
 faciet, vel opinionem tribuet ei
 contrariam & alienam à senten-
 tia, quam in Germanis auctor ex-
 posuit, & pro sua agnovit, illud re-
 pudian-
 dum. Neque enim existi-
 mandum est magnos & eruditos
 viros sibiipsis contradicere. Non
 cadit

Docti sibi
 non con-
 tradicunt
 ipsi.

cadit in scientem ejusmodi stulti-
 tia, que ex mera ignorantia & ru-
 ditate proficiscitur, que quò alie-
 niora sunt à sapiente, eò magis
 confirmatur indicium, & certitu-
 do alterius hujus indicii, ex ipsa-
 rum rerum collatione desumpti.
 Et nescio certè, ane exquisitiùs
 aliquid & solidiùs ad deprehen-
 denda spuria scripta possit aufer-
 ri. Hoc indicio olim plurimi sup-
 positivi libri, qui sub Apostolo-
 rum nomine circumferebantur,
 agniti sunt, non tam quod in stylo
 discrepantia apparebat, quàm
 quod prorsus aliena & contraria
 continebant iis, que in libris suis
 certis & genuinis, posteris reli-
 querant Apostoli. Ita Serapion
 Antiochenus, ut e t apud Euseb.
 lib. 6. Hist. Ecclesiast. cap. 11. Eu-
 angelium, quod D. Petri nomen
 pra se ferebat, rejecit, eam potissi-
 mum.

Apostolo-
 rum scri-
 pta.

Petri sup-
 positiva.

mum ob causam, quod non congruebat cum Epistolis ejusdem authoris certis & omnium approbatione receptis.

De Beroso
vulgari &
recentiori.

Circumferuntur, & omnium ferè etiam doctissimorum manibus teruntur Berosi Chaldaei libelli Historici, quos tanti fecerunt nonnulli, ut majorem ferè partem librorum suorum ex illis transcripserint; iudicio tamen ut liberè dicamus minus circumspecto. Tametsi enim ex Josepho, Eusebio, Plinio, aliisque Scriptoribus certum est, fuisse ejus nominis Historicum, qui gentium origines & res gestas persecutus est; tamen incertissimum est, pervenerintne ejus authoris scripta ad vos, & numquæ hodiè illius nomen præseferunt yvhoia an verò notha & spuria sint. Dubitationis ansam non exiguam præbent nobilissimi quique

que Scriptores & Historici, Lud. Vives, Gaspar. Varenus, Beat. Rhenanus, Raphael Volaterranus, Franciscus Balduinus, Blondus, Sebast. Foxius, qui unanimi voce libellos istos, tanquam frivolos & incerti authoris (ita loquitur Lud. Vives in Notis ad Augustin. lib. 18. de civit. Dei, cap. 1.) vel planè rejiciunt, vel parùm eis tribuunt. Sed ne auctoritate tantum pugnare videamur, age collationem instituamus inter veterem (cujus meminit Josephus & alii) & Novum Berosum, quem produxit Annianus quidam Viterbiensis, & dispiciamus, quàm bellè Annianus cum veteri illo Chaldaeo conspiret.

I. *Vetus & verus Berosus tres tantum libros de rebus Chaldaicis scripsit, ut est apud Gorop. lib. 1. Hispan. & lib. 4. Orig. At Annianus*

Qui cum veteri & genuino non convenit. Vide

Tileman. Discurs. p. 76. & Franckenberg. Instit. anti-quit. p. 42. *nianus noster quinque protulit, & duos Chaldaeo, fortassis ex inferis advectos, adjecit. 2. Chaldaeus Berosus negat Babylonem à Semiramide Assyria esse conditam, ut videre est apud Josephum lib. I. adversus Appion. Grammat. At Annianus noster idipsum ait, & Chaldaeo in faciem contradicit lib. 5. Tertio, verus & vetus Berosus, multa prodidit, & posteris reliquit, cum de aliis antiquis hominibus, tum verò imprimis de Abrahamo, teste Joseph. lib. I. Antiq. cap. 8. At novus & fictivus Berosus ne verbo quidem illa attingit. 4. Chaldaeus Berosus Historiam suam tribus libris longius deduxit, quam Annianus quinque. Ille enim ferè usque ad Imperium Cyri pervenit, ut ostendi potest ex cap. 3. lib. 10. antiq. Josephi, ubi Berosum Bajada regis Assy-*

LEGENDI HISTOR. 33

Assyriorum mentionem fecisse scribit, & quedam etiam de Nabuchodonosore retulisse, ut ex eodem Josepho patet. Hic verò in 18. Assyriorum rege subsistit, qui equalis fuit Danaï, cuius tempore regnum Trojanum initium habuit, & ita ut colligitur ex accurata annorum supputatione verus Berossus, sexcentos annos amplius processit quàm Annianus. Nec desunt argumenta alia, sed ex hac brevi collatione facile apparet, non tantum, quantum Anniano Beroso tribuendum, verum etiam quàm utilis & necessaria sit hac secunda regula.

Eadem via & modo intelligi potest, quid de Manethone statuendum. Quanquam enim hic ab initio statim turpi sese mendacio prodit, dum Berosi Historiam se continaturum promittit, cuius ne fi-

De Manethone Franckenberg. d.l. Pag. 53. Tileman. pag. 86.

lit, &
feris
aldens
à Se-
litam,
m lib.
at. At
it, &
adicit
Bero-
ris re-
is ho-
nis de
lib. 1.
ficti-
m illa
erosus
s lon-
ianus
d. Im-
tendi
. Jo-
regis
Assy-

ne finem quidem attigit; atque eo ipso non parum auctoritatem suam suspectam reddidit, tamen idem etiam clarissime, ex collatione demonstrari potest. Verus Manetho, ut est apud Josephum lib. I. advers. App. tantum Aegyptiorum res gestas literis consignavit. At quid noster? Is ulterius scilicet progressus etiam Gallorum & Hispanorum historiam exposuit. Josephus ex vero Manethone à Danao usq; ad cladem Trojanam 600. fere annos numeravit. At verò Annius ex suo fictitio Manethone vix 300. extorquere potuit.

Sibyllina
oracula.

Ita hodierna Sibyllinorum oraculorum auctoritas, quae maxima haecenus fuit, tota in fumum abit, ejusmodi collationis adminiculo. Loquimur autem non de vaticiniis, quae prisca se-
cula

cula admirata sunt, & imprimis
Romani, quibus nequequam o-
mnem autoritatem detrahimus:

Sed de istis, qua nostra etat. 8. lib.
distincta, nescio ex quo antro pro-
dierunt. Quae non Sybillarum, sed
aliorum hominum esse luce meri-
diana clarius ostendi potest. Ut
enim omittamus, quod primo, o-
mnes Sybillarum libri, quos in
tanto precio habuerunt Romani,
una cum Capitolio temporibus
Syllanis exusti perierunt. Ut pra-
tereamus, quod secundo gravissi-
mi auctores, inter quos etiam
Philippus Melanthon, parum il-
lis tribuerunt. Ut tertio nihil di-
camus, quod olim etiam de Ger-
manis Sibyllarum oraculis dubi-
tatum fuit, ut intelligi potest ex
cap. 31. Svetonii, & lib. 5. Anna-
lium Cornelii Taciti. Ut quarto
latere patiamur, quod primitivae
etiam

Aliter sen-
tit Xyst.
Betulejus
praefat. ad
VIII. libros
istos, & in-
ferius ad
lect. p. 295.

etiam Ecclesie Christiani nihil illis detulerunt, ut colligitur ex Vopiscii Aureliano. Ut quinto non attingamus, quod Sibylla in libris istis vanissime jactat se unam fuisse ex uxoribus filiorum Noemi, atque eo ipso figmento (figmentum enim esse certissimum est, cum nec Josephus nec Philo id retulerint) satis ostendit, quid carminibus il-

Vide Betul.
d. l. pag. 8.

lis tribuendum. Ut denique silentio involvamus, quod citra insignem religionis Christiane ignominiam ne utique concedi potest, cum sequeretur extra Ecclesiam Evangelium longe clarius innotuisse gentibus, beneficio vaticiniorum Sibyllinorum, quam intra Ecclesiam electo Dei populo Scripturis Prophetarum divinitus inspiratis. Ut inquam isthac omnia tacite pretermittamus, vel unicus collationis usus, id ipsum planissime evi-

nec evincit. In veteribus enim &
 vinctis Sibyllinorum oraculorum
 carminibus recitabantur non
 tantum fata populi Romani; ve-
 rum etiam divine postulationes
 & ritus divinarum procuratio-
 num per extispitia, auguria, deq;
 caelo observationes, ut est apud
 Strabonem lib. 17. Geograph. At
 in oraculis, quae hodie circumfe-
 runtur, non tantum illorum o-
 mnium nihil apparet, verum et-
 iam contrarium ubiq; deprehen-
 ditur, & passim idololatrici cul-
 tus Romanorum sugillantur; Re-
 ligio contra Christiana summis
 laudibus extollitur, & ubiq; ferè
 incalcatur, adeo ut propterea et-
 iam Augustinus Sibyllam inter
 cives civitatis Dei collocarit, ut
 videre est lib. 18. de civitate Dei,
 cap. 32. Quae Romanorum tradi-
 tis, qui non inimicissimè adversa-

C ri vi-

ri videt, illum nihil videre certis-
simum est. Ubi itaq; manent jam
præcones illi Sibyllinorum oracu-
lorum.

Conclusio Sed latius ferè in declaratione
I. Regula. hujus secunde regule excurri-
mus. Contrahenda sunt tandem
vela luxuriantis orationis, & ad
secundum æthereum accedendum,
ne quam in aliis prolixitatem re-
prehendimus, eandem tot conge-
rendis exemplis affectare videa-
mur.

Index 2. Secundum autem indicium ad
Canonis. dignoscenda genuina bonorum
authorum scripta, ferè in ipsius
temporis circumstantia consistit.
Posteaquam igitur harmonia
tam in phrasi, quam rerum pon-
dere spectata fuit, ulterius proce-
dendum dispiciendumque; anne
opus, de quo dubitatur, ipso
autore adhuc vivente, voli-
tari

tarit per ora Doctorum viro-
rum ; an verò demùm post
mortem ejus emerferit ? Et
hic non inutile erit , accuratè in-
dagare , quo tempore vixerit au-
thor, quo mortuus sit. Circumfe-
runtur enim multa scripta sub bo-
norum authorum nomine , quæ
temporis circumstantia manife-
stè supposititia esse ostendit. Ita
postrema periodus Deuteronomii
& 15. posteriora capita in libris
Samuelis ; quanquam prioribus
authoritate non inferiora: tamen
autores Moesen & Samuelem ha-
bere non possunt : cum omnia, quæ
in iis commemorantur, post mor-
tem demùm utriusque evenerint.
Theologus , qui exactè exquirat,
quo tempore vixerit Justinus
Martyr , deprehendit opus illud
Questionum ad Orthodoxos, falsò
tantì authoris nomine gaudere.

De ætate
Scriptorū.

Clausula
Deutero-
nomii non
est Moſis.
Et libro-
rum Samu-
el. 15. capp.
non Samu-
elis.

Justini li-
ber suppo-
ſititius.

C 2

Vixit

Vixit enim Justinus circa annum Christi 159. quomodo ergo Quest. 82. & 86. mentionem facere Origenis potuit, quem multis post annis floruisse notissimum est: Unde facile apparet, quantum auctoritatis ei deferendum, & quâ con-

Pleriq; inclinant in
Dominicâ Floccum
Florentinû Joh. Rosin.
lib 7. Antiquit. Rom.
Alciat. l. 4. de V. S. tribuit Pomponio Læto, usus testimonio J. Parrhasii. ex 88. 3. Canonis.

De Testib.

scientiâ causam suam agunt Pontificii, dum ex eo & consimilibus incertorum auctorum scriptis, idololatrias suos cultus stabilire conantur. Fenestella etiam liber de Magistratibus non usque adeo expeditus esse videtur. Nominantur enim in eo complures, qui post obitum demum Fenestella, qui incidit in Tyberii Caesaris principatum, & vixerunt & scripserunt.

Supereſt adhuc tertium indicium, quod ex coetaneorum scriptorum, vel certè antiquissimo- rum testimoniis desumitur. Quo-

rum

rum enim librorum vel coæ catione τ&v
 tanei, vel qui proximè secuti συγγεγοναι
 sunt, non meminerunt, eos
 verisimile est supposititios &
 spurios esse, maximè si libri
 sunt singulares. *Requirimus*
 autem idèο συγγεγοναι suffragia,
 quia nepotes, quò longius abfue-
 runt ab authorum, de quibus
 queritur seculis, facile hallucina-
 ri potuerunt. Qui ergò libri nec
 per ipsos authores innotescere, nec
 familiarissimos & antiquissimos
 prodi commendaris meruerunt,
 illi juxta sententiam D. Augustini
 citra temeritatem tanquam spu-
 rii & supposititii repudiari pos-
 sunt. Quid itaq; statuendum erit
 de Hermetis Trismegisti Ascle-
 pio & Pymandro? quos non sine
 magno errore vulgus deceptum
 tam Augusti authoris nomine su-
 spicere & admirari videtur. Ece-

Hermetis
 Trismegi-
 sti scripta.

nimpræterquam, quod teste Jam-
 blichō omnes sacri libri antiqui-
 tus Trismegisto assignati fuerunt,
 licet ab illo scripti non fuerint, vel
 illud dubitationem non exiguam
 parit, quod nec per Platonem nec
 Josephum verum & Antiquita-
 tum Egyptiacarum scrutatores
 prodi recenseriq; meruerunt. Imò
 hic in libris adversus Appionem
 Grammaticum multis & gravi-
 bus rationibus ostendit, nihil
 apud Egyptios nec alios quos-
 cunq; populos extare, quod cum
 vetustate scripturæ Mosaicæ pos-
 sit comparari. Quod certè nenti-
 quam adfirmare potuisset, si quic-
 quam à Trismegisto scriptum
 tum temporis extitisset. Quan-
 quam enim Trismegistus non at-
 tigit tempus Moysis, tamen ab eo-
 dem non adeò longè abfuit, ut ex
 accurata temporum subductione

colli-

colligitur. Fortassis probabilior
 est illorum sententia, qui existi-
 mant omnia, quae in istis libris
 habentur, & Trismegistum au-
 thorem jactitant, farragines esse
 salubrium & gravium sententia-
 rum, sapientum virorum, quae
 olim Hermis (ita enim vocaban-
 tur statuae in urbibus positae) inci-
 di solebant, quae postmodum con-
 gesta & digesta publicis litera-
 rum monumentis ad posteritatem

cc
 cc
 cc
 cc
 cc
 cc

propagari promeruerunt. De Be-
 roso supra audivimus aliquod du-
 bitandi causas non contemnen-
 das. Illis accedit etiam haec, quod
 neminem proximorum seculo-
 rum scriptorem libellos istos aut
 vidisse aut legisse constat, etiam
 quando origines gentium inda-
 gabant, & commoda Berosum
 producendi occasio oblata erat.
 Quid itaque de his & similibus

De Beroso
 ἱστορικῶν
 βιβλίου
 τριτοῦ
 κεφάλαιον
 γ.

C A operi-

operibus iudicandum sit, humanissime Lector, ex hactenus dictis satis apparet.

**De Com-
mentariis
belli Galli-
ci, Caesaris.**

Unum adhuc praterire non possum, quod est de Commentariis belli Gallici, de quibus supra Ludovicum Carrionem dubitasse intelleximus. Et habuit sane ille rationes sententiae suae non leues. Unam iam audivimus: accedit ibi nunc altera, quod scriptores superioris aevi, cum ea describunt, quae explicantur in istis Commentariis, Julium Celsum nominant, non Caesarem: Ita enim Vincentius in speculo, cum describit Pontem Rhenanum à Cesare lib. 4. celebratum, Celsum laudat non Caesarem, idemque facit Johannes Episcopus Salisburgensis in lib. de Nug. Curialium. Et magnum omnino argumentum est, quod in libris scriptis ita concepta est ixi-

Ipse ego habui in scr. hac prae-textam insignem, Julii Celsi V. Cl. quem à me donum accepit amicus Weigmair.

quod Commentarii Julii Cel-
si, quod prater alios in libro Col-
legii Atrebatensis conspici Lovi-
nii attestatur Petrus Divaeus.
Quod tamen non ideo propono,
quasi Carrionis sententiam pro-
bent (existimo enim recte illi a Li-
pso responsum, Celsum quendam
recidisse, addidisse, interpolasse et-
iam quaedam, atq; hinc factum, ut
pro Cesare nominarent nonnulli
Celsum) sed tantum ut ostendam,
non minoris utilitatis tertiam
hanc regulam, quam duas prio-
res. Sed & hoc inde intelligitur,
prudenti cautione opus esse, in i-
psorum authorum libris etiam
deligendis. Difficultatem enim
magnam pariunt tam variae edi-
tiones, interpretationes, Note, ca-
stigationes, emendationes, lectio-
nes, observationes, additiones, cu-
ra, collationes, &c. Accedit huc

Delectus
 librorum
 pro varia-
 tione edi-
 tionum.

C 5 supe-

In Critico-
rum teme-
ritatem.

Lib. 4. Epi-
stol. quæst.
Epist. 10.

Lipsius.

superiorum seculorum audacia,
quæ in omnes bonos authores mi-
rificè grassata est. Nec extare ho-
diè ullum puto, qui non plagas ali-
quot à Correctoribus istis acce-
perit, qui ut eleganter quodam in
loco Lipsius peccare se putabant,
nisi hoc peccatum in omnibus
scriptoribus peccarent. Neq; verò
vitandum est perinde esse, cuius
quisq; editionis liber adhibeatur.
Ut enim libri omnes antiqui, ita
in primis Historici legi utiliter
non possunt, nisi intelligantur.
Quomodo autem intelligantur si-
ne emendata scriptura. Scalige-
ros itaque, Lipsium, Muretum,
Modium, Gruterum, H. Step-
hanum, Pighium, Sigonium, &c.
meritò miramur, & laudamus,
qui in id unicè incumbunt, ut au-
thores veteres, quàm emendatissi-
mos habeamus. Atq; utinam Li-
psius

LEGENDI HISTOR. 47

psius, qui natus mihi videtur bo-
 no veterum authorum, quod in
 Tacito summa cum laude, felici-
 tate & admiratione perfecit, idem
 etiam in reliquis Historicis ten-
 taret: Deum immortalem! quam
 benè ille de Republica literaria
 mereretur: In quas laudes & gra-
 tiarum actiones se diffunderent
 Xenophon, Livius, Thucydides,
 Curtius, Caesar, &c. Alios enim
 (non omnes tamen) qui hunc &
 paulò antè nominatos impruden-
 ti emulatione imitantur, castra-
 tores (sit venia verbo) rectius
 quàm castigatores librorum ap-
 pellaveris. Sed hæc ὡς ἐν παροίᾳ.

Supereſt nunc prima partis De delectu
 membrum alterum de delectu Historio-
 Historiorum, quo quidem opus rum.
 non eſſet, ſi non niſi idonei ad Hi-
 ſtorias ſcribendas accederent; nec
 prius in publicum proſilirent,
 C C quàm

quàm probè ingenii sui vires ex-
 Cicero re-ploràssent. Cicero certè quan-
 nuit isogēv. quam ab omnibus disciplinarum
 generibus instructissimus, ad con-
 scribendam Historiam exorari
 Et Sido- non potuit. Sidonius etiam licet
 nius. vehementer urgeretur à Leone
 Theodori regis Gothorum Consi-
 liario, tamen prudenti consilio
 onus istud declinavit. Atque uti-
 nam nostri temporis Historici,
 diligentius tantorum virorum
 exempla intuerentur. Neq; verò
 existimandum est illos laboris vi-
 tandi causa, recusasse provinciam
 alioqui laudabilem: Sed procul
 dubio, quod putarent se impares
 esse tanto oneri sustinendo. Incre-
 ditum enim dictu, quam multa in
 Bono Historico requirantur, &
 quam arduum & difficile sit eru-
 ditis & prudentibus hac in parte
 satisfacere. Quod dum paucissimi
 consi-

Causa diffi-
 cultatis in
 delectu.

considerant, sit, ut Historicorum
 numerus hodie ferè innumerus
 existat, & difficilimum explicatu
 sit, quinam aliis præferendi. Dif-
 ficultatem auget, quod ambitiosi
 scriptores ferre non possunt libera
 de suis libris iudicia; stomachan-
 tur, quam primum aliquid desi-
 derari audiunt. Unde etiam Bo-
 dinus, vir alioqui liberrimus, ma-
 luit cuique liberum relinquere,
 quos authores deligat, quam cer-
 ti aliquid imperiosius aliis præ-
 scribere. Nos etiam tanti viri
 consilium sequemur, neq; iudiciũ,
 quem adhibere quemq; oporteat,
 ferre volumus: Conjecturis tamen
 quibusdam & argumentis ad as-
 sentiendum probabilibus usuri,
 quæ si quibusdam minus proba-
 buntur, quin certiora sequantur,
 non prohibemus. Quoniam verò
 Historicorum tanta est copia, ne

Bodinus
 concedit
 hic auctorem
 quædam.

de singulis scribere, neque possibile
 ferè sit, neque si possibile institu-
 tum id nostrum patiatur; idcir-
 co omnes Historiographos, quot-
 quot fuerunt, sunt, aut erunt, in
 certas quasdam classes distingve-
 mus, singulasque classes proprie-
 tatibus suis ita describemus, ut
 quinam potissimum legendi, &
 vel planè non, vel parcius at-
 tingendi, prudenti Lectori ap-

Classes Hi-
 storicoꝝ parere possit. Quanquam verò
 Historicoꝝ nonnulli plura Historicorum ge-
 nera constituerunt; tamen o-
 mnes commodissime ad tria re-
 vocari posse videntur.

- Quotquot enim scripserunt
1. Historias, vel scripserunt, quan-
 tum voluerunt, dediti affecti-
 2. bus; vel scripserunt, quantum
 potuerunt; vel denique scri-
 serunt, nec quantum voluerunt,

nec

LEGENDI HISTOR. SI

nec quantum potuerunt, sed
quantum debuerunt.

Primam classē quod attinet, ^{3.} i. Classis:
est illa omnium numerosissima. Historici
Quotus enim quisque hodie Hi- duce affe-
storicorum est, qui sine præjudi- ctu scri-
cio & adfectibus scribat? Quo- bentes
tusquisque, qui non spe præmii,
vel metu poenæ multa mentia-
tur, multa dissimulet? Verum
nihil Historico indignius; Ni-
hil etiam magis Historiam sus-
pectam reddit, quam præjudi-
cium & affectus. Præjudicium Præjudi-
enim ut præclare Lipsius Cent. cium.
2. Ep. 97. omne iudicium tol-
lit, & ut oculi, ubi glauco-
ma obsidet, puriter non vi-
dent: non item mens ubi
adfectus. Quapropter Historici,
qui cupiditatibus suis vel aliorum
libidini, flagitiosius obsequuntur,
vel

vel planè non vel parcius & accurato cum iudicio legendi. Prout autem adfectuum, ita Historicorum etiam in hac prima classe magna varietas.

I.
Philokopia. Primum enim quidam ex ambitione & arrogantia, nihil non mentiuntur & fingunt, quo nomine infames sunt Egyptiorum, Arcadum & Scytharum Antiquitates, & impudentissima contentiones, de prerogativa originis & vetustatis. Egyptiis eam deberi multi crediderunt, & inter hos etiam Aristoteles, lib. 7. Polit. cap. 10. Diodor. lib. 1. cap. 2. Plutarchus in Numa: Mela lib. 1. c. 3. Lazius lib. 3. de Migrat. Gent. Apollon. lib. 4. Argonaut. Beroaldus lib. 11. in Apul. de aur. Asin. & alii. Verùm cum Scythæ injustè sibi eam ab Egyptiis præripi quiritarentur, nec deessent.

Certamina de Antiquitate gentis.

Scythæ.

sent, quæ probabiliter ostende-
rent, Scythos omnium primos &
antiquissimos esse, ut videre est
apud Justinum lib. 2. *Aegyptii*
ne arena cederent, Deum im-
mortalem! quam monstrosas nu-
gas excogitarunt. Scribit Herodo-
tus lib. 2. *Aegyptios à Baccho ad*
Amasem regem quindecim millia
annorum supputare; & apud
Platonem in Timæo, sacerdos qui-
dam Aegyptius præter infinitum
temporis retrò elapsi spaciū
9000. annorum res gestas in tōis
ιστοῖς γράμμασι, contineri vanissimè
nugatur. In Phryges tamen etiam
inclinârunt Herodot. lib. 2. Sui-
das in voce Βερκεσέλην & : Enstat.
in Dionys. Scholiast. Apollon. lib.
4. Joan. Tzetes Chiliad. 4. Clau-
dian. lib. 2. in Eutrop. Apul. lib. II.
de Aur. Asin. In Scythos verò Ca-
ro de Originibus. Justinus lib. 2;

Aegyptio-
rum nuga;

Phryges;

Mar-

Arcades. *Marcellin. lib. 22. sed his omnibus nihil deterriti Arcades, ulterius progressi sunt, & ut solidissime sibi Antiquitatis laudem adsererent, omnem fabularum modum excefferunt, & se Astris Lunaq; priores finxerunt. Alii, ut mendacii suspicionem evitarent, initia gentis suae noluerunt ad certum tempus adstringere, sed se αἰτωχοδοῦς, & μυθεῖς appellaverunt, quasi ipsa terra ex sese suos incolas genuerit, eorundem & altrix & parens. Alii alia excogitarunt, quae tamen copiosius excutere non est nostri propositi. Illud tantum indicandum breviter fuit, ambitionem & arrogantiam multorum mendaciorum & fabularum esse matrem: Quod & Peutingeri & Bodini disputacionibus apparet; dum alter con-*

Ita Attici.

Peutingeri & Bodini *αὐτοχόδοις.*

vitius,

LEGENDI HISTOR. 155

vitiis, alter verò contortulis, & ad sensus non permanentibus conclusionibus patria sua laudes obscurat potius, quam illustrat. Ee possem hoc nomine plures Historicos perstringere, qui ambitiosius originem & res gestas civium suorum persecuti sunt, sed sufficit admonuisse, tales authores antiquitatum studiosis pessimè imponere, ideoque magno cum iudicio legendos.

Secundò nonnulli odio & vindicta abrepti, veritatem invidiosè supprimunt, virtutes hostium & præclara facinora, quæ posunt ratione, elevant & extenuant: vitia verò & defectus operosè perstringunt. Et hoc vitium admodum familiare est, etiam integerrimis cetera scriptoribus. Livius certè in exaggeranda Hannibalis feritate prolixus est lib.

Philoxenia

Livius

Herodotus. est lib. 3. Decad. 3. & alibi. Et hoc
 „ ipso nomine à Plutarcho per-
 „ stringitur Herodotus, quòd pa-
 „ rum equè scripserit de Bæothis &
 „ Corinthiis. Nec desunt hodiè scri-
 „ pta Historica, quæ ferè nihil ali-
 „ ud præter vindictam & odium

Machiavellus. spirant. Quàm perulans est Ma-
 „ chiavellus in vita Castrucii, Flo-
 „ rentine Reipublica hostis? Quàm
 „ suspecta fidei, Hieronymi Bolseci
 „ de Calvino, Feliciani Ninguarde
 „ de Anna Burgense narrationes?
 „ Nec immunis planè fuit ab hoc
 „ vitio celeberrimus Romanorum

Platina. Pontificum Historicus Platina in
 „ Pauli III. rebus gestis explican-
 „ dis & alii. Debebant autem bi-
 „ bliosi isti scriptores, intueri cando-
 „ rem Arriani, Dionis, Pausania,

**Thucydidis conti-
 nentia.** in primis verò Thucydidis, qui
 „ singularem animi ad conderendam
 „ Historiam nati integritatem hæc
 in par-

LEGENDI HISTOR. 57

in parte expressit; patria enim
 suae hostes Lacedaemones ne verbo
 quidem lesit: Exilii sui authores
 nunquam acerbius traduxit. Et Historici
 haec demum eximia laus est Hi- vera laus
 storici, cum hosti etiam suam lau-
 dem tribuit, nec vindictae cupidi-
 tate extra orbitam procurrit, &
 quo adversarium acrius morde-
 at, vel praecleara ejus facinora im-
 probius elevet, a negotio suo &
 longè petita arripit.

Sunt tertio quidam, qui con-
 trariae religionis odio, incertissi-
 ma quaeque & mendacissima, ut
 agrè faciant adversariis, corro-
 dunt, & publicis literarum mo-
 numentis produnt; homines certè
 nimis impotentes & impudentes.
 Neque enim in Historia Religionis
 salus & veritas quaeritur: de vir-
 tute quaeritur. Si qui religionem
 contrariam amplectuntur, am-
 ple-

3.
 Odium di-
 versa reli-
 gionis.

33 plectuntur suo damno & pericu-
 33 lo. Historici non est, quos virtus
 33 ipsa non dedignata est, sed illu-
 33 stribus facinoribus nobilitavit,
 33 mordacius propter religionem
 33 traducere. Quanquam hoc for-
 tassitolerari posset. Sed sunt non-
 nulli, qui ut disjuncta religionis
 cultores virtutibus illustres in-
 odium aliorum adducant, men-
 dacia etiam excogitant, nec at-
 tendunt, quâ fide, quâ fronte
 scribant.

4. Sunt denique quarto, alii, qui
 Effusa in falsis laudibus & effusis Enco-
 xonia adu- miis Historicam veritatem tur-
 lantium. piter corrumpunt & prostitu-
 unt, & ut priores carpunt, quos
 summis laudibus extolli oportebat;
 ita hi laudant, quos diris de-
 vovere debebant. Et dum Ma-
 gnatum gratiam aucupantur:
 vel patriâ famosam authorita-
 terna

LEGENDI HISTOR. 59

tem quarunt, vel denique alios
 demereri volunt, in perpetuos
 laudes sese diffundunt; solas virtu-
 tes deprecant; vitia omnia vel
 sicco pede pretereunt; vel virtu-
 tum titulis palliant; non viden-
 tes se hoc ipso Historie limites
 transilire: Historica cum Enco-
 miasticis confundere; qua pluri-
 mum inter se differre innuit Ci-
 cero lib. 1. Epist. ad Att. Ep. 16.
 Unde prudenter admodum con-
 cludit Bodinus, non probare se
 posse illas Historias, que perpe-
 tuò laudibus absolvuntur. Et ra-
 tio subest elegans ac erudita.
 Cum enim nullus hominum tan-
 ta sit integritate & prudentia,
 qui non sepius fallueineretur;
 Quid faciunt aliud Panegyrici
 illi, quam quod patronos suos
 hominum: Seipsos verò Hi-
 storiarum numero eximunt.

Historia &
 Panegyri-
 cus.

cc
 cc
 cc
 cc
 cc

Histo-

Historici enim est, non tam virtutes, quam vitia annotare, simpliciter tamen & citra adfectum, ne latentis amoris aut odii privati suspicioni sese involvat. Neque vero ulla laus, ut preclare Ann. Marcellin lib. 15. potestati excelsae grata esse debet, nisi cum interdum etiam vituperationi secus gestorum locus patet. Et suspectam suam reddunt fidem, & Historicas narrationes, quicumque prae teritis vitiis effusus aliorum facta depradicant, & gloriosum extollunt. Nec dissitentur id sapientis. Cicero quodam in loco graviter conqueritur, laudationibus Historiam rerum Romanarum factam esse mendosiorum. Idem iudicium est Sallustii de Atheniensium rebus gestis: Atheniensium, inquit ille in princ. Belli Catilinarum, res geste satis ample magni-

Hoc vitiū
foedavit H.
Romanam
& Graecam.

LEGENDI HISTOR. 61

magnificaq̄ fuerunt. Verum ali-
quanto minores, quam fama fe-
runtur. Et nescio ferè utrum eo **Caroli M.**
nomine censenda veniant **Histo-** **Ferdinan-**
ria Eginarsi de Carolo M. Ne- **di, Colmai,**
brissensis de Ferdinando, Jovii de **&c.**
Cosmo Medices, Folietta de Ligu-
ribus, Procopii de Bellisario; Sta-
phyli & Leva de Carolo V. Quan-
quam enim negari non potest,
magnas & amplas fuisse plero-
rumq̄ res gestas, tamen perpetuae
laudationes & nil nisi praclaro-
rum facinorum inculcationes fa-
ciunt, ut quod Cicero magno judi-
cio de Historiis Romanis pronun-
ciavit, idem non ineptè de illorum
narrationibus dici posse videa-
tur. Illud verò certissimum est, **Plinii Tra-**
Plinii Secundi Trajanum & Xe- **janus, &**
nophontis Cyripædiam, nequa- **Xenoph.**
quam Historica fide & integra- **Pædia non**
te esse scripta. De illo nemo dubi- **historica**
fide pro-

D

rat.

bantur.

tat. Hanc verò quod attinet, præterquam quod Gellius lib. 14. Noct. Attic. cap. 3. scriptum reliquit, Xenophontem libros illos ad ideam boni principis conformasse, & Platonis Ideis de Republica optimè constituenda opposuisse; ipse etiam Quintilianus lib. 10. Institut. Orat. cum Historicorum ordine eximit & Philosophis accenset. Quapropter sicubi à reliquis Historicis dissentit, quemadmodum dissentit in morte Cyri, quem solus ille naturaliter extinctum, contra omnium fere scriptorum consensum pronunciat, non accipiendus, nec audiendus in reliquis capitibus, nisi suffragia aliorum etiam Historicorum ac-

Xenophōt. cedant. Quod autem reliquos septem huius authoris libros attinet, quibus Græcorum gesta exposuit, ad eos neutiquam autho-

ad hunc
probantur.

ritas

LEGENDI HISTOR. 63

ritas Quintiliani detorquenda ; cum in illis magnorum virorum iudicio , nullum boni Historici munus non adimplevisse, multosque alios Scriptores longo post se intervallo reliquisse existimetur.

Supersunt præterea etiam alii adfectus, quibus Historica veritas adulteratur; ut est metus poenæ, quo deterriti timidiores multa dissimulant: spes præmiorum; qua invitati nonnulli multa mentiuntur, multa gloriosius extollunt, & quibus possunt modis veritati fraudem faciunt; Quo nomine à Justo Lipsio justissime reprehenditur Vellejus Paterculus: Alium enim Sejanum, hominem natum exitio generis humani, omnibus virtutibus accumulatur, & quasi in Theatro plena manu dilaudat; De Tiberio, man-

Alii affectus, & præiudiciorum ansæ.

Vellejus Paterculus, non bonus Historicus.

D 2 cipium

pra-
14.
celi-
s ad
mâs-
blica
isse;
10.
rum
s ac-
reli-
sem-
Cy-
r ex-
scri-
ciat,
lus in
ragia
n ac-
os se-
atti-
a ex-
ut ho-
ritas

cipium Aula, non secus ac Jove
immortali loquitur: Liviam Au-
gustam, post multas laudes Diis
quàm hominibus similiorem fœ-
minam concludit. Contra Caesaris
Germanici virtutes, ubiq; callidè
dissimulat: Agrippinam in gra-
tiam Tiberii obliquè premit;
quam aliam ob causam? nisi
spem premiorum & metum pœ-
ne. Sed & ceteros affectus, qui
restant, quia facile ad superiores
reduci possunt, pròlixiore expli-
catione supersedentes meritò pre-
terimus, & nunc tandem primam
classem concludimus.

II. Classis Quemadmodum verò prima
Historico- classis Scriptores fidem Histori-
rum: neces- cam fœdè prostituunt, & incau-
saria & γυο- tioribus Antiquitatum studiosis
ἐν τινι. turpiter imponunt: ita secunda
legionis Historici ferè labores Le-
ctorum fallunt. Quanquam enim
anni-

LEGENDI HISTOR. 65

annuntur veritatē proferre, & nil nisi explorata certaq; scribere, atq; ea propter meritō prioribus praeferantur: Tamen quia necessarius adminiculis, quae in bono Historico requiruntur, destituntur, foed. sime illos hallucinari necesse est. Adminicula illa sunt; Notitia Rerum publicarum & locorum, scientia linguarum, curiositas & iudicium acre. Ideoq; prudentes Historici, antequam ad scribendum sese accingant, considerare debent, quid affectent, quid humeri ferre possint, vel recusent.

Qui de Rebus publicis & locis scribunt, quorum notitiam nullam habent; quid faciunt aliud, quam quod omnium risui & sibilis sese exponunt? Quis non rideat Natalis Comitum oscitantiam, qui

60
66
66
66
ἀννοια τῶν πολιτικῶν.
Natal. Comit. lib. 3. Vitebergam notissimum mes.

D 3 Saxo-

Jove
Au-
Diis
n foe-
esaris
allide
gra-
emit;
? nisi
m poe-
s, qui
riores
expli-
o pra-
imam
prime
istori-
ncau-
udiosis
cunda
es Le-
enim
anni-

Saxonici Electoratus oppidum ita
 describit, ut pœnè verborum nu-
 merum fabularū numero æquet.
 Quis non sibilis explodat, plerosq;
 Hispanos, Gallos, Italos? qui de
 Germania non aliter disserunt,
 atque si Provincia Utopia esset.
 Et idem ferè accidit Germanis
 de peregrinis & exteris nationi-
 bus scribentibus. Nec mirum;
 cum non cuiusvis sit arcana Rei-
 publicæ alienæ scrutari. Illud po-
 tius detestandum, quod imperiti
 nonnulli Historici, non profiten-
 tur inscientiam suam, sed ne ali-
 quid ignorare videantur, fabu-
 las & mendacia confingunt, illis-
 que novarum rerum cupidos de-
 mulcent. Hinc veterum commen-
 ta de Hyperboreis Riphæisque
 montibus, ponè quos gens felix
 annoso degat ævo fabulosis cele-
 brata miraculis, dicente Plinio
 lib.

ἡ γνοία πᾶν
 τόπον, Fa-
 bulæ de Hi-
 perboreis.

lib. 4. Nat. Hist. cap. 12. Sed & indigenae Historici non raro etiam labuntur ex solo defectu iudicii Politici. Exemplum habes apud Irenicum lib. 3. Exeges. German. cap. 105. In primis vero apud Monachos Historicos eiusmodi lapsus occurrunt; qui quia perpetuo in claustris detrescunt, nec unquam in publicum prodeunt, saepe contingit, ut non solum in remotis & peregrinis; verum etiam vicinis & patriis Rerum publicarum descriptionibus a veritate deflectant. Ita in Topographicis plurimi labuntur, dum temere quaeque arripiunt, & ut ignavia sua consulant, toti ab aliorum iudicio dependent; labores ipsi & scrutandi diligentiam studiosae declinant, atque ita in multorum reprehensiones suo merito incurrunt. Quod ipsum ut evitarent Herodotus

Irenicus de quo Epistola mihi est C. Bruschii.

Monachorum Historiarum.

Topographicorum,

Peregrinationes felices.

D 4 Dio

m ita
n nu-
quet.
rosq;
ui de
runt,
esset.
manis
tionu-
um;
Rei-
d po-
veriti
fite-
re ali-
fabu-
illis
os de-
men-
eis que
felic
cele-
Plinio
lib.

eium Hi-
storicoꝝ.

Diodorus Siculus, Salustius, Pau-
sanias, Plutarchus, Pius secundus
& alii longinquas peregrinatio-
nes susceperunt, magnosq; sumus
fecerunt, ut posteritatis repre-
hensionem effugerit. Quam cu-
riositatem & diligentiam omnes
Historicos emulari decet, qui non

ἄγνοια Δια-
λεκτι.

explodi à posteris & rideri vo-
lunt. Nec minorum errorum cau-
sa est, ignorantia alienae dialecti.
Ne qui enim fieri, ut non frequen-
tius ostendat, qui ignarus alienae
dialecti & linguae conjecturis non

Romanae
linguae i-
gnorantiã
notat etiã
in Diodoro
Siculo Bo-
dinus.

certa sententia ducitur. Nec ne-
cesse est hujus rei exempla de lon-
gè accersere. Proponamus nobis
solum Plutarchum, Historicum
nobilissimum, & manifestè depre-
hendemus, quantum caliginis of-
fundat Historicis ignorantia ali-

Plutarchi
lapsus.

nae dialecti. In vita Ciceronis pro
nummo sive sestertio Romanorum

acce-

accepit drachmam: In vita Casaris
 Catonis Uticensis scribit lege
 publica cautum fuisse; ne Can-
 didati, Comitibus abessent; errore
 certe, ut existimat Frid. Tileman-
 nus, non parvo, cum passim exem-
 pla contraria apud Livium oc-
 currant; in primis verò Marcel-
 li & Valerii Decad. 3. lib. 6. In li-
 bro, quomodo possit adulator, &c.
 contra planissimam Ciceronis
 sententiam ex accusatore Domi-
 tio facit reum, & ex Stauroro
 καλῶν. & quæ sunt alia errata,
 quæ specialius persequi non est
 nostri propositi, illud observare
 satis est, Plutarchum errores istos
 errasse ex sola Lingua Latina i-
 gnorantia. Quod per calumniam
 ei affingi nemo dicet, qui vitam
 Demosthenis inspexit, ubi ipsemet
 author ingenuè fatetur, Roma-
 num sermonem sibi parum no-

Το εὐδαιμόνιον ἔστιν ἄριστον. Ita qui iudicio sat exa-
 δεικνύμενος. Et destituti sunt, praclari aliquid
 in Historia prestare non possunt:
 in fumum abeunt, & labor & di-
 ligentia: irriti sunt omnes cona-
 tus. Quanquam enim interdum
 singulare aliquid proferunt; ta-
 men eum auctores, quorum du-
 ctum sequuntur, saepissime in di-
 versas sententias abeant, non ra-
 rō ipsimet hallucinentur, fieri non
 potest, ut rectā viā incedant, qui
 ignorant, quid distent a lupi-
 nis, sed in ipsis rebus Historicis
 discernendis non vulgaris intel-
 lectus requiritur. Sunt quaedam,
 quae non possunt omitti à bono Hi-
 storico citra oscitantiam; Sunt
 rursus quaedam, quae admitti ci-
 tra temeritatem & imperitam
 non possunt. Sunt: ἔργα, sunt πρῶ-
 τερα, Historica, sunt οἰκεία, sunt
 ἐπιτόμια. Quis hīc imbecillioris ju-
 dicii

LEGENDI HISTOR. 71

dicii Scriptori indicabit? quid
 accipere, quid repudiare debeat.
 Quam aliam causam adferemus,
 tam spissorum voluminum in
 Historia, quam iudicii defectum.
 Scripsit Martinus Crusius, Pro-
 fessor Academiae Tübingensis non
 incelebris, Historiam Svevicam
 Tomis aliquot distinctam, spissi-
 tudine quidem nulli facile reden-
 tem, sed rebus à ζῆλον ἠνορθώτοις
 scitu necessariis non ubique refer-
 tissimam. Quid hic dicemus? La-
 borem & diligentiam desiderare
 non possumus, cum constet virum
 hunc & laboriosissimum & dili-
 gentissimum esse, nec ulli facile
 φιλοπονησάμενος cedere. Nec ad lingua-
 rum ignorantiam confugere pos-
 sumus.

Quis enim illo plus studii tem-
 poris & laboris Graecae Linguae &
 discendae & docendae impendit? Quis

D 6

diu-

Historia
 Svevica
 Martini
 Crusii.

Promittit
 autor Sve-
 viæ Chro-
 nicon.

III. Classis
 Historico-
 rum.
 Unde Just.
 Lipsium in
 Not. polit.
 ubi tria in
 bono Hi-
 storico re-
 quirat, ve-

diutius & constantius in Latina
 versatus? Solum ergò iudicium
 (quod collationis etiam diligen-
 tiam includit) in hoc Scriptore
 desideratur. Quod non difficile
 mihi esset pluribus demonstrare,
 si necessitas flagitaret; flagitabit
 fortassis tùm, cum Chronicon no-
 strum Suevia in lucem producen-
 dum erit; de quo tamen nihil,
 dum certi polliceri possumus, nisi
 Deus Opt. Max. conatibus meis
 clementer aspirans, Mecanates
 largiatur benignos & liberales.

Procedit nunc tandem Histo-
 ricorum classis tertia, qui nec
 quantum voluerunt, nec quan-
 tum potuerunt: sed quantum de-
 buerunt rectissimè scripserunt.
 Quorum de numero sunt pri-
 mum, qui res verè Historicas sty-
 lo & ordine Historico sapienter
 descripserunt, inq̃ earundem de-
 scri-

scriptione prae ter nudam veritatis narrationem nihil affectarunt.

Res Historicas quod attinet, requirunt ille accuratum & maturum iudicium, nec a quovis, ut iam ante monuimus, discerni possunt. Labuntur hic etiam magni viri, quidam non considerant, quod Historia magnis tantum memoriae dignis adstringatur, minutissima etiam quaeque, quae nec ignorantia ea detrimenti aliquid adferunt, nec scientem multum iuvant, coacervant. Reprehenditur hoc nomine a Lampridio M. Maximus in vita Commodi a Victorio lib. 10. variar. Lect. cap. 23. Salustius. Idemque notavit in Frosardo, Monstreleto, acutissimus scriptorum censor Ludovicus Vives lib. 2. de caus. corruptarum artium circa finem. Et generatim Historicos redarguit, videtque Lu-

D 7. cianus

ritatem; Explanati-
onem sive
explicatio-
nem causa-
rum, even-
tuum: judi-
cium, &c.

Accuram-
tium i. πὴ
ἀσφάλεια.
Historia
minutissi-
ma negli-
git.

atina
ium
igen-
ptore
fficile
rare,
tabit
n no-
icen-
nihil,
, nisi
meis
nates
les.
histo-
i nec
uan-
m de-
runt.
pri-
s sty-
enter
m de-
scri-

cianus Tom. op. 2. in lib. quomodo
 Historia scribenda quod suis scri-
 ptis nonnunquam inserant *ἄλλοις*
ἢ τοῖς ἰστορίαις ἀναγκαῖοις
 sas, frigidas narrationes, ad Hi-
 storiam nihil pertinentes. Quam
 reprehensionem, qui volunt effu-
 gere, accuratius pensitent, que
 proprie ad Historiam pertineant,
 & que verè res Historice sint.
 Nihil enim indecentius est, quam
 minima quæq; curiosius persequi,
 maxima verò & magnifica negli-
 gentius attendere. Sunt autem res
 verè Historice: Religio, Impe-
 rium, Naturæ Majestas. * In
 singulis ita elaborabit Historicus,
 ut nihil admittat, quod non mi-
 nus scitu dignum atq; necessarium
 est. Quid attinet in divina Histo-
 ria memorare, fuisse nonnullos,
 quibus datum fuerit, ut scirent es-
 se Numen aliquod, causam boni
 in Na]

* Addide-
 rim ex My-
 tho & Ke-
 kermano
 eruditio-
 nem, &c.
τὴν ἀρχαίαν τῆς
ἱστορίας

in
 tu
 Ne
 ne
 his
 fan
 per
 ric
 po
 Pr
 fic
 re
 m
 al
 te
 fe
 e
 v
 in
 es
 st
 e

in Naturâ. Quis non rideret Natura Historicum, omnia, quæ ad Naturam pertinent anxie exponentem. Quis ferat in humana historia Principis somnum, sitim, famem, & alia minutula sollicitè perscribentem? Satis est, si Historicus ea, quæ mores & religionem populi, severitatem & clementiam Principis, arcana Imperii, maleficum honorati viri perstringat; reliqua, quæ privata sunt & communiora, quæq; otiosum tantum alunt animum tuto præterire potest, imò debet. Quemadmodum fecerunt Plutarchus, Svetonius, Amylius, Probus, Tacitus, Livius, Polyb. Procop. & alii, quos imitari bonos Historicos decet.

Ad res verò Historicas, historice exponendas requiritur etiam, stylus Historicus. Quamquam enim dictionis splendor, Histori-

Hec tamen in Alexandro Curticis.

2.
Τὸ δέξιον.

cam

modo
scri-
pserat
omnibus
Hi-
uam
effu-
que
eant,
sint.
uam
equi,
egli-
res
pe-
In
icus,
mi-
rium
histo-
ullos,
nt ef-
boni
Na]

cam veritatem minimè stabilit, neque barbarus stylus elevat aut deprimat; tamen quoniam fieri potest, ut veritati fucum faciat, & in errorem deducat legentes is, qui non exactè verborum & imprimis politicorum terminorum vim & proprietatem cognitam habet; idcirco omni curâ enitendum, ne verborum alienorum cura incuriam pariat, vel promiscuus terminorum politicorum usus res maximas quasq; confundat. Cetera parum interest sive florido stylo, sive remisso Historia

scribatur. Non alienum tamen erit sapientum monita accuratius expendere. Pressum stylum in Historio requirit Deletus in Dialogo de imitatione Ciceronis. Tullius in Bruto in Historia nihil dulcius esse scribit, pura & illustri brevitate; idemque in secundo de orat.

hoc

hoc expressius declarat, dum genus Historia orationis fusum atque tractum, & cum lenitate quâdam equabili profluens sine judiciali asperitate & sententiarum forensium aculeis monet esse adhibendum. Quod alii diligenter observant, alii planè negligunt. Rectissimè faciunt illi, qui delectum quidem verborum habent, sed propriè ac signatè loquuntur, sine affectu scribunt, nec illecebras Rhetoricas aut ornamenta Poetica adhibent, sed simplicitati student: Suspecti enim sunt omnes grandiloqui Historici. Vanitatis insimulat Philarchum affectuosè Historias describentem Polyb. lib. 2. Thucyd. Joseph. lib. 2. adversus App. Livianam grandiloquentiam tacitè perstringit Seneca lib. 1. de tract. circa finem & lib. de Tranquill. vite cap. 9. Ean-

Grandiloquentia improbat. Livius.

lit, ut
ant
fieri
ut, &
s is,
r in-
rum
am
ten-
e cu-
mi-
um
sion-
sive
ria
en
tius
Hi-
logo
lius
rius
vi-
at.
hoc

Eandem captim notant Afinius Pollio apud Quint. lib. 8. c. 1. & Plinius Secundus in Praefat. Bembi Lipsius, & aliorum alii. Habent tamen etiam hic gnari Historici, quos imitentur non paucos, in primis verò Svetonium, Tacitum & Sallustium, quem alii quoque de causis electissimum verborum pensatorem appellat Augustin. in lib. de beata vita circa finem.

Sallustius.

3.

Thü. v. 1. 1. 1.

ollib. 1. 1. 1.

ledor. 1. 1. 1.

Ut verò stylo convenienti & apto in Historiis uti laudabile; ita ordinem & methodum certam in iisdem adhibere necesse est omnnes, qui non popularem, sed solidam posteritatis laudem quaerunt. Reperiuntur quidem Historici, qui incuriosi in methodis suisque deque omnem ordinem habent. Nec desunt, qui eorum institutum probent inter quos Sextus Empiricus. At enim, cum methodus

lux

lux sit splendidissima veritatis,
 Historicus dici ne utiquam potest,
 qui non convenienti serie unum
 post aliud collocatum commemo-
 rat. In ordine a. Historicū succes-
 sus in primis temporum attendere
 decet, ut monet Plinius lib. I. Ep. I.

Quod ipsum tamen potissimū uni-
 versalis Historia conditorib. præ-
 ceptū esse putandum est. Nam in
 particularibus Historiis ratio po-
 tissimum habetur ejus rei publice,
 qua principaliter describitur. In
 universali vero, fere progressus fit
 secundū antiquitates quorūcūq;
 regnorū, & quo unūquodq; prius
 innotuit, servata annorum distin-
 ctione explicatur. In particulari-
 bus vero utilissimū est præceptum
 Tullii quod extat l. 2. de orat. dili-
 gēter observare, ut Historicus pri-
 mum consilia, deinde Acta, postea
 eventus historie mandet & intexat.

Por-

Alia ratio
 universa-
 lis, alia par-
 ticularis
 Histor.

cc
 cc
 cc
 "

nius
 Pli-
 mbi
 bent
 rici,
 pri-
 m &
 e de
 um
 n. in
 r a-
 ; ita
 m in
 t o-
 soli-
 que-
 isto-
 susq;
 bent.
 tum
 mpi-
 odus
 lux

4.
 Τὴν ἀλή-
 θειαν.

Porro tertie hujus classis Hi-
 storici solam veritatem adfectant,
 hanc unice ad posteros propagare
 student, falsa, quæ sunt, & aliena
 summo studio declinant, conatu
 meherclè laude dignissimo. Quid
 enim turpius quàm fictis narrati-
 onibus & fabulis ementitis lecto-
 res deludere? Quid in omni vita
 humana nocentius, quàm falsis
 Historiis posteritatem decipere?
 » Historia, inquit Lipsius, si sup-
 » pressis arcanis imperii per vani-
 » tates & adulationes explenda est,
 » audebo dicere pereat Historia. Et
 » est certè satiùs nullas antiquita-
 » tes, quàm fabulosas extare. Ut e-
 » nim veritas principium est sapi-
 » entie: ita mendacium radix &
 » fons omnis stultitie. Quoniam ve-
 » rò non rarò contingit, ut spe præ-
 » concepta excidant Historici, co-
 » natuq; eorum in profundo deli-
 » tescen-

LEGENDI HISTOR. 81

tescentis frustratur obscuritas, nec
semper possint, quod volunt, pro-
pter infinitas difficultates presta-
re: idcirco etiam sciendum est,
quinam, quod affectant, etiam
prestare possint. Quod commodi-
us intelligi non potest, nisi ex indi-
ciis falsitatis & mendaciorum in
prima & secunda classe enumera-
tis: que, si removeantur ab Histo-
rico, eum integritate sua conspi-
cuum certissime ostendent. Addi
tamen illis poterunt adhuc duo.
Verè enim prestare possunt, quod
debent primum ii, qui rebus gestis
præfuerunt, ut Cesar, aut saltem
interfuerunt ut Procopius & alii:
Secundò, qui vel ex optimis & o-
mni fide dignissimis monumentis
sua transcripserunt, ut Arrianus,
&c. vel publica auctoritate sti-
pati & fide intemerata commen-
dati Historias suas contexerunt.

De ca-

Aliz boni
Hist. notæ.

1.

2.

Sacerdoti-
bus solis
apud Rom.
concessum
isræiv, Pro-
phetis a-
pud Ju-
dæos.

Epilogus
Primæ par-
tis.

De cæteris, qui vel obscuro inter
suos vixerunt, vel non publica &
probata monumenta adhibue-
runt, nihil attinet dicere. Constat
apud Romanos olim solis sacerdo-
tibus, quorum summa erat aucto-
ritas, licuisse Historias scribere.
Apud Judæos etiam, ut major &
certior esse Historiarum fides, tan-
tum Prophetis virisq; integerrimis
scribendi facultas dabatur,
ut patet ex lib. I. Josephi adver-
sus Appionem. Nec putabant
veteres Historiam ab aliis, quam
ingeniis liberaliterque educatis
scribendam esse. Sed hæc de altero
primæ partis membro. Ita ergo
hactenus breviter classes Histori-
corum perlustravimus, singulasq;
ita depinximus, ut quinam opti-
mi vel probatiores sint, pruden-
ti lectori facile apparere possit.
Quod verò in prima & secunda
classe

classe interdum etiam nobilium Cautela de
historiorum errores obiter nota- libertate
vimus, illud non eo sensu accipien- iudicii.
dum quasi propter unum atq; al-
terum necum totum opus abjicien-
du putemus. Absit hoc à nobis lon-
gissime. Scimus enim vix ullum Hi-
storicorum reperiri posse, etiamsi so-
li querendus tradatur, in quo non
labecula aliqua deprehendi pos-
sit. Scimus ex Vopisci Aureliano,
neminem scriptorum, quantum
ad Historica non aliquid menti-
tum esse. Verum scimus etiam uno
atq; altero lapsu deprehenso, non
propterea omnia in dubium vo-
canda, aut planè abjicienda, quem-
admodum nobilis quidam pro-
pter unius Sleidani errata, (quæ
tamen & levia & paucissima esse,
indubiis rerum argumentis evinci Sleidanus.
potest) omnium Historicorum fidem
in dubium vocasse perhibetur.

Scr

Justinus.

Scripsit Justinus Epitomen non solum omni temporum luce carentem, verum etiam non levis erroribus refertam, inter quos & reliquis perstringitur à Pererio lib. 5. Comment. in Dan. lapsus in descriptione gentis Judaicae commissus, & ab aliis alii, sed quis sanus propterea totam Epitomen abjiciat? Notant scrupulosi in Herodoto, Thucydide, aliisque Historicis erroris non contemnendos: Verum nemo haecenus inventus fuit (auctors excipio) qui Herodotum, Thucydidem planè repudiavit. Velleji paterculi Historiam J. Lipsius lib. 3. Ep. quest. Ep. 8. vocat compendium digressionum & adulationum, & idem tamen in sanandis aliquot ejus locis laboravit. Ita in secunda & prima classe perstrinximus obiter, Eginardi alii Erhardum vocant,

cant, & rectius) Jovii, Procopii
 adulationis speciem: In Livio &
 Thucydide notavimus grandilo-
 quentiam; in Plutarcho lingua
 Romanae ignorantiam in aliis
 alia, non ut authores sumus studio-
 sis Historiarum abjiciendi illos,
 sed ut iudicium imperitorum in
 eorundem lectione adjuvemus. Et
 ut omnem suspicionem à nobis re-
 moveamus, conclusionis loco bre-
 viter Historicos studiosis Antiqui-
 tatum evolvendos ex Chytraeo,
 Bodino, Freigio aliisque subjicie-
 mus. Sicut autem Historia alia est
 universalis, alia particularis: ita
 & authores Historiarum aut uni-
 versalem historiam, aut particu-
 larem complectuntur.

Appendix,
 qua Sylla-
 bus Histo-
 ricorum.

In universali legi possunt, Me-
lanthon, Chytræus, Dresse-
rus, quibus adjungendi Diodo-
rus Siculus, Justinus, Zonaras,

Scriptores
 universalis
 Historiæ.

E Ense-

Philologi
& miscel-
laneorum.

Eusebius, Orosius, Jornandes, Hermannus Contractus, Conradus de Sichtenaro, Achilles Gassarus. Nec inutiliter his addi possunt rerum variarum Scriptores, quales sunt Athenaeus, *Alian.* Tzezis, Leonicius, Solinus, Valerius Maximus, Suidas & alii.

Scriptores
particula-
ris Histo-
riae.

In particulari Moses, Herodotus, Thucydides, Xenophon, Plutarchus, Arrianus, Curtius, Livius, Dionysius, Polybius, Salustius, Caesar, Appianus, Dion, Xiphilius, Patriculus, Tacitus, Suetonius, Spartianus, Capitolinus, Lampridius, Herodianus, Nicetas, Gregoras, Chalcondyles, Vopiscus, Marcellinus, Procopius, Agathias, Diaconus, Nicephorus, Cuspinianus, Jovius, Gvicciardinus.

Scriptores

In Ecclesiastica verò, Biblia, Epi-

Epiphanius, Josephus, Egesip- Ecclesiasti-
pus, Eusebius, Ruffinus, Tri- cae Histo-
partita, Socrates, Theodoretus, rix.
Sozomenus, Evagrius, Nice-
phorus, Platina, Sleidanus, Hi-
storia Magdeburgensis; tenuio-
ris tamen fortuna studiosis suffi-
ciet Epitome Ecclesiastica Lucae
Osiandri, &c.

His deinde succedere debent Nationa-
singularum Nationum & Provin- les.
ciarum Historici, quos copiosè re-
censet Joan. Bodinus in Method.
hist. & Beurerus in Synopsi Histo-
rica; quo etiam lectorem brevi-
tatis causa remittimus.

Haecenus de variis Histo- II.
 ricorum generibus agere, Pars Com-
 idq; ostendere conati sumus, quâ mentarii:
 cautrone in delectu eorum uten- Quomodo
 dum; reliquum adhuc illud est legendi hi-
 planum, ut faciamus quonam storici.
 modo, quos matura iudicii

E 2 recti-

rectitudine delegimus, legendi.
 Quod aequè necessarium est ac
 prius. Neq; enim satis est (ut gra-
 viter monet Bodinus) magnum
 historicorum cumulum domi ha-
 bere, nisi cuiusq; usus & quo quis-
 que ordine & modo legi debeat,
 intelligatur. Et quemadmodum
 in epulis, tametsi magna condi-
 mentorum suavitas est, nil tamen
 insuavius si misceantur: ita quoq;
 diligenter providendum, ne histo-
 riarum ordo confundatur, id est,
 ne postrema priore loco vel media
 postremo ad legendum proponan-
 tur. Quod, qui faciunt, non solum
 res gestas capere nullo modo pos-
 sunt, sed etiam memoria vim pe-
 nitus labefactant. Quod itaque in
 aliarum artium discendarum ra-
 tione ac modo fieri solet; idem no-
 bis etiam in Historiarum discipli-
 na faciendum, & eò magis facien-
 dum,

dum, quò major varietas & am-
plitudo. Definiemus autem &
hanc alteram propositi nostri
partem suis limitibus & terminis,
& primo quidem de ordine in-
lectione Historiarum observando
aliquid dicemus; deinde de locis
communibus in iisdem rectè
instituentis; & denique paucula
quedam etiam de recto Histo-
riarum iudicio delibabimus.

Trimem-
bris.

1.

2.

3.

Ordinem primò quod attinet,
neminem existimo esse, qui eum
non in Historiarum amplissimo
pelago summè necessarium esse vi-
deat. In reliquis certè disciplinis
& artibus liberalibus, omnibus
nihil præclari prestare posse sine
legitimæ methodi observatione
sapientissimi quiq; gravissimè sta-
tuunt: unde etiam tantopere apud
eruditos commendatur ordinis
doctrina, ut nihil ferè illa vel ma-

Primò, de
ordine.

Methodi
præstantia.
Omninò
vult mens
nostra ter-
minos ac
metas quas
dam cer-
nere, nec
ea, quorum

E 3

gis ne-

fines non
 perspicit,
 satis felici-
 ter com-
 plecti ac
 intelligere
 potest. M.
 Flac. Illyr.
 Paralipo.
 Dial. lib. 2.
 cap. 1. ubi
 ex Polybii
 Proemio.
 Elegans lo-
 cus. μηδ'
 εἰσὸς παρ-
 αθεῖν, &c.

gis necessarium, vel prestantius
 ac utilius esse videatur in omnib.
 vite humana generibus. Et me-
 morabilis scituq; dignus Herodoti
 locus in Urania, cum inquit: ὅτι
 τῶν μὲν ἐλλήνων οὐδὲ κόσμος νοσημαχεόντων
 καὶ πείθει, τῶν δὲ βαρβάρων ἰστέλλονται,
 ὅτι ἔτε οὐδὲ νόον πείθειν ἔδεν, &c. *Quan-*
quam enim Herodotus hoc in lo-
co non manifestè ἔχει ἀσώτως de or-
dine liberalium artium, sed mili-
taris scientie loquitur; tamen ex
eodem facile intelligitur, nō pru-
dentis; sed barbari & amen-
tis esse temerè & confusè
agere.

Nec desunt aliorum testimo-
nia, que tamen copiosius accu-
mulare, non est nostri propositi.
Illud potius declarandum, qui-
nam ordo specialiter studiosis an-
tiquitatum in lectione Historia-
rum versantibus, tenendus. Ord-
nis ἔ

nis & bonae methodi in genere, utilitates quod attinet, sunt illae, tum per se luculentissime, tum verò summorum virorum iudicio ita commendatae, ut multa de iis dicere supervacaneum, & ferè inutile sit. Necessitas etiam ita clara, ut apud intelligentes, & non planè stupidos necesse habeat nemo illam pluribus adstruere. Monuimus autem jam antè ex probatissimorum autorum sententia tyroni limina Historiarum accessuro, ab universalibus Chronicis initiū faciendum, & ab his ad speciales Historicos progrediendum, quod fundamenti loco supponimus. Neq; mirum hoc videri cuiquam debet. Quemadmodum enim in liberalium disciplinarum curriculo, à generalioribus discendi fit initium, & in singulis communiora angustiorib.

ἰπιμωτῆ

Suprà p̄
ordo lecti-
onis in ge-
nere.
Ab univer-
salibus.

E 4 prapo-

I.
 Ut sunt
 Tabulæ
 Chronolo-
 gicæ.

Chrono-
 logiæ ne-
 cessitas.

preponuntur, ex lege methodi: ita
 in Historicis studiis idem obser-
 vare necesse habet is, qui cum fru-
 ctu versari in illis vult. Sed in hoc
 primo illud cavendum, ne illotis,
 quod dicitur, manibus, ad con-
 summam Historiam prorum-
 pamus, antequam anticipatam
 quandam cognitionem nobis pa-
 raverimus ex Tabula quadam o-
 mniura temporum communi, nu-
 da tamen illa ac simplici, in qua
 mundi origines, eluviones, rerum-
 que publicarum ac religionum,
 que magis claruerunt, initia dun-
 taxat & exitus contineantur, que
 orbis & urbis conditione, tum O-
 lympiade, vel etiam si ratio postu-
 lat, anno Christi, & Arabum He-
 gira definienda. Chronologia enim,
 ut postea audiemus, alter oculus
 est Historiæ. Tabulâ verò ejusmo-
 di firmiter memorie insculptâ, se-

CUN-

cundò, uberior descriptio & accuratior evolvenda, quæ non tantum illustrium, sed omnium populorum initia, status, conversiones, & lapsus breviter complectatur.

Qua in parte præter alios operæ precium fecerunt Bulcholcerus, Pantaleon, Candidus, in primis verò Funccius & Crenzemius, qui magnorum virorum iudicio rerum amplitudine, certitudine, copiâ omnes omnium conatus & studia superâsse existimantur.

A Chronologia Funccii, vel alius probati Scriptoris, non intempestivè ad universale Chronicon Philippi fit progressio, in quo universa Ecclesiæ & imperiorum Historia, quasi in unum corpus redacta, breviter continetur. Vel, si cui Melanthonis non arridet, (cui tamen sano non arrideat?) is adjuvari potest aliorum laboribus

E s ribus

II.

Uberior & plenior opera.

Nostro tempore Helvicus, qui palmam præripuit cæteris omnibus.

III.

Adbuc succi plenior in Chronico Philippi.

di: ita
obser-
m fru-
in hoc
illotis,
con-
rum-
tam
is pa-
am o-
i, nu-
n qua
rum-
um,
dun-
r, que
m O-
postu-
He-
enim,
oculus
usmo-
tâ, se-
cun-

Chytræus,
Dresserus.

ribus & studiis. Laborârunt enim
in eodem argumenti genere, tum
alii, tum verò in primis David
Chytræus, & Matthæus Dresser.
quorum lucubrationes historica
studiosis Antiquitatum abundè
satisfacere possunt. In iis namque
omnium Rerumpublicarum sta-
tus, &c. breviter & nervosè ex-
ponuntur. Ab universis demum

IV.
Particula-
gis.

ad singularum, Quarto, Rerum-
publicarum & Gentium Histori-
cos descendendum, ratione tamen
habita Antiquitatis, ita ut sem-
per Rerumpublicarum & genti-
um antiquiorum res gesta cogno-
scantur, quàm recentiorum. Qui
itaq; generalem Historiarum co-
gnitionem secundum præscriptum
modum comparârunt; illi rectè
deinde antiquitates Chaldeorum,
Assyriorum, Phœnicum, Hebræo-
rum, Medorum, Scytharum,
Persa-

~~Perfarum, & Indorum investi-~~
~~gabunt. Ab his ad Graecos; à Gra-~~
~~cis ad Italos, quorum res gesta di-~~
~~ligenter excutienda, transibunt;~~
~~quibus addendi Pœni, Germani,~~
~~Celtae, Dani, Noruegi, Sveci,~~
~~Scandi, Gotti, Franci, Hispani,~~
~~Poloni, Vandali, Hunni, Heruli,~~
~~Longobardi, Burgundiones, Boë-~~
~~mi, Angli, Normanni; quorum~~
~~omnium res gesta literis consi-~~
~~gnate sunt. Chaldaeorum quidem, Historici~~
~~Assyriorum, Medorum, Phœ- particula-~~
~~nicum, Persarum, Egyptiorum, res.~~
~~Hebraeorum, ab Herodoto, Ha-~~
~~licarnasseo lib. 9. Ctesia Gvidio~~
~~Agatharcide, Memnone, Be-~~
~~roso, Manethone, Megasthe-~~
~~ne, quorum fragmenta tamen~~
~~hodie tantum supersunt; Jose-~~
~~pho, libris duobus aduersus App.~~
~~Grammat. & viginti Anti-~~
~~quitat. Judaicarum: Hegesippi~~

libro uno de bello Parthico, &c. quibus recte adduntur libri Moyses, Regum, Paralipomenon & Esdra. Græcorum verò à Darete Phrygio lib. 6. Dicty Cretense, item 6. Thucydide lib. 8. Xenophonte libris 7. Georgio Gemisto, lib. 2. &c. Italarum deniq; & Pænarum à Dionys. Halicarnass. lib. 11. Vellejo Paterculo lib. 2. Eutropio lib. 10. Dione Cassio, lib. 23. Livio, lib. 45. Tacito, lib. 21. Ammiano Marcellino, 18. Flavio Blondo, 20. Francisco Guicciar-

Germano-
rum Histo-
rici.

dino, Pontano, & aliis. Nec de-
sunt etiam reliquis gentibus sui
Historici. Germani habent Cor-
nelium Tacitum, Beatum Rhena-
num, Jacob. VVimphelingum,
Franciscum Irenicum, Naucle-
rum, Huldricum Mutium, Joan-
nem Aventinum, Abbatem Urs-
pergensem, sive Conradum de
Sichte

Sichtenaw / Andream Schaffna- Ir. Andr.
burgensem & alios. Galli verò si- Presbyte-
 ve Celte, qua appellatione veni- rum Ratis-
 unt omnes populi, qui Rhenus, Py- bon. Bru-
 rensis Alpibus & utroque mari schi. Crusi.
 cinguntur, Humbaldum, Julium Stumpf.
Cesarem, Joann. Tiliam, Huber- Munsterū,
tum Leodium, Joan. Ferronium, Schopper.
Gvagninum, Tritthemū, Nico- &c.
la. Giliam, Herman. Comitem,
Amundum, Guilielmum Para-
dinum, Bochetum Seifellum, Me-
terum, Frossardum Monstrele-
tum, Comineum, &c. Dani, Nor-
vvegi, Sveci, Gotti, Scandi Bur-
gundiones, Vandati, &c. Alber-
tum Cranzium, Olauū Magnum,
Saxonem Grammaticum, Proco-
pium, Agathium Smyrneum, Si-
donium Apollinarem, Fornan-
dem, Aurelium Cassiodorum, &c.
Hispani Francisc. Tarapham,
Petrum Antonium, Appianum,

E 7

Rode-

, &c.
 Moy-
 & Es-
 Daretē
 se, iti-
 Xenon-
 misto,
 & Pa-
 ss. lib.
 Eutro-
 ib. 23.
 Am-
 Flavio
 ccia-
 ec de-
 us sui
 t Cor-
 hena-
 gum,
 aucte-
 Joan-
 n Urs-
 um de
 Sichte-

Rodericum, Petrum Medim-
nam, Mariam Siculum, &c. Po-
loni Martinum Cromerum, Phi-
lippum Callimachum, &c. Lon-
gobardi Paulum Diaconum. Boë-
mi Aeneam Sylvium, Dubra-
vium, Davidem Crinitum, &c.
Angli, Britanni, &c. Gildam
Britannum, Georg. Lilius, Pon-
ticum Vitruvium, Polydorum
Virgilium, Bedam, Galfredum
Arturum, Hectorem Boethium,
Nicolaum Tripetum, Georgium
Buchananum, &c. Hungari,
Hunni, &c. Turotium, Antonium
Bonfinium.

Turcica
Historia.
It. Lonice-
sus.

Superiorum gentium acta ex-
cipere debet historia Turcarum,
Tartarorum, Moscovitarum,
& Americorum. Turcarum res
gestas literis mandarunt Andr.
Cambinus, Guilielmus Postellus,
Chalcondylus, Christophorus Ri-
che-

cherius, Martinus Barletius, Paulus Jovius, Leonclanius & alii. Tartarorum & Moscovitarum, Haytonus, Paulus Venetus, Matthias Michovius, Paulus Jovius; Americorum Christophorus Columbus, Petrus Aloysius, Albertus Vespucius, Cortesius Gusmannus, Gomarra, Benzo, Lerus, &c.

Et haec omnia, Quintò, leviter primò percurrenda, secunda verò lectione accuratius examinanda.

Legendi autem sunt Historici isti eo ordine, quem series annorum & ipsa natura praescribit, quemque eruditi seriem temporum & naturam respicientes indicârunt.

Quâ in re operaprecium fecit praeter alios David Chytraeus in libello de lectione Historiarum rectè instituenda, è quo nos paulatim quaedam delitabimus.

Moses

V.
Cura le-
gentis le-
vior & gra-
vior.

Ordo Hi-
storicorum
ex serie
annorum.

Summa
Mosaicae
Historiae;
qua etiam
Th. Frei-
gius erudi-
tè comple-
xus est, &
Lamb. Da-
naeus in an-
tiquitat.
Mundi.

*Moses ut omnium est anti-
quissimus, ita etiam certissimus &
omni exceptione major, ideoque
primus evolvendus. Describit au-
tem is creationem mundi, & ge-
neris humani, initia Ecclesiae Dei,
lapsum primorum Parentum, &
inde consecutas calamitates ac
miserias humanas, diluvium, stir-
pem & originem omnium gen-
tium, res gestas Patriarcharum,
Abrahae, Isaac, Jacob, Josephi
eductionem populi Israelitici ex
Aegypto, promulgationem legis
in monte Sinai, institutionem Rei-
publicae & Ecclesiae Judaicae, con-
tinua serie annorum 2493. ab
initio mundi usque ad suam mor-
tem.*

Josue, Ju-
dicum, Re-
gum.

*Historiam Moysis excipit li-
ber Josue, libri Judicum & Re-
gum, qui conjunctim annorum fe-
rè 871. historiam complectuntur.*

III

Illi enim à morte Moysis & indu-
 ctione populi Israelitici in Palesti-
 num, Historiam pertexunt usque
 ad sacerdotium Heli & annum
 mundi 2810. Hi verò usq; ad ex-
 cidium Hierosolymæ & migrati-
 onem gentis Judaica in Babylo-
 nem à qua usq; ad Cyri Persarum
 regis Monarchiam septuaginta
 anni numerantur, quo tempore
 in Græcia septem sapientes & alii
 viri docti floruerunt. Atq; hic fi-
 nis est Prophetica Historie, quæ
 historiam annorum 3434. à mun-
 di initio usque ad Persicam Mo-
 narchiam complectitur.

Historia
 Propheti-
 ca totius
 comple-
 xus.

Hec è vestigio sequitur He-
 rodotus Halicarnassæus, qui ferè
 in eo ipso momento, ubi sacra Hi-
 storia desit, non sine miranda &
 singulari Dei providentia & cura
 suam orditur, & optima fide lenis-
 simoq; ac suavissimo orationis ge-
 nere

Herodot.

nerē non solum Cyri & Persica Monarchia, cuius initia sunt in Bibliis, res gestas usque ad Imperium Xerxis describit; verum etiam regni Lydorum, Medorum, Egyptiorum, historiamq; antiquissima gentis Judaica ac urbis Attica & regum Laconicorum & Corinthiorum persequitur.

Thucydides.

Herodotum excipit Thucydides, qui à Xerxis ex Gracia discessu, ubi desierat Herodotus, usq; ad 21. annum belli Peloponnesiaci historiam annorum 76. comple-

Herodotus & Thucydides.

xus est. Ut autem Herodotus Monarchiarum & Regnorum: ita Thucydides civitatum præcipue res gestas explicavit.

Xenoph.

Thucydides Historiam continuat apud illa Attica Xenophon, qui in septem illis rerum Græcicarum, seu παρὰ διποδίων libris, à fine Thucydides exorsus anno-

rum

rum circiter 44. bella inter Graecas precipue civitates gesta, usque ad praelium Epaminondæ ad Mantineam & annum mundi 3600. contexuit.

Xenophontis Historiam ferè **Diodorus Sículus.**

Georgii Gemisti & Diodori Siculi lib. 16. in quo Philippi Macedonis, qui anno mundi 3601. regnare cœpit; & deinceps Alexandri Magni & successorum ipsius res gestas descripsit, ac in fine vicesimi libri, inter eos, qui extant postremi, usque ad annum mundi 3664. pervenit. Qui annus in decimum librum Livii, & annum urbis Romæ conditæ 452. incidit.

Post Diodorum porrò **Livius.** Siculum, Livius evolendus, qui verè lacteo eloquentiæ fonte manans & admiri-

admirabili orationis gravitate
 copia & splendore omnibus Lati-
 nis Scriptoribus antecellens, con-
 tinuam 746. annorum historiam
 à condita urbe Roma, anno mun-
 di 3212. usq³ ad quartum annum
 ante Christum natum, qui est
 imperii Augusti 38. conscripsit, &
 singulari cura, fide, integritate,
 originem & formam Reipublice
 Romanae, Legum, sacrorum, Ma-
 gistratum, pacis beliq³ instituta,
 praestantium Gubernatorum &
 Ducum imagines illustres, consi-
 liorum maximorum deliberatio-
 nes, res domi forisq³ gestas, & mu-
 tationes insignes earumq³ causas
 miro & jucundissimo orationis
 candore, & majestate explicavit,
 & temporum ac annorum singu-
 lorum seriem, annotatis consulum
 nominibus accuratè distinxit. Et
 tametsi de quatuordecim Deca-
 dibus

dibus seu 140. libris Livii, tres tantummodò Decades, & quinta dimidium exstant; tamen reliquorum librorum argumenta, & precipuarum historiarum senes ex Epitome Flori animadverti possunt.

Livium proximè sequitur Cornelius Tacitus, qui historiam Romanam ab Augusto, in quo desierat Livius usq; ad Nervam libris 16 qui restant de uno ac viginti videntissimè & felicissimè deduxit, Tacitum rursus excipit Ammianus Marcellinus, qui à Nerva cepit, & in Valente desit.

Tacitus.

Ammian.
Marcellin.

Post Marcellinum multi gravissimi Scriptores Romanorum Caesarum & aliarum gentium res gestas à nato Christo usq; ad seculam nostram pertexuerunt, qui omnes ordine isthoc legi debent. Sed & superioribus historicis, quos hactenus

Etenuſ enumeravimus, adjuſgen-
 di præterea *συγγεγραμμένοι*, ſive coata-
 nei, & qui idem ſtudium decurre-
 runt, Scriptores, quorum ſanè non
 pauci, quos non ideò non nomina-
 vimus, quaſi prætereundos eos
 cenſeremus, ſed quia illud brevi-
 ter oſtendere voluimus, quo ordi-
 ne legèdi ſint. Ideoq; uno nominato
 reliquos omnes, qui eandem hiſto-
 riam verè purè, ſapienter & per-
 ſpicuè ſcripſerunt, exprimere &
 indicare nos voluiſſe, ex iis, qua
 ſuprà diximus, facile intelligere
 poteſt Lector prudens & æquus.
 Quod ipſum tamen non ab omni-
 bus, ſed iis tantum, qui ex profes-
 ſo aliquando Hiſtorias tractare
 cogitant, requirimus. Reliquis
 abundè ſatisfacient ii, quos nomi-
 natim expreſſimus.

VI.
 Hiſtoria
 rerumpub.

Porro, Sextò, etiam Rerumpu-
 blicarum illuſtriorum forma &

res

res gesta speciatim cognoscenda,
 qua & ipse Historicos suos ha-
 bent. Venerorum Rempublicam
 & res gestas descripsit Sabellicus,
 Bembus & Contarenus: Floren-
 tinorum Nicol. Machiavellus:
 Siculorum & Neapolitanorum,
 Michael Rilius, Hugo Falca-
 tus, Thomas Facetius, Pontanus,
 P. Colenutius, Mambrinus Ro-
 sens: Genevensium Sabellicus:
 Helvetiorum Simlerus, Stump-
 sius, &c. Et haec quidem, quae ha-
 tenus de lectione scriptorum uni-
 versalis historia commentati sumus,
 locum etiam habent in particulari
 cuiusq; gentis historia. E.g. si quis
 Romanorum res gestas plane in-
 telligere ac memoria mandare ve-
 lit, ei primum Sextus Rufus, qui
 quatuor paginis totam Histori-
 am brevissimè complexus est, le-
 gendus, & secundo, Flori Epito-
 ma evd-

In particu-
 laribus hi-
 storiis idē
 processus,
 qui in uni-
 vers.

ungen-
 coata-
 eurre-
 ane non
 omina-
 dos eos
 brevi-
 o ordi-
 minato
 n histo-
 & per-
 nere &
 is, qua
 elligere
 equus.
 omni-
 profes-
 tractare
 eliquis
 nomi-
 rumpu-
 ma &
 res

*mâ evolutâ, tertio demum ad fu-
siores, Eutropium scilicet, Livi-
um, Tacitum, Marcellinum, Dio-
nem Cassium, &c. progredien-
dum, qui quarto eo ordine legendi
sunt, quo alter alterius historiam
continuavit & excepit.*

VII.

*Historia
personalis,
ἀνθρωπολο-
γία.*

*Ceterum post historias omni-
um populorum communes, & eas,
que Reipublice cujusque propria
sunt, septimo, studiosus historia-
rum, tandem ad singularem eo-
rum historiam accedet, qui vel
imperio vel generis splendore, vel
opibus, vel denique virtutibus, &
ingenii laude floruerunt. De iis,
qui imperio claruerunt, scripse-
runt Polydorus, Caspar Ursinus,
Baptista Egnatius, Joan. Cuspi-
nianus, Plutarchus, Svetonius,
Dion, Nicæus, Ælius Spartia-
nus, Jul. Capitolinus, Æl. Lam-
pridius, Heropianus, S. Aurelius*

Vi.

Victor, Pomponius Letus Trebell. Pollio, Fla. Vopiscus, Eusebius, Eutropius, Q. Curtius, Turpinus, Eginhardus, Paulus Vergerius, Laurentius Valla, Staphylus, &c. De reliquis Raphael Volaterranus, Plinius junior, sive ut alii putant, Cornelius Nepos, Paulus Jovius, Franciscus Petrarcha, Joan. Bocatius, Diogenes Laertius, Platina, Joan. Braccellus, Philo Philostratus, &c. quorum omnium suo quisque iudicio delectum habebit, & ad suas vitæ rationes optimi cuiusque consilia, dicta factaque accommodabit.

Quemadmodum verò ea, quæ hætenus explicavimus, non tantum plurimum faciunt ad utilem & frugiferam historiarum lectionem, sed omninò necessariò observanda sunt, seriò Historica studia tractaturo; ita longè utilissima &

F maxi-

Ita Camerarius, Philippi Mel. vitam; Turginus Caroli M. &c. alius Cotichii Poëtz. Joh. Fichardus Italor. German. Anglor. aliquot vitæ collegit.

id fu-
Livi-
Dio-
dien-
gendi
oriam
omni-
& eas,
proprie
oria-
m eo-
ui vel
e, vel
us, &
De iis,
ripse-
sinus,
Cuspi-
onius,
artia-
Lam-
irelius
Vi.

NO METHODUS

2.
 Oculi Hi-
 storiarum,
 Chronolo-
 gia & To-
 pographia.

VIII.
 Suprà A-
 phorif. I.

Object.
 difficul-
 tas.

maximè necessaria, temporum & locorum accurata noticia & doctrina. Quid enim, queso, sine temporum luce Historia? Monumentum scilicet horrendum, ingens & labyrinthus inextricabilis. Ut itaque studiosus Antiquitatum, ad optatum lectionis portum pervenire, anfractus & errores labyrinthorum evitare possit; Octavo, maturè in Chronologicis & Topographicis aliquid tentabit. Neque est, quod difficultate & discrepantia Historicorum deterreatur, quò minus etiam in iis studii aliquid acque laboris ponat. Difficultati & discrepantia authorum opponantur, doctissimi summorum virorum labores, qui suis sudoribus hanc etiam doctrinam perspicuè explicatam illustrarunt: Opponantur necessitas & utilitates.

LEGENDI HISTOR. III

tes, quae inde promanant, maxi-
ma. Chronologia enim est, veluti Chronolo-
dux omnium historiarum, dexter gie utilitas
ejus oculus, & altera Ariadne, 1.
quae, dum caeca regit filo vestigia,
non modo nos errare non sinit, sed
etiam efficit, ut aberrantes Histo-
ricos in rectam viam deduca- 2.
mus. Chronologiae doctrina accu-
rate observata, maximarum re-
rum nos admonet. Ex ea disci-
mus tempora, dies, numeros et-
iam quosdam fatales atros & a-
minosos esse, cujus rei studiosis hi-
storiarum, ut eò alacriores & con-
stantiores sint in hoc studio ali-
quot exempla proponemus. Se-
cundus Augusti, fatalis fuit Ro-
manis : eo enim diversis annis
maximas clades Cannensem &
Varianam sustinuerunt. Quin-
tiles Nonas infaustissimas se-
pius experti sunt Athenienses,

Fatales
Dies in-
fausti.

F 2 victi

um &
& do-
, sine
Mon-
, in-
trica-
Anti-
tionis
tus &
pitare
Chro-
is ali-
, quod
a Hi-
nò mi-
aliquid
ficulta-
um op-
orum
s sudo-
m per-
arunt:
utilita-
tes,

It. Periodi
annorum.
Vide Bu-
cholcer.

victi ad Cheroneam & Cranonem. Periodum annorum 910. si-
ve compositè, siue divisè sumtam
fatalem esse, & singulare aliquid
portendere docent plurima ex-
empla. A vocatione Abrahae ad
extructum tēplum per Salomo-
nem sunt anni 910. A tempore
missorum exploratorum in ter-
ram Canaan ad captivitatem us-
que sunt anni, 910. A primatu
Pontificis Romani ad Disputat.
D. Lutheri contra Tecelianas in-
dulgentias sunt anni 910. Idem de
alii pluribus annorum numeris
affirmari potest. Ab obitu Ada-
mi ad initium praedicate poeni-
tentis à Noah sunt anni 606. A
victoria Jephthæ ad excidium
templi sub Nebucadnezaro sunt
anni 606. A vocatione Samuelis
ad finem captivitatis 606. A fine
captivitatis ad ultimum excidi-
um Je-

Gantomita 1525. Anato Christo
 ad seditionem rusticorum 1525.
 A bellis Josue cum Idololatricis
 gentibus gestis, ad vastationem
 Hierosolymitanam sub Vespasia-
 no 1547. Anato Christo ad
 bellum Saxonicum ortum ex
 Sphynge Augustana, & ad ca-
 pium Electorem 1547. Abra-
 ham natus fuit, anno 42. post
 principium primæ Monarchie:
 Anno Imperii Augusti sub Mo-
 narchia quarta nascitur Chri-
 stus. Ita etiam ex Topographi-
 cis discimus loca quedam omi-
 nosa & fatalia esse. Stella mons
 famosus Asia interitum attu-
 lit, Mithridatis, Pompeji, Ta-
 merianis, & Bajazethis exerci-
 tibus numerosissimis & bellico-
 sissimis. Quæ ut quam plurima
 alia quis non miretur? In quo
 liberali animo amorem singula-
 rem

Loca fata-
 lia.

rem studiorum Chronologico-
rum & Topographicorum non
excitent?

Est autem Chronologia nihil Chronolo-
aliud, quam accurata temporis gia quid?
in Historiarum lectione notatio
& animadversio, quo quodlibet
tempore factam sit, explicans;
de qua nos pauca quedam ex
probatas authoribus morebi-
mus.

Chronologia studioso duo pe- Chronolo-
tissimum animadvertenda sunt: go duo ob-
Unum est de Epochis: alterum, servanda.
de Chronologorum inter se dis-
crepantia: Epochæ, ut definit
Paulus Crusius, est certum &
illustre quoddam principium
temporis, à quo reliqua tem-
pora numerantur, vel in conse-
quentia secula, vel in praece-
dentia, vel in utramque par-
tem.

I.
Epochæ
quid.

F 4 Est

risto
25.
ricis
em
afia-
o ad
ex
ca-
bra-
post
bia:
Mo-
hri-
phi-
mi-
mons
tu-
Ta-
rci-
lico-
ima
quo
ula-
rem

Est enim cuiusq; regni & Imperii initium & temporis, quasi retinaculum, quo velut certo & fixo signo historia continentur, ne temerè & sine meta vagentur.

**Quo-
plex.**

**Epocha
prima.**

*Sunt autem Epochæ historice duplices: alia Ecclesiastica, alia Politica. Ecclesiastica sunt, quæ in sacris literis & historiis Ecclesiasticis annotantur; inter quas prima & antiquissima omniumq; generalissima est orbis conditi; id-
eoque in Chronologia primum locum sortita, à qua hodieq; Iudei motus & annorum seriem deducunt. Quanquam dissimulandum non est, de annorum orbis conditi calculatione, non exiguam esse discrepantiam: Aliter enim se habet Textus Bibliorum Hebraicus; aliter translatio Græca septuaginta (vel potius 72.) Interpretum; quàm ferè sequuntur Ecclesi-*
siasti-

LEGENDI HISTOR. 117

hæretici Scriptores Græci, & retinet etiamnum Ecclesia Græca. Sed de discrepantia huius causa postea dicemus.

Summa itaq; annorum ab orbe condito usque ad hunc præsentem, sunt anni 5562. Ab orbe condito.

Secunda est diluvii, quod incidit in annum 1656. ab orbe condito. 2.

Tertia est turris Babylonica, seu confusio lingvarum, que accidit anno 131. post diluuium. 3.

Quarta est peregrinationis Abrahamæ, anno mundi 2021. 4.

Quinta est Exodi seu migrationis Israelitarum ex Ægypto, que incidit in annum mundi 2451. cum semisse. 5.

Sexta est annorum Sabbaticorum, seu remissionis, que incidit in annum mundi 2499. seu annum Josue septimum. 6.

F 5 Septi-

7.

Septima est Jubileorum, quorum initium pendet ab initio annorum Sabbaticorum.

8.

Octava est templi Salomonis, quod edificare coepit, anno mundi 2932.

9.

Nona est captivitatis Babylonice, quae incidit in annum mundi 3357.

10.

Decima est hebdomadam Danielis, quarum initium incidit in annum mundi 3506.

11.

**Nativitatis
Christi?**

Undecima & nobis Christianis usitatissima est annus Nativitatis, seu incarnationis Christi, quam alii referunt ad annum mundi 3963. alii verò 3970. Sed hanc temporum rationem serò admodum, hoc est, anno à partu virginis 600. usurpare ceperunt: Et hujus rei auctorem Beda facit Dionysium quendam Abbatem Romanum.

Ante

LEGENDI HISTOR. 119

Ante hanc Epocham Christiani Chronologiam suam mirè variarunt. Principio annis Imperatorum usos constat ex historia Evangelica, Luc. cap. 3. Idem exemplum secuta fuit Latina Ecclesia, ut contra in Græca anni Monarchia Græca, id est, Alexandri Magni retenti. Sed hæc de Epochis Ecclesiasticis.

Epochæ
Christia-
norum an-
te Diony-
sianam.

Politicae sunt, quæ in Historiis profanis occurrunt, & in commerciis ac civilibus negotiis usurpantur, ut sunt Epochæ Olympiadum; Urbis Romæ condita, Indictionum, Caesarum, Imperii Germanici, Hegiræ, sive Athigerae, Aerae. Olympias, quæ usi sunt Græci, est spatium quatuor annorum: Eorum initium ponitur in annum mundi 3189. Urbis Romæ conditio in annum 3213.

Epochæ
Politicae

Olympias
V. C.

E 6

Indi-

Ante

Indictio.

Indictio est spacium 15. annorum, seu trium lustrorum. Ceperunt autem indictiones numerari, anno Christi 313. ante diem 8. Calend. Octobr. Constantino & Luinio Augg. Coss. Idq̄ in fastis Græcorum scriptum est his verbis: ινδικτιωνων νοιςτων λυιαων εν τευ δευ

**Epocha
Cæsarum.**

æξη. Cæsarum epocha cum Julio Cæsare cœpit, secundo eius consularu, quam gessit cum P. Servilio Isaurico, anno mundi 3918. anno Orb. cond. 705. secundum fastos

**Epocha
Imperii
Germanici.**

Capitolinos. Epocha Imperii Germanici cum Carolo Magno cepit, anno Christi 801. Hegira, id est, expeditio Mahumetis Arabibus

**Hegira.
Aera. Vide
Seth. Cal.
vis.**

& Turcis familiaris est, sicut Aera Hispanis; illius initium secundum nonnullos incidit in annum Christi 622. Secundum alios verò 692. Hujus verò in annum 16. Imperii Augusti.

[Alte]

Alterum, quod studioso in
Chronologia animadvertendum;
est Chronologorum discrepantia,
quæ in plurimis ferè inextricabi-
lis est. Eusebio primus annus Ni-
ni incidit in annum mundi 3141.
Georgio Monacho 3271. Beroaldo
1965. Funccio 1806. Cujus varie-
tatis, ut & ceterarum causas
quinq; recenset Johannes Bodi-
nus in methodo sua, quas breviter
repetemus.

Prima est, quod Persæ aliter
atq; Greci, & Hebræi aliter quam
utriq; Persarum & Assyriorum
Principes appellârunt, ut sui quis-
que idiomatis vim ac puritatem
retineret. Quin & nomina inter-
dum variè detorserunt.

Secunda causa est, quòd Greci
& Latini Hebræorum antiquita-
tes & linguam ignorârunt. Sic
cùm Moyses ab orbe condito ad

F 7 dilu-

II.
Chronolo-
gorum dif-
crepantia.
Vid. Pant.
Candid.

Et ejus
causa
1.

2.

diluvium posuisset annos 2656.
 Septuaginta Interpretes 5. cap.
 Genes. vitam hominum ducentis
 interdum & trecentis annis lon-
 giorē fecerunt, quā Hebræo-
 rum scriptura patiatur. Itaq; ju-
 xta septuaginta ab orbe condito
 ad diluvium anni sunt 2362.
 Differentia itaque est annorum
 706. In Eusebio sunt anni 2242.
 usque ad diluvium: Idemque ab
 orbe condito ad Christum natum
 mille ac ducentos amplius annos
 quā Hebræi complexus est.

3.

*Ita Dana.
 P. 1. Phys. c.
 39. ad Equi-
 noctium
 vernum
 præfert Ja-
 cobus Cap-
 pellus Hist.
 p. 6.

Tertia causa est ex variis ini-
 tiis anni. Græci enim annos ab
 æstivo solstitio inceperunt: Latini
 ab hyberno; Occidentales à ver-
 na sectione: Arabes ab ingressu
 Solis in Leonem: Orientales, id
 est, Chaldaei, Persæ, Judæi, Egy-
 ptii, Hebræi, * ab autumno, quo
 tempore mundus est creatus, ut

Jose-

Josephus lib. I. Antiquitat. cap. 3. scribit.

Quarta causa est, quod Aegyptii, Persae, ac Hebraei Epocham seu radicem temporum nullam habuerunt, sed regum aetatibus tempora definierunt. Graeci & Latini melius; alteri ad Olympiades; alteri ad Orbis Conditionem temporare tulerunt, ut ante audivimus.

Quinta & maxima errandi causa fuit ex ignoto Solis & Lune cursu, in quo tamen si omnis antiquitas valde se torsit, efficere non potuit, ut certam annorum ac mensium rationem haberent. Atque haec de Chronologia. Topographia alter Historiae oculus, est diligens ac accurata locorum, in quibus res gestae sunt notitia & distinctio: quae idem etiam non negligenda studio Historiarum, quoniam

Histo-

Topographia quid:

Historici ut plurimum locorum descriptionibus utuntur, ut si ars ullo Historico necessaria profecto Topographia summè necessaria videatur. Accedit huc, quod Scytharum, Indorum, Æthiopum, Americanorum historias, ferè à solis Geographis hausimus. Ne itaq; tyronibus hac etiam in partibus, brevem & usitatam locorum & regionum distinctionem subjiciemus. Totus orbis dividitur in duplex Hemisphærium, cujus consideratione orbis alius Vetus, alius Novus vulgò appellatur. Partes veteris orbis sunt tres, Europa, Africa, Asia. Regiones EUROPE sunt, Hispania, Gallia, Germania, Italia, Sarmatia, Taurica, Fazyges, Metanaste, Dacia, Mysia, Thracia, Chersonesus, Macedonia, Epirus, Achaia, Peloponnesus.

Geographiæ Synops. Ad I. sagog. Reusn. qui refert ad genus τῶν αἰών.

Cum

Cum Insulis Hybernia, Britan-
 nia, Orcadibus, Thule, Gadibus,
 Balearibus, Corsica, Sardinia, Si-
 cilia, Corcyra, Ithaca, Cephalia,
 Zacyntho, Echinadibus, Eubœa,
 Creta, Strophadibus, Cythera,
 Salamine, Argina. AFRICÆ
 regiones sunt, Mauritania, Nu-
 midia, Cyrene, Marmarica, Ly-
 bia, Ægyptus, Thebais, Æthio-
 pia. Regiones ASIÆ sunt, Pon-
 tus, Bithynia, Lycia, Galatia,
 Pamphylia, Cappadocia, Arme-
 nia, Cilicia, Sarmatia, Colchis, I-
 beria, Albania, Syria, Palestina,
 Arabia, Mesopotamia, Babylo-
 nia, Assyria, Susiana, Media,
 Persis, Parthia, Carmannia, A-
 rabia felix, Hircania, Margia-
 na, Bactriana, Segdiana, Saca,
 Scythia, Serica, Aria, Paropani-
 sus, Drangiana, Arachosia, Ge-
 drosia, India, Sinarum regio, Ta-
 pro-

probana Insula, opposita Indiae.
 Novi orbis itidem ut veteris
 tres sunt partes, Septentrionalis,
 America seu India Occidentalis,
 & Meridionalis seu Magel-
 lanica. America à Septentrione
 in meridiem vergit sub forma
 duarum Peninsularum, qua par-
 vo Isthmo connectuntur. Ea Pe-
 ninsula, qua Septentrionem spe-
 ctat, regiones has habet; Novam,
 Hispaniam, Mexicanam, Flo-
 ridam, Franciam novam. Quae
 in meridiem protenditur, & ter-
 ra firma dicitur, Peruanum re-
 gnum, Bresiliam, Caribanam,
 Patagones continet. Habent au-
 tem Provinciae illae pleraeq; alias
 rursus & novas, seu particula-
 res regiones, quae ipse ut & ea-
 rum discrimina, situs & limi-
 tes cum lacubus, fluminibus,
 montibus, sylvis, &c. ex Tabu-
 lis Geo-

L
 lis Ge
 phia
 scena
 ograp
 Poms
 lema
 rece
 Rap
 Fris
 rus,
 nus,
 Hon
 Ab
 Nea
 Euse
 pho
 Pau
 Ma
 lant
 han
 Mi
 Can
 Ma

lis Geographicis & ipsis Geogra-
 phia Scriptoribus sunt cogno-
 scenda. Laborarunt autem in Ge-
 ographicis ex veteribus Strabo,
 Pomponius Mela, Solinus, Pto-
 lemaeus, Plinius, Isidorus, &c. Ex
 recentioribus Aeneas Sylvius,
 Raphael Volaterranus, Gemma
 Frisius, Bilibaldus Pirckheim-
 rus, Sebast. Münsterus, P. Apia-
 nus, Joachim. Vadianus, Johan.
 Honterus, Gerardus Mercator,
 Abrahamus Ortelius, Michael
 Neander, & alii. In Chronologicis
 Eusebius, Nicephorus, Beda, Al-
 phonsus rex, Picus Mirandulan.
 Paulus Phrygio, Johan. Lucidus,
 Martinus Lucherus, Philip. Me-
 lanthon, Joachim. Camerar. Jo-
 han. Funccius, David Chytraeus,
 Michael Beutherus, Pantaleon
 Candidus, Onuphrius Panvinius,
 Matthaeus Beroaldus, Abraham.
 Buch-

Geogra-
 phi,
 Hodie P.
 Bertius J.
 Nondius &
 P. Cluve-
 rius praes-
 tant.
 Chrono-
 logi.

die,
 eris
 alis,
 nta-
 gel-
 ione
 rma
 nar-
 Pe-
 spe-
 uam
 Flo-
 Que
 tera
 n re-
 am,
 e au-
 alias
 cula-
 ea-
 limir
 ibus,
 abu-
 Geo-

It. Hon-
dorff. Ja-
cob. Cap-
pellus.

*Bucholcerus, & omnium ferè ex-
actissimè Josephus Scaliger, de
emendatione temporum, & ex eo
Sethus Calvisius. Ex quibus o-
mnibus, vel certè integerrimis o-
mnia ea, quæ nos strictim & bre-
viter de temporum & locorum
ratione attigimus, alius repetit
& accuratius cognosci possunt.*

Secundò
de Locis
Commun.

Dicendum nunc etiam ali-
quid est de Locis Communi-
bus in Historiarum lectione
rectè & utiliter instituendis, qui si
in ullo bonarum artium genere,
certè in historia summè necessarij
Eor. usus. sunt. Cùm enim nullius hominis
memoria tam felix sit, ut omni-
um, quæ legit aut audivit, quando
velit, meminisse possit, operæ pre-
cium facturus est utiq; qui hujus-
modi locos ita tempestivè ador-
nârit, ut quæ in Amplissimo Histo-
riarum Oceano memoratu & sci-
tu di-

tu digna occurrunt, aptè iis tanquam terminis & Contingente circumscribere possit. Fridericus Tilmannus vir magnæ existimationis, & majoris futurus, nisi in tempestiva morte præventus fuisset, Locos communes in solo Historico studio necessarios, in reliquis artibus compendiosiora adminicula haberi posse apertè pronunciat. Accedit huc, quod propter crebras locorum mutationes & peregrinationes Bibliothecam in promptu semper habere non solum incommodum, verum etiam ferè impossibile. Quod itaq; mercatores facere videmus, ut eorum, quæ coemerint, vendiderint, contraxerint, in tabulis & diariis consignare obiter primùm ac tumultuariè, quemadmodum unumquodq; actum contractumq; fuerit; postea verò in majores transferri.

Frider. Tilmanni
sententia.

scribere Codices singula certâ serie soleant; idem illis etiam faciendum, qui in studiorum Historicorum emporiis longè nobilioribus negotiantur. Extant autem de Locis communibus, tum in aliis artibus, tum in historia rectè instituendis, multorum Doctorum virorum præcepta nō contemnenda. Nos etiam aliquid conati sumus; verum quoniam mihi ipse satisfacere nondum potui, consultum non videtur aliis obtrudere, quod ipse adhuc accipere dubites. Interea verò studiosi Historiarum uti vel Johannis Bodini consilio, & methodo, vel alius possunt. Nec contemnendam esse in Philosophicis studiis eam instituendi rationem existimo, quam nuperrimè Johan. Jacob. Beurerus Historiarum & Græcæ linguae Professor apud Fribur-

**Modestia
auctoris.**

**Johan. Jac.
Beureri
studium.**

burgenses insignis, è doctissimi cu-
jusdam viri meditationib. trans-
scripsit. * Et quoniam non desunt,
qui in Historia etiam utiliter
eam adhiberi posse putant, eam
in gratiam Tyronum asscribere
non gravabor.

* Ex Cice-
roniano
Freigli.

Duo communissimi loci sunt:
Deus & Homo; seu causa & ef-
fectus, quorum uterq. suos specia-
les locos habet. De Deo enim que-
ritur. 1. Quid sit, qualis sit, que-
nam ipsius facta. Et huc perti-
net 2. Providentia & Procura-
tio rerum humanarum, & Num
sit causa mali: Denique judi-
cia Dei tacita vel aperta. 3. Fa-
tum Necessitas, Contingentia, Li-
berum arbitrium. In altero loco
communi, Homine scilicet, tria
consideranda sunt. Primum cau-
sa & precipue finis, qui est beati-
tudo

Loco com-
munissimis
D E U S.

H O M O.

rtâ fe-
faci-
histo-
iliori-
item
n aliis
te in-
orum
nmen-
ti su-
i ipse
msal-
edere,
dubi-
Histo-
odini
alius
m esse
m in-
imo,
acob.
Gra-
Fri-
bur-

**Ejus Ad-
iuncta.**

tudo, seu summum bonum: Huic contraria miseria est. Secundo, partes Hominis, ut Anima & ejus immortalitas, ac Ratio. Tertio adjuncta Bonae & Mala. In adjunctis duo consideranda sunt: Cause & species. Cause tres sunt: Prima Natura seu indoles, sive ingenium, & sub hoc ingenii acumen & docilitas, & huic contraria Tarditas ingenii vel obtusum ingenium. 2. Ars seu institutio, in qua considerande cause Efficientes & formales. Efficientes sunt Parentes & Praeceptores: Huc pertinet institutio Parentum seu Educatio, item disciplina & doctrina. Ad formalem causam pertinet ratio docendi & discendi, & examina, item auctorum lectio, delectus & explicatio, commentatio: item huc pertinent loca institutionis, ut sunt Schola, seu Academia;

demia; item Philosophica vita,
 inertia, mala institutio, indulgen-
 tia Parentum & Praceptorum.
 Tertia Exercitatio, quae est vel
 animi (qualis est contemplatio,
 iocunditas, disputatio, declamatio,
 memoria exercitatio) vel corpo-
 ris sub qua labor, experientia, in-
 ventio rerum, peregrinatio, imi-
 tatio, diligentia, huic contraria
 Negligentia & curiositas. Haec de
 causis bonorum & malorum. Spe-
 cies porro bonorum & malorum
 adjunctorum tres sunt, honestum,
 iucundum, utile, & his contraria,
 turpe, molestum, inutile, quorum
 primum animi; alterum corpo-
 ris; tertium fortune. Bona animi
 duplicia sunt. Aut enim sunt in-
 tellectus aut voluntatis. Intellectus
 sunt artes; eaeque vel liberales, vel
 Mechanicae. Liberales artes sunt,
 quae Philosophiae nomine conti-

Species
 Bonorum
 & Malorum.

Animi.

Artes.

G nen-

Huic
 undò,
 ejus
 ertio
 jun-
 cause
 rima
 nge-
 men-
 raria
 m in-
 io, in
 cien-
 sunt
 Huc
 m sem
 r do-
 per-
 di, &
 lectio,
 enta-
 insti-
 Aca-
 mia;

mentur, sub quibus sunt, Gram-
 matica, & linguarum cognitio;
 Rhetorica & Eloquentia aut
 Poesis, Logica, Arithmetica,
 Geometria, Cosmographia, A-
 stronomia, Musica, Astrologia,
 Divinatio, Auguria, Physica,
 Meteorologia, Metallica, Psy-
 chologia, Historia animalium &
 plantarum, Medicina, Ethica,
 Theologia, Gnomologia, Oecono-
 mia, Politica, Jurisprudencia, Hi-
 storia. Artes Mechanica, Orga-
 nica, Agricultura, seu res Rusti-
 ca, Architectura, edificia, & eo-
 rum partes; Disciplina militaris,
 Mercatura venatoria, Nautica,
 Ars equitandi, Pictoria, Pale-
 strica, Saltatoria.

Affectus. Affectus, perurbationes, cupi-
 ditates, concupiscentia, appetitus.
 I. specialis, Affectuum potentia &
 impotentia, & obedientia affe-
 ctuum.

Etnum. 2. Φιλωνία, Amor nostri,
 odium nostri. 3. Industria, fervor,
 studium in rebus agendis: Contra
 desidia, ignavia, pigritia. 4. Con-
 scientia, Furia. 5. Φιλοσφραγία, amor
 naturalis, liberorum, Parentum,
 cognatorum, &c. 6. Gaudium,
 letitia, tristitia, mœror, luctus. 7.
 Fastidium reum presentium,
 8. Spes, fiducia, diffidentia, despe-
 ratio. 9. Animofitas, audacia,
 pusillanimitas, animi demissio. 10.
 Cupiditas vindictæ, ultio. 11. Su-
 spicio, zelotypia. 12. Sollicitudo,
 securitas. 13. Timor, metus, Au-
 dacia. 14. Iræ vacuitas. 15. Pu-
 dor, verecundia, impudentia, in-
 verecundia, rusticus pudor. 16.
 Pacis studium, pacifici, contentio.
 17. Humanitas, Φιλανθρωπία, inhu-
 manitas. 18. Benevolentia, favor,
 malevolentia. 19. Candor, gau-
 dium ex rebus aliorum secundis,

G 2 simu-

simulatio, zelus, invidia, indignatio. 20. Misericordia, immisericordia. 21. Superbia, inflatio, despicientia, contemptus. 22. Voluptas, dolor. 23. & ultimus, Pœnitentia, impœnitentia, lacrymæ.

Virtutes.

Virtutes. Primus specialis, modus, mediocritas, decorum, honestum officium & his contraria. 2. Boni mores, gravitas, dissoluti mores. 3. Vir bonus, innocentia, probitas, malitia, nequitia, improbitas, Heroica virtus. Prudentia. 1. Consilium, deliberatio. 2. Ordo, occasio. 3. Stratagemata. 4. Calliditas, astutia, stoliditas, stultitia, sub qua opinio, error, ignorantia. Fortitudo. 1. Pericula, res prosperæ & adverse. 2. Gravitas, moderatio, insolentia, stupiditas. 3. Temeritas, audacia, timiditas, ignavia. 4. Tolerantia, impatientia, molities. Temperan-

rantia. 1. *Abstinencia in cibo, je-
junium, intemperantia, voraci-
tas, gula, belluactiones.* 2. *Sobrietas
in potu, ebrietas, vinolentia, biba-
citas, ἀσωτία vel luxuria, convivium
insana.* 3. *Continentia in Venere,
pudicitia, castitas, virginitas, lu-
xuria, procacitas, libido, impudi-
citas, amor insanus, lenocinium,
stuprum, incestus, adulterium,
scortatio, πορνεία, vage libidi-
nes.* Liberalitas. 1. *Elemosyna,
parsimonia, parci.* 2. *Tenacitas,
sordes, prodigalitas, profusio, lar-
gitio, avaritia, ἄλογος, usura
alea, ars parasitica.* Magnifi-
centia. 1. *Luxus.* 2. *Ruitas, sor-
dities.* Studium Honoris, φιλο-
δοξία 1. *contemptus honoris.* 2. *Am-
bitio.* Magnanimitas. 1. *Stolidi-
tas, vastitas, superbia.* 2. *Pusilla-
nimitas.* Clementia, Mansue-
tudo, Placabilitas. 1. *Reconci-*

G 5 liatio,

liatio, *farta gratia*. 2. *Iracundia*,
feritas, *implacabilitas*. 3. *Crudeli-*
tas, *sevitia*, *indulgentia*, *licentia*.
Veritas. 1. *Simulatio*, *arrogan-*
tia, *jactantia*. 2. *Dissimulatio*. 3.
Fucus, *stulta credulitas*, *suspicio*,
frans dolus, *calumnia*, *sophistica*.
Amicitia, *Humanitas*. 1. *Fa-*
miliaritas, *societas bona*, *aut ma-*
la, *indivov esse*, *civilitas*, *humani*
congressus. 2. *Blanditia*, *adulatio*,
assentatio. 3. *Inhumanitas*, *moro-*
sitas, *difficultas*, *contentio*, *rixa*, *so-*
litude, *taciturnitas*. *Urbanitas*.
 1. *Ludicra*, *festivitas*, *dexteritas*
 & *suavitas morum*, *ludi*, *joci*, *sa-*
les, *facetie*, *urbana dicteria*, *scom-*
mata, *relaxatio* & *recreatio ani-*
mi. 2. *Scurrilitas*, *mores inelegan-*
tes, *garrulitas*, *lingua futilitas*, *de-*
tractio, *obtretractio*, *maledicentia*,
scommata dentata, *obscenitas*,
turpitude, *cachinni*, *histriones*. 3.

Rusti-

Rusticitas, murbanitas, agrestitudo, duritia, importunitas, molestia. *Justitia*. 1. *Justitia erga Deum*, pietas, religio, idololatria, superstitio, impietas, fiducia in Deo, oratio ceremonia, poena impietatis. 2. *Justitia universalis & particularis*. 3. *Pietas in Parentes & patriam*, in liberos, in fratres, in conjuges, amor conjugalis, in peregrinos *Hospitalitas*. 4. *In Praeceptores* gratitudo, in benefactores *charitas*. 5. *Poena legitima scelerum & injuste factorum*, supplicia, tormenta. 6. *Societas humana*, civilis, politica, civitas. 7. *Personae & officia*, Ecclesiastica & Politica, *Magistratus*. 8. *Cives*, subditi, obedientia, seditio, bellum intestinum, dissensiones civiles, concordia. 9. *Leges*, jus summum, seu rigor juris, equitas, consuetudo seu mos & ritus, statuta, immunitas,

G 4 pri-

privilegia. 10. Conjugia, legitima
 nuptia, ritus nuptiarum, incestus,
 affinitas divortia. 11. Rerum di-
 stinctio & proprietas, iusta posses-
 sio, defensio bonorum. 12. Contra-
 ctus, pacta, luserum. 13. Iudicia, ju-
 dex, corruptela munerum, accu-
 sator, calumnia, testes, testimoni-
 um, jusjurandum, actio, premium
 & poena mulctæ, asyla. 14. Defen-
 sio hostis, inducia, foedera. 15. De-
 licta flagitia, crimina, gradus de-
 lictorum, species delictorum, in
 sunt dolus malus, furtum, violen-
 tia, injuria, cedes, parricidium,
 adulterium, rapina, latrocinium,
 proditio, perjurium, veneficium,
 &c. 16. Species Politiarum in
 Monarchia, Aristocrata, De-
 mocrata. Tyrannus. 17. Rerum
 publicarum mutationes & con-
 versiones. Corporis bona & mala. 1. Sexus sub quo Mas, fe-
 mina,

Corporis
 bona & ma-
 la.

LEGENDI HISTOR. 141

mina, partus seu puerperium. 2. Vita, ætas, pueritia, adolescentia, juvenus, senectus, mors funerum, ceremonia, sepultura, Epitaphia. 3. Valetudo bona, seu sanitas, adversa valetudo, seu morbus, præcepta conservanda valetudinis, species morborum pestis, podagra, febris, &c. 4. Robur, imbecillitas. 5. Forma, pulchritudo, deformitas. 6. Actiones humane, sermo, sensus, memoria, oblivio. 7. Res naturales, ut cibus, potus, vinum, sitis & victus, panum appellationes & differentie, somnus, somnia, quies, motus. Fortunæ bona & Fortunæ mala. 1. Patria, parentes, liberi, deniq; exilium amici. 2. Nobilitas, Natalis, Novitas, ignobilitas, obscuritas, generis eminentia nobilitas, Aula, Aulica vita. 3. Divitiæ, opulentia, paupertas, inopia, aurum, argentum, fames, annona

G S cha

Hucusque
ex Beurerio
& Freigio.

charitas, vilitas, edificia. 4. Pax,
bellum, bella civitatis seu intestina,
victoria. 5. Nomina. 6. Status seu
genera & conditiones vite. 7. Li-
bertas, servitus. 8. Gloria, honor,
bona fama, infamia, ignominia,
dedecus, laus, commendatio, eulo-
gia auctoritas. 9. Felicitas, infeli-
citas, calamitates, afflictiones &
miserie generis humani. 10. Con-
solationes opponenda miseriis, &c.

Et hac quidem viri istius est
methodus, quæ nisi aliquantò ge-
neralior esset, equidem studiosis
Historiarum multum prodesse
possit. Potest tamen is, qui ea uti
vult, Locos pro suo arbitratu vel
contrahere vel extendere, atq; ita
facile ad Historiæ lectionem ac-
commodare. Usurus autem, duos
Locos Communes Deum & Ho-
minem in prima acie constituet,
tanquam generalissimos: Reli-
quos

Locorum

I.

Tæcis ge-
neral.

quos deinde tanquam interme-
 dios, quo ordine commemorati
 sunt, distinctè ordinabit, singulosq;
 ita notabit, & complebit, ut per-
 petuam ducem habeant Logicam.

Itaq; singulos in decem sedes seu
 cellulas distinguet, in causas effe-
 cta, subjecta, adjuncta, disjuncta,
 comparata, (sub quibus, similia)
 nomen, distributionem, sub qua
 Exempla, definitionem, Testimo-
 nia; sub quibus proverbialia, sen-
 tentia, apophthegmata. Et has
 cellulas complebit ex quotidiana
 Historiarum lectione, inque eas
 quicquid notatu dignum occur-
 ret, non secus ac in alvearium de-
 feret. Preter istam verò metho-
 dum Johannes etiam Bodinus
 multa utiliter monuit de Loco-
 rum communium ratione, que
 quia magis ad Historiam accom-
 modavit, velim, studiosi Antiqui-

2.
 v. d. d. d. d. d.
 l. x. v.

Bodini Lo-
 ci.
 Vide quoq;
 Kecker-
 manni ju-
 dicium de
 hac metho-

do Bodini
& institu-
endis locis
historicis.

tatum manu ductione Bodini tan-
tisper utantur, donec vel ab aliis
melius erudiantur, vel ipsi diu-
turna exercitatione compendio-
sio rem viam inueniant, maxime
cum prior modus, ut jam monui-
mus, generalior sit, & ad univer-
sam Philosophiam (in qua etiam
magna cum utilitate adhiberi
poterit) accommodatus. Pronun-
ciare tamen non dubitem omni-
um in hoc genere optimum, uti-
lissimum & compendiosissimum
illud esse consilium, quod regulis
atq; exemplis Historias in suc-
cum & sanguinem convertere
docet. Longum, inquit ille, est iter
per precepta, sed breve & efficax
per exempla. Quod quidem ve-
rum est, si omne punctum nudis
preceptis defertur; nulla vero aut
saltem rarior, quam decebat ex-
emplorum ratio habetur. At cum

Exemplo-
rum vis.

exem-

exempla, cum praeceptis & regulis coniunguntur, via non solum redditur expeditior & tutior, sed etiam certior. Regulis enim & exemplis omnia metiuntur, & iudicant homines, quibus, si praecipuorum eventuum cause adduntur, & circumstantiae accuratè notantur, sequentur utilitates prorsus admirabiles. Regulae nihil aliud sunt, quàm breves & argute sententiae, quae continent admonitiones de moribus, aut commonefactiones de premiis & poenis, aut descriptiones eventuum in vita. Exempla sunt speciales observationes & eventus, quibus regulae istae, quasi probantur, illustrantur & declarantur. Oportet autem, ideo, exempla cum regulis coniungere, quia debilius hominum animos movent, quae nuda assertione proponuntur.

Regulae &

Exempla.

G 7 pla

Hæc illis
quomodo
præstent.
G. Richteri
axiomata.

pla verò ex media Historia & quotidiana experientia desumpta omnium profundissimè in Hominum pectora penetrant. Et operæ precium iam hac in parte fecit doctissimus vir Georgius Richterus editis in lucem regulis, de eventibus negotiorum Politicorum, quas ferè omnes, paucis exceptis suis illustravit Historiis & exemplis conatu laudatissimo & satis felici. Quanquam enim in Regulis & Axiomatibus desiderari aliquid possit, & exemplorum etiam copia alicubi deficiat, tamen quilibet privata industria & studio corrigere vel supplere poterit, que desiderat. Et adeò non improbamus viri istius labores, ut potius maximoperè optemus, reliquas etiam partes, de quibus spem fecit primo quoquo tempore maturet & divulget. Et

hoc

hoc exemplum imitari possunt, imò debent, non solum illi, qui progressu temporis versari in foro & Aulis, premere curiam cogitant, sed omninò omnes historiarum studiosi. Distinguent autem Axiomata, & regulas secundum tria vitæ genera in tres classes: Ecclesiasticam videlicet, Politicam & Oeconomicam, & cuilibet classi proprias, & eas quidem vel per se certas, vel gravium virorum iudicio, & auctoritate munitas assignabit Regulas, quas vel Philosophorum schola, vel Poëta, vel ipsi Historici suppeditabunt. Singulas deinde suis exemplis, quæ diligens Historiarum lectio subiciet, illustrabit. Exempli gratia, Politica Axiomata sunt: Magnas Imperiorum mutationes precedere plerumque solent prodigia: Nimia in exigendo tributo severitas,

Ad tria vitæ genera respiciendum.

De hoc quoq; monito Beurerus.

ritas, itemq; nimium ipsum tri-
 butum impositum movet subditos
 ad seditionem, Tacitus. Perfidia
 Regis totum ejus regnum exosum
 reddit: Superbiam & crudelita-
 tem, etsi seræ, non leves tamen se-
 qui solent pœna: Magna Imperia
 non diu durant, quæ seditione in-
 testina laborant: Regum insolentia
 & tyrannis faciunt, ut Mo-
 narchia in Democratiam maxi-
 mè vertatur: Adulteria regni
 amissione à Deo puniuntur: Re-
 gna scelere parta non diuturna:
 Initia turbandi magna Imperia à
 fœminis primariis, velut reginis
 protervis & ambitiosis, sæpè ori-
 untur. Livius. Usq; eò prosperum
 est Imperium, dum in eo valent
 vera consilia, ubi gratia, timor,
 voluptas, avaritia, illud corru-
 pere, primum imminuuntur illius
 opes; deinde etiam ipsummet im-
 peri-

Imperium adimitur ac perit. Sæ-
 pè prava, quam bona consilia fa-
 cilis executioni mandantur qui-
 dem, nunquam tamen feliciter
 tandem succedunt. Sallustius. Qui
 populi vel civitates conjunctæ
 vinci non possunt, vincuntur fa-
 ctionibus inter sese excitatis: Ina-
 nes Principum sumptus & ambi-
 tiosa eorum coepta non modò sub-
 ditos vexant & exhauriunt, sed
 ipsosmet adeò Principes ad ino-
 ptiam tandem redigunt, & scele-
 rata ad cogendas pecunias consi-
 lia capere cogunt. Herodot. Pri-
 morum inter longinquos populos
 bellorum causa exiierunt raptus
 mulierum & adulteria: Princeps
 facile vel decipitur, vel dejicitur,
 qui ex alieno & inprimis unius
 duntaxat consilio, & virtute pen-
 det. Commineus. Ex Monarchia
 fit tyrannis cum Rex contempta
 legum

legum auctoritate, quidvis agit
 pro animi sui libidine. Plato. Æ-
 terna quadam lege & nunquam
 intermoritura decretum est, ut
 Imperia Rerumpublicarum ab
 injustis possessoribus ad justos de-
 ferantur. Dionys. Halicarnas. Ty-
 rannorum & eorum omnium, qui
 sævis in gubernanda hominum
 societate consiliis utuntur familia
 tota aut vix aut nunquam ad an-
 nos usque centum in eo Imperio
 permanet, sed vel à Deo deletur,
 vel à subditis de huiusmodi gradu
 fœde disturbatur. Aristot. Diodor.
 Siculus Comminæus. Hæc & alia
 innumera axiomata Politica, qui
 Studiosus Antiquitatis exemplis
 historicis, quæ frequens lectio sub-
 jiciet, illustrat, is certè optimè
 tempus collocat, & fructus suo
 tempore percipiet uberrimos. Idè
 statuendum est de regulis Eccle-
 siasti-

L
 siasti
 dem
 nis Sc
 dum
 possun
 tia. A
 roum
 viror
 major
 tutib
 jus r
 occur
 Ann
 rum
 Mar
 temp
 totum
 duos
 congu
 Item
 quor
 iam
 ince

LEGENDI HISTOR. ISI

siasticis & Oeconomicis, quae eadem ratione ex sacris & prophanis Scriptoribus peti, & postmodum exemplis historicis illustrari possunt & debent. Exempli gratia. Axioma Oeconomicum: Heroum filii noxae sive magnorum virorum liberi, plerumq; relictis majorum suorum vestigiis & virtutibus degenerant. Exemplo hujus regulae plurima in Historiis occurrunt: In sacris, Absalonis & Amnon filiorum Davidis, filiorum Eli: In profanis Marci, Marci Ciceronis filii, qui Patris temperantissimi vestigiis relictis totum se crapulae dedit, & quod duos congiorum exhauriret, Bicongii nomen invenisse scribitur: Item duorum filiorum Periclis, quorum alter ita petulans, ut etiam patrem dictis & conviciis inceserit; alter verò planè stupidus

us fuit, & quae sunt exempla
quàm plurima alia, quae congere-
re, congestaq; digerere facile po-
test, qui, quae hactenus dicta sunt,
accuratius attendit.

Tertio de
iudicio Le-
ctionis.

Tertium secundae partis
ultimum membrum consti-
tuimus Iudicium Historia-
rum, de quo nunc etiam pauca
quaedam attingemus. Superius
quidem egimus de iudicio, quod
requiritur ad Historiam sincerè
scribendam: Necessitas itaq; iam
postulat, ut quaedam moneamus
etiam de iudicio ad Historiam

Causa mo-
niti.

I.

rectè legendam. Requiritur au-
tem hoc ideò in studioso Historia-
rum, quia tanta est Scriptorum
quorundam sive oscitantia, sive
levitas, imperitia & ruditas, ut
quae à veritate quàm maximè ab-
horrent, incantis lectoribus ob-
trudant. Nec est, ut exempla hu-

ius rei

jus rei procul repetamus. Litera-
 rum monumentis prodiderunt
 gravissimi quique auctores, quod
 carmina jam moriens canat exe-
 quiabilia cygnus; Cantator Cygnus
 funeris ipse sui. Idque credidit et
 iam Plato in Phaedone, Aristor.
 lib. 9. de Generat. Animal. cap. 12.
 & quis non? Proverbium inde na-
 tum est tritum, & multorum
 vocibus frequenter usurpatum,
 Cygnea cantio: quod de illis
 jaetabatur, qui supremo vite ter-
 mino suaviter differebant. At fa-
 bulosum hoc esse, & a natura cy-
 gni alienum, testantur Plinius lib.
 10. Natural. Hist. cap. 25. Athe-
 neus lib. 9. cap. 16. Alianus lib. 1.
 variarum Histor. c. 14. quorum
 certe virorum testimonia negli-
 gere nec potest nec debet historia-
 rum studiosus. Ita magni viri tra-
 diderunt viperam erosam alio pa-
 rere.

Vide Rol-
 lenbagii
 warhafftige
 Lügen.

Cygni non
 canunt.

De vipera
 partu-

rere.

rere, catulosq; occise matris latera perrumpere. At neq; perpetuum hoc esse innuit Aristoteles lib. 5. de hist. Animal. circa finem. Sed neq; unquam Experientia convenire, voluit Apollonius Tyanens, apud Philostrat. lib. 2. cap. 8. & Patrum nostrorum memoria Amatus Lusitanus Cent. 1. Curat. 1. Quid itaq; de his & consimilibus Naturalibus Historiis statuendum, cogitent Physici. Accedit hic, quod tanta est Historicorum discrepantia, ut non modò alii ab aliis, verum etiam à seipsis vel studio, vel animi egritudine & errore frequenter dissentiant. Et ut hic etiam exemplo rem declaremus, sumemus famosissimam belli Trojani historiam, quæ quot seculis & auctoritatibus confirmatur, tot ferè etiam difficultatibus & Historicorum, qui literis illam

consi-

Bellum
Trojanum.

2.

consignârunt, dissidiis evertitur. De tempore *ἀλώσεως*, mirum quantum variant Chronologi tum veteres, tum recentiores. Et ut veteres præteream, quorum contradictiones expedivit Josephus Scaliger de emend. temp. Recentiores in tot opiniones abierunt, ut difficilimè conciliari posse videantur. Chytraeus ponit annum mundi 2782. Lucidus & Funcius 2783. Isidorus 40007. Continus 2798. Melanthon 2852. Perrierius 2810. Accedit huc, quod in ipsarum rerum gestarum Narratione non consentiunt. Herodotus lib. 2. historiam longè aliter quàm cæteri Scriptores exponit. Et memorabilis est Isocratis auctoritas, qui bellum Trojanum non propter Helenam, sed ne Græcia à Barbaris vastaretur, gestum esse pronunciat. Neque ignorare quenquam

Extat Oratio Dion. de Ilio nūquam capto, Eras. Ciceroniano, Helenæ in Aegypto suspensæ meminit.

Quære.

Idem non-
nulli judi-
cant de A-
mazonum
Historia.
Vide Dio-
dor Sicul.
lib. cap. 11.
Strab. lib.
11. Fulgent.
lib. 1.

quam existimo, quid de tota hae
Historia senserit Dion Chryso-
st. Orat. 11. & Metrodorus apud Ta-
tianum in Orat. ad Græcos, ubi
Hectorem, Achillem, Agame-
mnonem & omnes in universum
tūm Græcos, tūm Barbaros, cum
Helena & Pandæ artificii tantum,
dispositionisq; causa introductos,
neque ullum ex his hominibus re-
vera extitisse audacissimè affir-
mat. Quæ tamen non eum in finem
à me commemorantur, quasi an-
tiquissimi belli Historiam negare
aut convellere velim. Scelus enim
esset tot Scriptorum fidem eleva-
re, nefas auctoritatem infringere:
sed tantum, ut ostendam iudicium
in tanta authorum discrepantia

diacriticos requiri necessario, ut quid verum,
necessitas. vel veri sit similitimum studiosus
historiarum intelligere possit.

Judicii in

In naturalibus quidem Histo-
riis

rius faciliior & expeditior est via. Physicis
Hæ enim propter certitudinem via facilis?
& ordinem naturæ perpetuum &
constantem rarò variant, ideoq;
veræ sint, nec ne facile intelligi po-
test. Sed & quid de divinis statu-
endum, non adeò difficile erit The- It. In Theo-
ologo judicare; quia ut ad Histo- logicis.
rias Politicas dijudicandas Poli-
ticum, ad Physicas Physicum: ita
ad divinas & sacras judicium re-
quiritur Theologicum. Quod pro-
bè notandum arctèq; tenendum
propter eos, qui de quibuslibet re-
bus, non sine impudentissima im-
prudencia judicium sibi sumunt,
non cogitantes nec Physicum nec
Politicum syncerè de Historiis sa-
cris: ut & nec Physicum nec Theo-
logum de politicis integrè statuere
posse. Theologus respicit Scriptu-
ram, tanquam cynosuram sui ju-
dicii. Physicus verò perpetuum

H

naturæ

hæ
 ysof.
 Ta-
 , ubi
 ame-
 sum
 cum
 tum,
 ctos,
 us re-
 affir-
 finem
 si an-
 egare
 enim
 lea-
 gere:
 cium
 antia
 rum,
 diosus
 t.
 Histo-
 riis

nature ordinem intuetur; & que singulari Dei dispositione eveniunt, ea à naturalibus discernit, nec adnò rigidus est in iudicando, quia matrem rerum omnium naturam cogitet ita potentem esse, ut multa ab eadem produci & fabricari possint, que alioqui sunt incredibilia, queq; alii aut nesciunt, aut scire non volunt. In humana verò Historia ferè aqua herere solet, quoniam sui semper sunt dissimiles, nec facile certo termino circumscribi possunt. Proponeamus tamen & hic quedam, que ad iudicandum Historias humanas non prorsus erunt inutilia.

Non item
in huma-
nis.

Quod ta-
men non
levatur, ut
Bodinus
vult.

Johannes Bodinus, omnium maximè huc facere existimavit, scire, que qualisque singularum gentium & populorum sit natura. Nec malè omninò Bodinus. Verùm quoniam ferè omnia, que

de na-

de natura popularum ex constel-
 latione coeli, constitutione Elemen-
 torum, ipsorumq; locorū & victus
 ratione, &c. disputantur, non so-
 lum intricatissima; verum etiam
 incertissima sunt, author esse ne-
 mini possunt, ut Bodini vestigiis
 pertinacius insistat. Nam & na-
 turam non raro exuere, vel certè
 suppressere solent callidi & astuti
 homines, maximè ubi singulare
 aliquid moliuntur. Interim ta-
 men non prohibemus, quin isthac
 etiam, quæ à Bodino, si non ubiq;
 verè & firmiter, at certè ingenio-
 sè hanc in partem excogitata sunt,
 excutiantur & examinentur dili-
 genter. Illis autem addi possunt hæ
 due regulæ. 2. Media agentis
 dis d. à m. d. v. à fine & proposito
 recedentia, narrationem sus-
 pectam reddunt & arguunt
 vanitatis. 2. Actiones toto ge-

Alia Judi-
 cii Regu-
 læ.

H 2 nere

nere distantes à qualitate &
 facultate ipsius agentis, vix
 verisimiles nedum veræ ju-
 dicandæ sunt. *His duabus re-*
gulis existimamus magnam Hi-
storiarum humanarum partem
judicari posse. Etenim impossibile
est agentis propositum à mediis,
vel media à proposito variare o-
mnino. Siquidem nemo, nisi planè
stupidus & emotæ mentis sit homo,
ea media ad scopum propositum
adhibebit, quæ non solum ab ipso
sine alienissima, sed ipsum agen-
tem etiam impediunt. Ideoq; in o-
mni dubia historia (loquor autem
de humana) primò dispiciendum,
quod & quale uniuscujusq; fuerit
propositum, quo intellecto, multò
dexterius, de reliqua narratione
statuere potest Historiarum stu-
diosus. Sed neq; ille historica nar-
raciones quicquam fidei meren-

1.

Σκοπεῖν
 σκοπῶν.

2.

Γνώσκειν τὸ
 ποιοῦν.

tuc,

tur, quæ ni secundum regulam
 impingunt: quæq; aliena sunt ab
 iis personis, quibus assignantur.
 Exempli gratia. Legimus lib. I.
 Regum cap. 15. Saulum regem Is-
 raelitarum Amalecitas persecu-
 tum fuisse usq; ad Hevilam, quod
 pleriq; ferè Interpretes de finibus
 India accipiunt, ut sententia sit,
 Saulum Amalecitas ad fines India
 usque persequendo fugasse. Quod
 quænam verum sit, hic tantoperè non
 disquirimus; illud tantum mone-
 mus, probabiliter de hac inter-
 pretatione dubitari posse, cum o-
 mnis regi hostem ad fines usq; In-
 diae persequendi facultas, quæ qui-
 dem in hominem cadere potest,
 defuerit; Nec licuerit armatâ
 manu alienas Provincias ingre-
 di, tantaq; spacia dissitarum regio-
 num tam brevi tempore tanto
 successu percurrere. Sic quid judi-

Locus I.

Reg. 15.

**Nero à Se-
neca falso
commen-
datus.**

**Augustus
tamen fa-
mosus ad-
ulterium,
adulterio-
rum idem
vindex
apud Svet.
lib. 2. c. 67.
de Salomo-
ne & Ethi-
opissa.**

*candum sit de virtutibus, qui-
bus Seneca Neronem Impera-
torem commendat, jampridem
ostendit Caelius Rhodiginus lib. 11.
Antiq. Lect. cap. 12. Certè cum
decantatissimum sit, Neronem
mancipium & sentinam fuisse o-
mnium scelerum, non possumus
non adstipulari Rhodigino, qui
citato loco virtutes istas, quas tan-
toperè predicare & extollere in
Nerone Senecam diximus, meras
fabulas & mendacia esse scribit.
Impossibile enim est simul & se-
mel eundem scelera sectari, & vir-
tutibus inclarescere: impossibile
duas contrarias Qualitates simul
in eodem subjecto hærere, ne dum
dominari posse & excellere. Nec
video, quid impediât, quò minus
referamus etiam huc Historiam
Ethiopicam, de Salomonis regis
Judeorum & Maquede Salva
regi-*

regine concubitu, & ex eodem nato Meleicho rege Ethiopum. Et enim ut nihil dicamus de bello, quod rex Ethiopum Zara regi Judæ Ase intulisse scribitur, 2. Paralip. cap. 14. quod certè ne utquam facturus fuisset, si tanta propinquitate populus alter alteri conjunctus fuisset; ut secundò prætereamus, quod leges & facultas eligendi regem, quæ tunc penes sacerdotes fuit, spacium, & illum quidem in externa gente questum, nequaquam admittunt. Certè vel illud, quid de hac Narratione probabiliter statui possit, satis clarè ostendit, quod facinus illud Qualitati utriusq; tam Salomonis scilicet quam Maqueda minimè respondet. Hujus enim pietatis & reliquarum virtutum studium, summum predicatur. Illius verò vita moresq; tum Deo, tum homi-

H 4 nibus

nibus probabantur. Nondum enim à recta via deflexerat. Quae, qui à concubitu illegitimo non alienissima esse animadvertit, ne illum puerilis iudicii hominem esse necesse est.

**Orationū
in hist. oc-
currentiū
sententia.**

Porro ex hac regula intelligi etiam potest, quid statuendum sit de Orationibus Historicis passim apud Historiographos obviis. Etenim qui accuratius in persona, cui attribuitur oratio, naturam inquirat; considerat, quod vita genus, quae ratio aetatis, quae virtutes, quae vitia, quae naturae munera & defectus, quae institutio puerilis, qui mores & consuetudo, is facile animadvertet, sitne oratio ejus, cuius esse putatur. Quippe.

Intererit multum, Divusne lo-
quatur an Heros,
Maturusne senex, an adhuc flo-
rente juventa,

Fervi-

Fervidus, an Matrona potens, an
sedula Nutrix.

Atque haec sunt, quae de iudicio et- Conclusio
iam monere volumus, quod ulti- operis.
mum propositi nostri membrum.

Utinam illud, ut & reliqua, ita es-
set elaboratum, ut haberent Ti-
rones, quod sequi tuto possent. Co-
nati quidem sumus, sed quid pra-
stiterimus aliorum sit iudicium.

Ausim tamen hoc profiteri, si for- Excusatio
tuna blandiori vultu me respexis- auctoris.
set, scriptionem tuam futuram fu-
isse & luculentiore, & accura-
tior.

Nunc cum temporum dif-
ficultate mirifice distrahar; ec-
quid mirum, candide Lector, si
alicubi halluciner? Feci, quod
potui. Nec defuit voluntas: defuit
fortuna, quod norunt, qui me no-
runt. Tu Lector benevole & can-
de vale; isthaec qualia tandem

H § sum-

166 METH. LEG. HIST.

*cumque sunt boni consule; aua
me equanimitatis tue benigne
fove.*

— *Et, si quid novisti re-
Etius istis,
Candidus imperti, si non his
utere mecum.*

F I N I S.

DE

DE LOCIS COMMU-
NIBUS IN GENERE; ET IN
SPECIE de Historicis re-
cte concinnandis,

EPISTOLA.

Scripta ad Amplissimum & Specta-
tissimum Virum Dn: Gualderum ab Hol-
den, Inclytæ Reipubl. Dantisca-
næ Senatorem :

In qua

*Clarissimi Viri Johannis Bodini de Lo-
cis Communibus Historicis instituen-
dis sententia expenditur.*

AMPLISSIME VIR;

Um pro tua benevolentia
me ad propugnaculum, quo maris
ostium Patria nostra munit, non ita
pridem duceres, & Vistulâ unâ ve-
heremur, sermones fallendo itineri habebas
varios, indices apud me eximia doctrinæ tuæ &

H 6

multi-

multiplicis lectionis, & memoriz insuper felicissimæ. Aperiebas ibi tum celebratissimam illam, quam via comitem esse volueras, *Iohannis Bodini Methodum Historicam*; ex cujus cap. 3. verba legi jubebas ea, quibus consilium suum exponit de *instituendis communibus*, ut vocant, *Historiarum locis*; de quibus, quid sentirem, & qualiter consilium istud certo quodam fructu usurpari posse existimarem, ita tum ex me querebas, ut si minus in itinere sententiam meam promptè dicere vellem, aut possem, cogitandi tempus aliquod etiam longiusculum indulgeres. Ego etsi Bodini consilium illud ante considerassem; tamen cum ob valetudinem gravio- rem cogitationes ibi meas satis mihi videres expedire non posse, moram, quam largiebaris, lubenter accepi: eam, si longiorem exinde traxi, quàm vel ipse volebas, vel ego promiseram, veniam mihi despondeo ab eodem illo affectu tuo, cui sanè nunc confisus iudicium meum dicam apud te, qui Historiz totius peritior longè de re tota potes & iudicare certius, & differere prudentius.

Ac principio quidem id Doctorum hominum consensu magno constat, *Locos Communes* necessarium esse & doctrinæ omnis apparatus, & memoriz labentis subsidium; sed qualiter concinnandi, quæve formâ & Methodo, id verò
 & olim

& olim & nunc à multis anxie queritur. Et est
 fanè magna hie consiliorum ac sententiarum
 apud doctos tum varietas, tum discrepantia, ita
 ut non paucos hodie audias excellentes viros,
 & scriptis etiam publicis clarissimos, qui ita
 sentiant, Locorum Communium concinnan-
 dorum certam quandam ac statam viam nul-
 lam ostendi posse; sed esse eam operam privato
 cuiusque arbitrio & consilio relinquendam.
 Quam quidem ego opinionem probare pro-
 pterea nunquam potui, quod Locorum Com-
 munitium collectio artis opus sit, ars autem cer-
 tum quid est, & unum, & constans; arbitrium
 contra privatum & vagum & varium & propè
 infinitum: Aut ergò certa est & unica Loco-
 rum communium methodus, aut non est ea ar-
 tificiosa & solers opera: si autem artificiosa
 non est, utique vel naturæ id opus erit, vel for-
 tuitæ cujusdam temeritatis, quod neutrum
 scio, admittent viri eruditi. Sunt enim Loci
 communes nihil aliud, quam doctrinæ omnis
 liberalioris velut summa quædam capita & ti-
 tuli partesq; summarim & breviter designatæ:
 Quare, ut doctrina omnis Methodo certâ &
 artificiosâ constat, ita & Loci communes, nec
 alia erit Locorum communium forma & Me-
 thodus, quam ipsius doctrinæ, cujus ista sunt
 capita & tituli. Quæ, si vera sunt, ut sanè puto

esse verissima, concludo jam inde, & certam de
 Locis Communibus concinnandis sententiam
 velut ex ordine consignans ita statuo: sicut non
 est una quaedam communis omnis eruditæ do-
 ctrinæ & disciplinæ Methodus, sed sua cuique
 peculiaris & distincta, ita non esse instituen-
 dam communem quandam ac generalem Lo-
 corum communium colligendorum viam atq;
 ordinem: Et eos, qui ingentia illa & tricubita-
 lia volumina & Tomos consuunt, quibus quic-
 quid legunt, vel indice Alphabetario, vel ali-
 quo arbitrario & tumultuario ordine, velut in
 Locos communes conscribant, Herculeum qui-
 dem laborem sumere, sed inanem; sed talem,
 quo charta miserè prodigatur, ingenio verò, &
 iudicio, & memoriæ malè eatur consultum. Ut
 enim hortulanus, qui spatiosum aliquem &
 amplum hortum culturus est, si omnis generis
 frutices, arbores, herbas, olera inter sese confu-
 sè conserit, nullis certis spatiis, nullis arcis di-
 stingvit, ingentem quidem laborem sustinet,
 sed ita, ut nec fructuosum, nec pulchrum, aut
 amœnum hortum sit habiturus; ita etiam illi,
 qui promiscuè omnem doctrinam Theologi-
 cam, Philosophicam, Politicam, Historicam sub
 unam Locorum Communium Methodum
 confusè congerunt, non profunt ingenio & me-
 moriæ, qui esse debebat talis operæ finis; sed
 vehe-

vehementer nocent utriq;. Qui enim dextrum
& regulatum iudicium ibi esse possit, ubi est
confusio doctrinarum? qui queat memoria ju-
vari & firmari, ubi nulla est antecedentium &
consequentium connexio? ubi vel planè non sis
reperturus, vel reperturus difficulter & agrè
quid in memoriæ subsidium connotâras. Ut
enim omnis ordo bonum quid est, & constans,
& certum, & utile; ita confusio malum quid, &
incertum, & inutile, imò noxium. Unde jam id
porrò conficitur: Locos Communes ita distin-
guendos esse, ut singulis disciplinis singulare
Locorum Volumen attribuamus, & juxta spe-
cialem cuiusque disciplinæ Methodum, capita
& titulos eodem ordine disponamus, quo illa
ipsa disciplina dextrè docetur & discitur. Sic
nempe Theologia suos habebit distinctos Lo-
cos, habebit Jurisprudentia, habebit Medicina;
quia harum, ut vocant, Facultatatum quævis uni-
cam suam habet omnium materiarum Metho-
dum; Philosophia verò tot habebit Locorum
Volamina, quot in se disciplinas, & disciplina-
rum Methodos, sive Systemata complectitur:
distingventur Loci Physici à Mathematicis,
prout hæ ipsæ inter se disciplinæ distinctæ sunt,
& secernentur loci Ethici ab Oeconomicis &
Politicis. Grammatica quoque, Rhetorica, Poe-
tica, & Logica tanquam superiorum faculta-
tatum

tum & Philosophiæ instrumenta suos habebunt peculiare locos, eadem nimirum Methodo dispositos, quâ illæ ipsæ artes traduntur.

Qui ita Locos Communes instituunt, uti & iudicium dextrè de Materiis informabunt, & scientia, quorsum propriè & per se atq; ex natura ipsa quilibet pertineat, sic & memoriam & recordationem mirificè iuvabunt concinno illo atq; ultrò se dante antecedentium, & consequentium nexu, & reperient facillimè, quod longo ante tempore in Locos Communes descripserant.

At verrò, excipiat aliquis, si ita Locorum Communium dispositio dirigenda sit ad Methodum trium superiorum Facultatum & Philosophiæ, quorsum consignanda fuerint ea, quæ ad manvianas artes, quæ ad agriculturam, ad architectonicam, ad mercaturam pertinent? quorsum ea, quæ de pistoribus, de coquis, de fabris passim in Authorum scriptis leguntur! Est & de talibus expeditum consilium: Nam primò pauca, admodum sunt, quæ trium Facultatum & Philosophiæ Studiosi de eiusmodi rebus cupiunt annotare, eaque tantum communissima & generalissima, quæ sanè ad titulos disciplinarum sine ulla Methodi perturbatione possunt referri: *Agricultura* enim titulus, qui primus nominabantur, ad *Oeconomiam* disciplinam commodif-

modissimè refertur, utpotè in qua modi acqui-
 rendæ rei familiaris tradantur, & Patrifamilias
 commendantur diligenter ab Aristotele, qui in
 priore statim libro Oeconomicae suæ de agri-
 cultura, deq; pastoritia tractat: Idem de merca-
 tura statuendum, quæ & ipsa ad eam Oecono-
 micae partem rectissimè refertur, quamvis & in
 Politica disciplina ei locus possit dari, quate-
 nus est medium amplificandæ & ditandæ Rei-
 publicæ cum primis necessarium. *Pistoria* &
Coquinaria titulus itidem ad Oeconomiam re-
 feretur sine ulla difficultate, quod etiam fa-
 ctum ab his est, qui libros Oeconomicos hæc
 ætate ediderunt. *Architectonica* partim ad Ma-
 thematicas disciplinas referri potest, partim ad
 Politicam, utpotè in qua de condendis urbibus,
 palatiis, arcibus quoque pertractatur: *Nautica*
 verò, si qua legentur, partim sub titulo merca-
 turæ consignari possunt, partim verò, ad eam
 Politicæ partem notabuntur, quæ de bello ejus-
 que instrumentis tractat; navium enim hic ge-
 minus finis est, ut vel mercaturæ serviant, vel
 militiæ. Quod si verò quis generalissimis illis,
 quæ sola viri docti annotare, ut plurimum so-
 lent, non velit aut possit esse contentus, seq; iis
 artibus ex professo dedat, & cupiat esse vel agri-
 cola, & hortulanus, vel architectus, vel merca-
 tor, ei quidem rectius consuli non potest, quam
 ut fin-

ut singulare quoddam Locorum Communium Volumen destinaret isti arti, quam vult tractare; exempli gratia, agriculturæ aut mercaturæ, atque ita planè, ut diximus, faciendum esse in superioribus Facultatibus & in Philosophia, certam artis Methodum constituat, secundum quam summa ejus capita & titulos materiarum per Locos communes disponat.

Quibus quidem ita præmissis, non difficulter existimo, statuetur de Locis Historicis, in quibus colligendis id ante omnia considerandum fuerit; *Historiam nihil esse aliud, quàm narrationem exemplorum, quæ nimirum certo loco, & tempore, & à certis venerunt*; sive, ut Verrius Flaccus definiit, *diffusam narrationem, in qua rerum, personarum ac locorum momenta ponderantur*. Exempla autem nihil sunt aliud, quàm generalis doctrinæ & regularum universalium specialia symbola. Quare cum doctrina & regulæ non unius sint generis, non unius formæ aut Methodi, sicut ante ostendebamus, totidem erunt exemplorum diversa genera & classes, quot sunt disciplinæ, quibus omnis divina & humana doctrina methodicè explicatur. Unde jam non difficulter intelligitur id, cujus gratia hæc nobis tota de Locis Communibus suscepta quaestio, qualiter nimirum in Historiis adornandi sint Loci Communes, ita nimirum, ut singulis disci-

disciplinis singula designentur Exemplorum
 Historicorum Volumina, quibus tituli Histori-
 ci describantur secundum istius disciplinae Me-
 thodum. Itaque primum *Volumen Historicum* erit
Theologicum, in quo secundum Methodum eam,
 qua ipsa Theologia dextrè traditur, Capita
 notentur, & indices materiaram & Regularum
 Theologicarum, ad quas Historiæ sacræ sive
 Ecclesiasticæ exempla ordine referantur. In
Jurisprudencia idem faciet Jurisconsultus. In
Medicina Medicus, qui secundum suæ faculta-
 tis Methodum speciales casus & exempla no-
 tabunt. Faciet idem *Philosophus*, qui tot consti-
 tueret Locorum Communium Volumina, quorum
 Philosophiæ ambitu disciplinae continentur,
 exceptis quibusdam Metaphysicæ & Mathema-
 ticæ capitibus, quæ ejusmodi Historicorum ex-
 emplorum capacia non sunt.

Quod si autem strictè magis ac propriè Hi-
 storiæ sumere velimus, referenda ea fuerit
 potissimum ad disciplinas, quas vocant, *Practi-*
cas, in quibus nimirum de virtutibus & vitiis
 regulæ traduntur: Virtutes autem sunt vel
 Theologicæ, sive Ecclesiasticæ, vel Ethicæ,
 vel Oeconomicae, vel deniq; Politicæ. Et si sa-
 nè, qui hodiè honorificum illud Historicum no-
 men obtinent, tribus postremis istis, Ethicis,
 Oeconomicis & Politicis exemplis imprimis
 sunt

sunt dediti; & Politicis quidem, ante omnia,
 utporè quorum maximus est præclarus ac con-
 spicuus quidam in vita humana usus, apud eos
 præsertim, qui in Reipubl. luce versantur, re-
 rumq; sceptræ ac clavum tenent. Hi quantum
 iudicare possum, ita cum fructu in Historiis
 tum legendis, tum per Locos Communes dige-
 rendis occupabuntur, si ante omnia disciplina
 Politicæ Systema dextrum habeant, in quo exa-
 ctâ quadam ac regulata Methode præcepta
 & Regulæ Politicæ disponantur. Hujus deinde
 Systematis sive Methodi Politicæ summa capi-
 ta excerpant, & uno vel duobus Voluminibus
 consignent, eodem planè ordine, quo præcepta
 ipsa in disciplina ante tradebantur. Ita quis-
 quid in Historiis Politicis legent, adminiculo
 istius Methodi facile discernent ab exemplis
 aliarum disciplinarum, nempe Theologicis Ju-
 ridicis, Medicis, Ethicis, Oeconomicis, Phisicis.
 hæc enim omnia tot disciplinarum diversarum
 exempla in unica narratione historica sapissi-
 mè conjunguntur. Quod quia pleriq; non satis
 animadvertunt, aut distinguunt, atque adeo id
 agunt, ut quicquid ullibi in Historiis legunt, id
 omne sine discrimine ad unam aliquod genus
 Locorum Communiū referant, dici non po-
 test, quàm sese macerent inaniter, quam judi-
 cium simul suum ac memoriam confundant, &

Sisy.

Sisyphi illud inutile saxum volvant miseri, ac revolvant. Secus accidet ei, qui disciplinae Politicae certâ ac dexterâ Methodo constituta ad Locos Historicos colligendos accingitur: Nam qui Methodum novit cujusq; doctrinae, is formam novit; qui hanc novit, jam dilucidè judicare potest, quid sit cujusque disciplinae proprium, quid alienum: forma enim suam cuiq; tribuit, ut distinctionis mater, sic inimica confusionis. At verò, quae in ista accurata & regulari Prudentiae Politicae Methodus, id vero hujus loci non est exponere; potest ea non difficulter constitui ex divino Aristotelis Politicorum opere, quod suo loco & tempore, volente Deo, Auditoribus nostris pro officii ratione declarabimus.

Nunc id intelligo mihi superesse, ut consilium illud expendam, quod de locis Historicorum rectè instituendis Clariss. autor *Johannes Bodinus* habet 3. cap. Methodi Historicae; quod sanè opus doctorum omnium judicio eximium est, planeq; dignum eo viro, in quo rara ista copula fuit exacti perspicuique judicii, & memoriae penitus fidelis, sibi que in tanta rerum & autorum, quos citat, varietate plerumq; constantis. Sed ut nihil in rebus humanis per omnium unum est, & integrum, ita & hic novos repertas non paucos acriter aliqua animadversione casti-

castigandos, non à me quidem, sed à tali aliquo viro, qui iudicio & ingenio aut par sit Bodino, aut certè non multò inferior. Ut enim de excellentis pictoris artificio idoneè iudicare non potest, nisi qui & ipse in ea arte excellat, ita & de sapientis ingenii operibus iudicium ferre non debet, nisi sapiens. Quia tu tamen, vir Amplissime, id à me instanter requiris, cui ut denegare ob auctoritatem nihil debeo, ita per observantiam non possum, dicam sanè, quod sentio; ea iudicii libertate usus, quæ & decet professionem meam, & quã scio te per naturam amare.

Ceterum Bodinus post multam & variam Actionum humanarum distributionem sui de Communibus Historiarum locis instituendis consilii summam complectitur, atque ita ordine præcipit, *primo quidem, ut tribus omnino libris Loci communes distinguantur; quorum priori humana, altero naturales, tertio divina historia consignentur.* At verò quam iste vastus & grandis, & ad quotidianum usum intractabilis liber futurus est, quo uno omnes rerum humanarum tituli, & sub titulis historiae describentur? Non existimarim sanè autorem id, quod aliis par consilii suis rerum humanarum communibus locis secutum esse, ut istos titulos tam multos tamque latè patentes uno volumine conscriberet. Et sit ita sanè, cõsuatur aliquod tam ponderosum

rosam & grande titulorum Volumen, quis qua-
 so futurus est eius fructus? quæ forma aut spe-
 cies: Disponi in eo Volumine titulos vult Bo-
 dinus, secundum tria actionum humanarum
 genera; quorum primum sit earum, sine quibus
 planè vivi non potest, alterum, sine quibus com-
 mode non potest, tertium denique, sine quibus
 nec splendè, nec jucundè vivitur. Suppartitur
 deinceps tria ista actionum genera in suas spe-
 cies, & speciebus addit actionum tum Sub-
 jecta, tum Objecta, & Effecta; ingeniosè quidem &
 acutè, sed parum, si quid judicare possum, fru-
 ctuosè, & ad dextri instituti finem accommo-
 datè, ut si quis eam delineationè in consignan-
 dis Communib. rerum humanarum locis sequi
 velit, is necessario tum imperfectos & mutilos,
 & ista mutilatione deformiter confusos ac per-
 turbatos Locos sit habiturus. His, inquit Bo-
 dinus, generibus actiones humanae continen-
 tur, si quæ restant, ad ea referri facilè possunt.
 Non diffitetur, quod multa restent, sed ea putat
 ad ista tria actionum genera referri posse. At
 verò cum decem sint distincta ac diversa rerum
 genera, Substantiæ videlicet Quantitates, Qua-
 litates, Actiones, Passiones, Relationes, Quan-
 do, Ubi, Situs & Habitus; impossibile est novem
 genera contineri unico illo, quod ordine quar-
 sum est: Et si fortè novem rerum humanarum
 gene

genera ad unum illud actionis violenter trahantur, ingens inde sanè rerum omnium confusio & perturbatio sequetur, non minus ac si quis ligna in penum, quod Proverbio dicitur, sategat inculcare. Neque enim ulla est Methodus, ullus ordo verus ac dexter, quo omnia actionum humanarum genera possint disponi, & necessariò in ejusmodi communibus Locis disciplinæ liberales inter sese, & liberales cum illiberalibus, & denique ipsæ etiam illiberales ac manuarie artes inter sese miserè permiscebuntur, nulla erit certa & distincta ac plena materiarum in vllâ humanâ disciplinâ & arte Methodus, ponetur modo titulus Politicus, sequetur deinde Ethicus, Ethicum excipiet aliquis mechanicus aut manuarie artis. Quæ sanè disciplinarum & artium omnium humanarum adeoq; etiam rerum & materiarum confusio, & iudicio simul ac memoriæ vehementer obest, atque adeò à Locorum communium instituto & sine penitus est aliena. Neque verò disciplinarum tantum distinctio & Methodus ista delineatione violatur, sed & is ipse ordo non servatur, quem sibi peculiarium B O E T I U S præscripserat secundum tria actionum humanarum genera; inter quæ cum primum esse dixerat id, quo continentur actiones, sine quibus planè vivi non potest, ipse primo statim loco collo-

coll
viv
tur
& I
alii
nera
dos
cuic
sum
mo
rum
prel
hist
fili
est
judi
Loc
disc
teri
ipsu
con
que
gra
Sci
suo
tho
libr

collocat titulum de Nobilitate, sine qua sanè
vivi potest, & vivi etiam commodè. Sequun-
tur deinceps tituli de vita & Morte, de Gloria
& Infamia, de Corporis forma, & ejusmodi
alii, qui ad tria ista actionum humanarum ge-
nera violenter admodum reducuntur: Metho-
dus autem & ordo ea tantum amplectitur, quæ
cuique rei naturalia, atque expedita & propria
sunt, violentum omne, & asperum, ac tortuo-
sum repudiat. Atque hoc erat consilium de pri-
mo Volumine Locorum Communium, quo re-
rum humanarum titulos jubet Bodinus com-
prehendere: Libro secundo Rerum naturalium
historias vult comprehendere: Quod quidem con-
siliium de Locis Communibus Physicis multo
est & dexterius, & fructuosius, optarimq, idem
judicium in humanarum, quas vocat rerum
Locis instituendis adhibuisset vir magnus, &
disciplinas distinxisset, & cuique arti suas ma-
terias Methodicè assignasset. Quamvis & hoc
ipsum de Naturalis Historiæ locis consilium,
confusionis expertus penitus non sit, propterea
quod Loci Physici cum Astronomicis & Geo-
graphicis confundantur; cum tamen istæ sint
Scientiæ à se invicem ita distinctæ, ut quælibet
suos habeat limites, suosque terminos ac Me-
thodum peculiarem, Addit mox consilium de
libro tertio, cui rerum divinarum locos attri-
buit,

buit, in quo quidem id desidero, quod dextram Theologiae Methodum non describit, & quod primum in his locum tribuat menti humanae; perinde ac si ab hominis anima Theologia ordiendi, aut materia ista de anima Theologiae sit propria, quam tamen Bodinus *animam* disertè vocat *rerum naturalium culmen*; quod si ita est, ad secundum utique, non tertium librum titulus iste pertinebit. Atque hæc quidem est ea, quam Iohannes Bodinus prescribit Locorum Historicorum instituendorum ratio ac via, quam ille deinceps ab Historiarum studioso ita teneri vult, ut Loci Historici revocentur ad tria ista, quæ primo omnium designarat, generalissima Politicæ Prudentiæ capita, *Consilium, Dictum, Factum*. His locis inquit, in capite cuiusque libri hoc ordine, aut ut cuique commodius videbitur, contributis, consequens erit, ut quicquid in historiarum lectione memoratu dignum occurret, suo loco inseramus, & in margine libri rerum humanarum notas adijciamus, *Consiliorum, Dictorum & Factorum* (sic enim res ipsæ ad actiones commodissimè referentur) idque literis maioribus. Deinde videndum erit, quid in singulis honestum, turpe, aut adiaphorum sit, & eo modo notandum, C. H. I. e. *Consilium Honestum, C. T. V. Consilium turpe utile.* Consilium autem dictorum & factorum fundamen-

damen-

damentum quoddam est, &c. Suadet ergò Bodinus, primò, vt integræ historiæ describantur in Locos Communes, eo ordine, quem ante delinearat, vel prout cuique commodius videbitur; quod quidem posterius dum addit, videtur sanè diffidere suo de adornandis Locis Communibus consilio, quasi videlicet aut incertum hoc sit, & inconstans, aut tale, quo rectius aliquod & dexterius possit ab aliis inveniri. Quod verò præcipit, Historias memoratu dignas isto Locorum Communium libro transcribendas esse, id sanè aut breuiter & magno quodam compendio faciendum fuerit, aut sanè grauis & permolestus iste labor futurus est, imò & inutilis apud eos, qui vel mediocri quadam historica Bibliotheca sunt instructi; quibus id potius consuluerim, ut in Locos Communes breuibus quibusdam notis summam tantum historiæ consignent, annotato autore ejusque libro, & capite, & pagina. Quod si verò vel raris autor, quem habere non facile possis, vel ita carus, vt emere non valeas, tum demum integra historia, retentis exactè autoris propter fidem & authoritatem verbis, fuerit in Locos Communes describenda. Suadet deinceps Bodinus, ut in margine ejus libri, qui Locos Communes continet, sic enim ejus verba intelligo, notas adjiciamus Consiliorum, Dictorum, Fa-

etorum, ita quidem, ut honesta à turpibus, & adiaphoris siue mediis, & vtilia ab inutilibus discernantur, per istas majorum literarum initialium notas. Quod sanè de notandis, atque excerpendis in lectione Historiarum Consilijs præceptum imprimis vtile est & necessarium ijs, qui Rempubl. aliquando sunt gubernaturi: Est enim consilium res, ut veteres locuti sunt, planè sacra, & talis, in qua omne tum rectè institueda tum feliciter gubernada Reip. momentū constitutū est. & ut verissimè Bodinus hoc loco scribit, dictorum & factorum fundamentū. Notanda ergò imprimis diligenter & accuratè consilia sunt in communibus Historiarum locis: Sed an ista, quam Bodinus præscribit, notandi ratio vtilis & fructuosa esse possit, id verò est, de quo valde dubito; primò enim confusa & perturbata ea omnis notatio futura est; quia nimirum ipsi Loci Communes, ad quorum marginem istæ consiliorum, dictorum, & factorum notæ sunt referendæ, plurimum confusionis habent, ut paulò antè ostendimus. Deinde ita est generalis ista Consilij honesti, turpis, medijs, vtilis, inutilis, distinctio, ut Politico viro, & boni publici consiliario parum videatur profutura: In consilio enim inveniendò & promendò neutiquam sufficit communis illa honesti, turpis, vtilis atq; inutilis notio, sed opus est speciali qua-

dam

dam prudentia, & discreti iudicij circumspe-
 ctione in dispiciendis circumstantiis temporū,
 personarum, locorum & rerum, ut concludere
 salutariter possis, & an faciendum sit, & quid
 sit, & per quos, apud quos, quo loco, quo tempo-
 re, per quæ adminicula. Quare, si quod meum
 est in his rebus iudicium, ita faciendum existi-
 mo, ut primo omnium is, qui Locos communes
 Historicos, colligit, discernat res eas, quæ in
 consultationem cadunt, ab iis, quæ non cadunt:
 Neq; enim omnia sub consultationem trahun-
 tur, sunt plurima necessaria, plurima certa &
 constituta, de quibus nemo deliberat, nisi qui
 sit à ratione alienus; Quocirca in Physicis, Ma-
 thematicis consilia non annotantur: annotan-
 tur tamen in ea Theologiæ parte, quæ est de ad-
 ministranda Ecclesia: In Medicina consulta-
 tiones sunt de valetudine conservanda & recu-
 peranda: In Jurisprudencia de jure perse-
 quendo & obtinendo: Ethicis pauca tratan-
 tur consilia, plura in OEconomicis, sed pluri-
 ma, eaque varia simul & gravissima in Politi-
 ca disciplina, ad quam Locos Communes Histo-
 ricos præcipuè referendos esse supra diximus.

Notabuntur ergo Consilia eadem planè Me-
 thodo, quâ Locos Communes adornandos sua-
 simus secundum cuiusque disciplinæ distinctè
 disposita Capita, ita ut sicut res ipsæ, & ea, quæ

de rebus argutè dicta sunt, ita quoq; consilia Theologica, Juridica, Medica, Ethica, OEconomica, Politica peculiaribus Locorum Communium Voluminibus distinguantur, & sub ipsarum rerum, quæ in consultationem cadere possunt, titulis consilia ipsa scribantur, assignatis ad eam notationem peculiaribus paginis, aut appictâ ad marginem aliquâ descripti consilij notâ. Et quia Consilia in Politicis maxime dominantur, ideò Volumen Politicorum locorum consiliis undique repleri debet, eo nimirum ordine, & eadem plane Methodo, qua rerum ipsarum Capita in Locis Communibus descripta sunt, e. c. Sub titulo condendarum urbium consilia eorum, qui vrbes condiderunt: Similiter sub titulo de eligendo Magistratu, de compescendis seditionibus, de vectigalibus imponendis, de condendis arcibus, de indicendo bello, de scribendo milite, & ejusmodi alijs. Neque verò ea tantum consilia à Politices Studiofo notanda fuerint, quæ disertis verbis ab Historico narrantur, sed vtile omninò & salutare fuerit exercitium ingenij, & judicij Politici, si ex ipsis Historiarum eventis ingeniosa resolutione facta, excogitentur, & inquirantur consilia, unde tales eventus, quales exponuntur, extiterint; quæ ipsa quoquo consilia in Locis Communibus notentur, ut si forte similes even.

eventus aliquando in Republ. vel optentur, vel
 metuantur, similia consilia aut promi possint,
 aut caveri. Ista sunt, *Veramplissime*, quæ me-
 ditatus hoc tempore sum de quæstione gravi
 opinor, atq; utili. Vbi quidem, si prolixior fui,
 argumenti ipsius amplitudinem secutus sum, &
 ductum ejus auctoris, cujus de instituendis Lo-
 cis Communibus Historici consilium altiori
 aliquâ indagine nobis fuit tua voluntate vesti-
 gandum. Dabam Danisci è Museo meo, X X II.
 Septembr. Anno M DC III.

Amplissime dignitatis tuæ

Observantis.

Barthol. Keckermannus.

Index Rerum, quæ in hac metho-
do continentur.

A.

- Adulatio historiam corrumpit* p. 58.
Adulatio fœdavit histor Græc. & Romanam p. 60.
Aegyptiorum nugæ p. 53.
Affectus scribentes corrumpunt. p. 51.
ἄγνοια τῶν τόπων p. 66. p. 67. *τῶν πολιτικῶν* p. 65.
ἄγνοια Dialecti p. 68.
Ambitiosi non possunt ferre judicia p. 49.
Ambitio mendacij mater p. 54.
Americorum historici. p. 99.
Ammian. Marcellin legendus post Tacitum p. 105.
Americorum historici p. 99.
Apostolorum scripta p. 29.
Autoris munitio adversus calumnias p. 5.
Autoris cujusdam genuina nota p. 14, 16. *de ijs regu-
la tres* p. 17.
Arcades p. 54.
Attici p. 53.

B.

- Berosi Chaldaei scripta in dubium vocantur* p.
30, 43.
Berosi duo. Vetus & novus p. 31. *Eorum compara-
tio* p. Ibid.

C.

- Causa suscepta scriptationis* p. 3.
Ciceronis liber de Consolatione Spurius p. 25.

Cæsari

I N D E X.

Cæsaris commentarii in dubium vocantur p.

26, 44.

iticorum temeritas p. 46.

cero renuit ἰσοπέρι p. 48.

Certamina de antiquitate gentis p. 52.

Cura legentis p. 99.

Cornelius Tacitus legendus post Livium p. 105.

Chronologia & Topographia historiar. oculi p. 110.

Chronologia utilitas p. 111, necessitas p. 92.

Chronologia quid p. 115.

Chronologo duo observanda p. 115.

Chronologorum discrepantia p. 121. Eius causa Ibid.

Chronologi precipui p. 127.

Ciceronis filius unde Bicongius dictus p. 151.

Cygni non canunt p. 153.

Cautela de libertate iudicii p. 83.

Cytraeus legendus p. 94, 99.

Congruentia scriptorum nota duo p. 18. Styli equalitas p. 19, rerum consensio p. 27.

D.

Docti sibi non contradicunt ipsi p. 28.

Deuteronomii clausula non Mosis p. 39.

Delectus historicorum p. 47.

Delectus difficultas p. 48.

Dresserus legendus p. 94, 99.

Danorum historici p. 97.

Diodorus Siculus legendus post Xenophont.

p. 103.

Eccle.

INDEX.

E.

- Ecclesiastica historia Scriptores* p. 26.
Epocha quid p. 115. *quotuplex* p. 161.
Epocha Ecclesiastica p. 16. *politica* p. 119.
Exemplorum magna vis p. 144.
Exempla quid p. 145.
Epistola ad Hebraeos dubitatur Pauli esse p. 23.

G.

- Grandio loquentia improbatur* p. 77.
Generalia primum cognoscenda p. 91. *deinde particularia* p. 94.
Gallorum historici p. 97.
Germanorum historici p. 97.

H.

- Historiarum contemptores notati* p. 1.
Historia laus p. 2.
Heterodidactica Scopuli duo p. 4.
Historici principes p. 7.
Historici quinam legendi p. 8 86. *quomodo legendi* p. 8, 87. *multi matam* p. 9. *nicenti* p. 10. *suppositi* p. 11.
Historicorum delectus p. 47.
Historicorum classes tres p. 50.
Herodotus à Plutarcho perstringitur p. 56.
Historici vera laus p. 7.
Historia & Panegyricus differunt p. 59.
Historia minutissima negligit p. 73.
Historia τὰ σμικρὰ p. 74.

Historicus

INDEX

Historici boni nota p. 61.

Hispanorum historici p. 97.

Hungarorum historici p. 98.

Hegira p. 120.

Hermetus Trismegisti scripta p. 41.

Hermes quidnam olim fuerint p. 43.

Historici particulares p. 95, 108.

I.

Iustinus quo tempore vixerit p. 40.

Irenicus p. 67.

L.

Librorum delectus pro varietate editionum p. 45.

Lipsij encomium p. 46.

M.

Mechi avellus vapulat p. 56.

Methodi praestantia p. 87.

N.

Natalis Cimitis oscitantia p. 65.

O.

Odium diversa religionis p. 57.

Ordo necessarius p. 87.

P.

Propositum opusculi p. 3.

Partitio commentarioli p. 8.

Præbabilia quandoq; etiam satisfaciunt p. 15.

Pontificum Veterum epistola p. 24.

Petri supposititia p. 29.

Præiudicii incommodum p. 51.

Regula

artio

ndi p.
sititio

oriens

INDEX.

R.

Regula tres de cognoscendis autoribus p. 17.

*Regula prima usus in Theolog. p. 18. in Philosophia
p. 25.*

Regula secunda p. 38.

Regula tertia p. 40.

S.

Stylus progressu atatis variatur p. 19.

Sibylla commentum p. 36.

Sleidanus p. 83.

T.

Thucididis continentia p. 56.

Tureica historia p. 98.

Tartarorum historici p. 99.

Topographia quid p. 123.

Tabula Chronologica p. 82.

X.

Xenophontis pedia non historica fide probatur p. 61.

Xenophon legendus post Thucididem p. 102.

FINIS.

Sophia

A 148

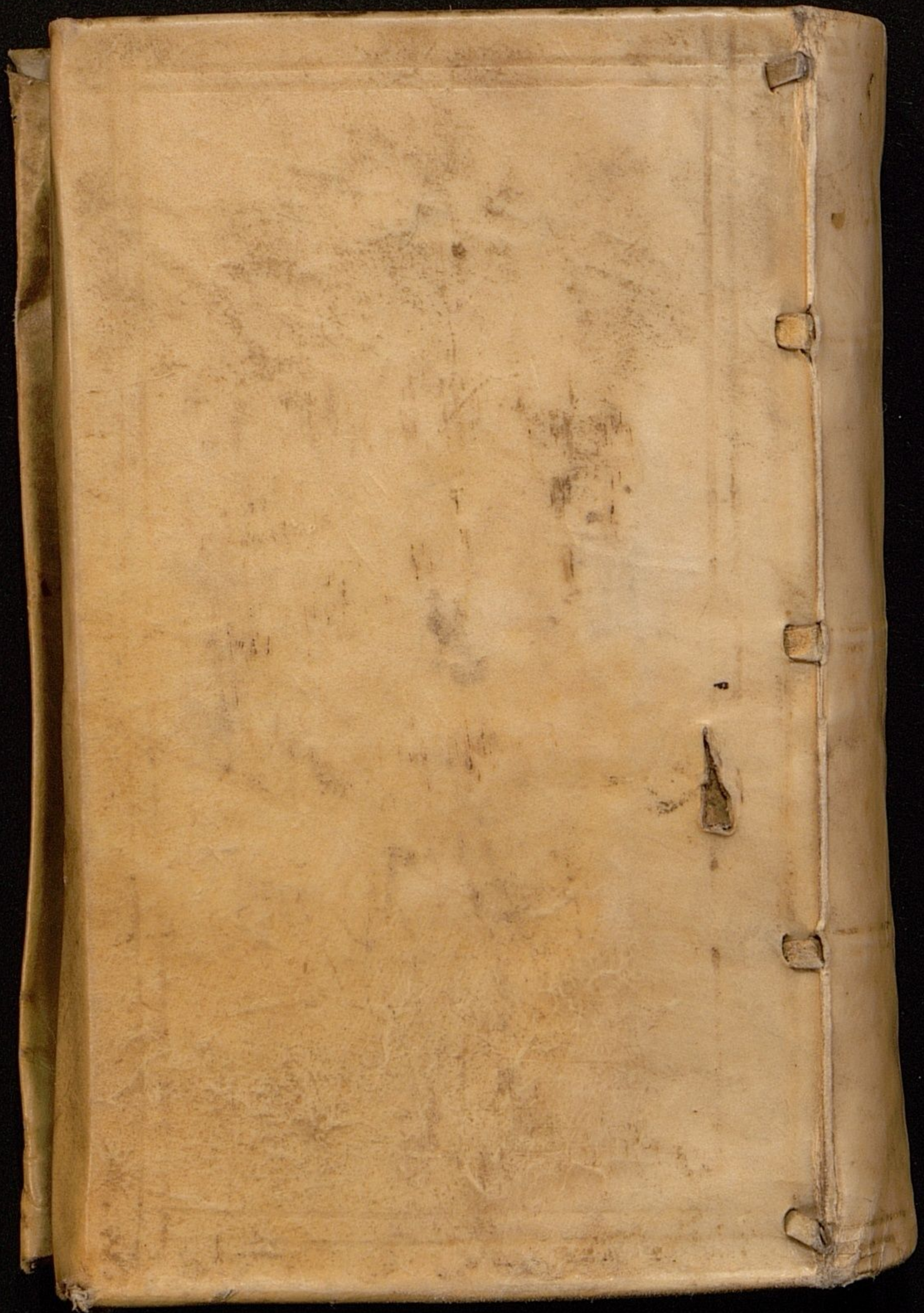
Martin-Luther-Universität
Halle-Wittenberg
Institut für Altertumswissenschaft

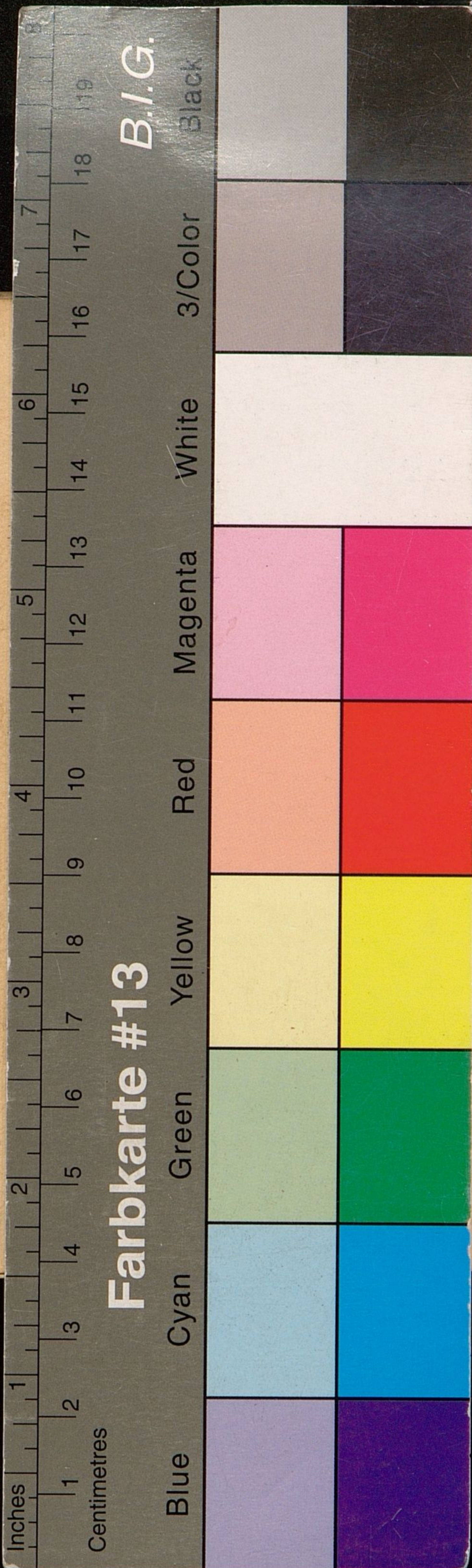

p. 61.

WANT

NICODEMI FRISCHLINI
BALINGENSIS,
COMITIS PALATINICÆ SA-
rei, Poeta Laureati,

&
M. GEORGII PFLUEGERI
Ulmani, Virorum Clarissimo-
rum,

METHODUS
LEGENDI HISTO-
RIAS EXPEDITA, NOVA,
omnibus in Historia versanti-
bus opidò quàm neces-
saria.

OPERA ET STUDIO
JEREMÆ ZEÆMANNI
Neuburgensis PALATINI.

Accessit
Epistola BARTHOLOMÆI KECKER-
MANNI *de Locis Communibus historicis*
ex sententiâ Ioannis Bodini ador-
nandis.

Lipsiæ, Impensis GOTOFREDI GROSII
Bibliopolæ, 1630.